

DEN NORSKE KIRKE
Stavanger bispedømmeråd

MØTEINNKALLING

Stavanger bispedømmeråd 2016-2019

Møtedato: 11.09.2019

DEN NORSKE KIRKE

Stavanger bispedømmeråd

MØTEINNKALLING

- Unntatt offentlighet

Stavanger bispedømmeråd 2017-2019

Dato: 11.09.2019 kl. 9:30
Sted: Radisson BLU Atlantic Hotel, Stavanger
Arkivsak: 17/01934
Arkivkode: 421

Mulige forfall meldes snarest bispedømmekontoret.

SAKSLISTE

Godkjenning av innkalling og saksliste

[36/19](#) Møteinnkalling Stavanger bispedømmeråd 11.09.2019

Forslag til vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes.

Sakene 41/19-43/19 behandles for lukkede dører.

Saker til behandling

[37/19](#) Svar på høring om ungdomsdemokrati

[38/19](#) Dåpsattsing i Stavanger bispedømme

[39/19](#) Nye prestestillinger i Stavanger bispedømme

[40/19](#) Endring av møtedatoer i desember 2019 og januar 2020

Tilsettingssaker

[41/19](#) Tilsetting av prost i Ytre Stavanger prosti
- Unntatt offentlighet

[42/19](#) Tilsetting av prost i Tungenes prosti
- Unntatt offentlighet

[43/19](#) Tilsetting prostiprest/menighetsprest i Sandnes prosti med Gand sokn som tjenestested
- Unntatt offentlighet

Orienteringssaker

- [44/19](#) Stiftsdirektørens rapport september 2019
- [45/19](#) Notat fra styringssamtale med Stavanger bispedømme 09.04.2019
- [46/19](#) Svar fra Stavanger bispedømmeråd på høringssak fra IKO vedrørende endring av vedtekter
- [47/19](#) Høringsbrev - ordning for konfirmasjonstidens gudstjenester
- [48/19](#) Svar på høring om konfirmasjonstidens gudstjenester

Stavanger 04.09.2019

Marie Klakegg Grastveit
Leder

DEN NORSKE KIRKE

Stavanger bispedømmeråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Bjarte Øen	422	19/03011-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Stavanger bispedømmeråd 2017-2019	11.09.2019

Svar på høring om ungdomsdemokrati

Vedlegg:

Høring - regler for ungdomsdemokrati i Den norske kirke med vedlegg
Mandat for Ungdomstinget Stavanger bispedømme pr 2014
mandat UR vedtatt 2010

Saksorientering

I kirkeordning for Den norske kirke (KM 06/19) vedtok Kirkemøtet 2019 at «Den norske kirke skal ha en ungdomsstruktur som skal gi unge i alderen 15-30 mulighet til å medvirke i aktuelle saker regionalt, nasjonalt og internasjonalt i Den norske kirke. I hvert bispedømme skal det være et ungdomsting og et ungdomsråd. På nasjonalt nivå skal det være et Ungdommens kirkemøte og et ungdomsutvalg».

Videre vedtok Kirkemøtet å be «Kirkerådet forberede en sak om regelverk for ungdomsdemokrati til Kirkemøtet i 2020». I sin begrunnelse utdypet kirkemøtekomiteen at de «mener regelverket for ungdomsdemokrati bør være likt for alle bispedømmer, og at «Kirkemøtet bør fastsette nærmere bestemmelser om organer for ungdomsdemokratiet, og foreslår derfor en endring i §36».

På bakgrunn av dette vedtok Kirkerådet 14 Juni 2019 å sende på høring forslag til regler for ungdomsdemokrati i Den norske kirke. Høringen ble sendt til Ungdommens kirkemøte (arrangeres 4-8 Oktober 2019), ungdomsrådene og bispedømmerådene.

Ungdomsrådet i Stavanger bispedømme vedtok i møtet 12 august å behandle høringsforslaget den 14. september.

For Stavanger bispedømme er det av Bispedømmerådet og Ungdomstinget allerede utarbeidet mandater for Ungdomsrådet og Ungdomstinget (vedlagt).

Administrasjonen har følgende forslag til hørings svar:

Stavanger Bispedømmeråd takker for den tilsendte høringen om ungdomsdemokrati.

Stavanger Bispedømmeråd støtter i hovedsak forslagene i høringen. Vi har følgende kommentarer:

Punkt 4 – ungdomstinget i bispedømmet

Det foreslås i høringen at representantene fra menighetene skal være oppnevnt fra menighetsrådene i bispedømmet med det formål å tydeliggjøre forankringen.

Vi erkjenner at en slik rutine kunne hatt positiv effekt på eierskap til Ungdomstinget i menighetsrådet. Derimot viser all erfaring at en slik praksis medfører et unødvendig ledd

som både skaper forsinkelser i utvelgelse, og som i verste fall vil føre til lav deltakelse grunnet manglende vedtak i rådet.

Vi foreslår at mandatet for utvelgelse gis til menigheten generelt.

Videre står det i høringsforslaget at «barne- og ungdomsorganisasjoner tilknyttet Den norske kirke **driver** store deler av ungdomsarbeidet tilknyttet Den norske kirke».

Vi erfarer at det er viktig og godt samarbeid mellom menigheter i Stavanger bispedømme og barne- og ungdomsorganisasjoner. Samtidig er det vår opplevelse at det i stor grad er ansatte og frivillige i menigheter som i hovedsak leder barne- og ungdomsarbeidet. Bruken av ordet «driver» blir derfor misvisende.

Punkt 5 – ungdomsrådet i bispedømmet

På et punkt i høringen kan bispedømmerådet vurdere to alternativer.

Det foreslås at Ungdomsrådet også skal ha «ett valgt medlem av bispedømmerådet».

I lys av Ungdomsrådets mandat som et rådgivende organ til bispedømmerådet og biskop er det av stor betydning at ungdomsrådet er uavhengig og selvbestemmende.

Ut fra dette kan det argumenteres for at ungdomsrådet bør være et eget, selvstendig organ, uten representasjon fra andre organer.

På den andre siden har også bispedømmerådet demokratisk legitimitet, og en representant valgt blant rådets medlemmer kunne tenkes å bidra til bedre samordning. En representant fra rådet vil imidlertid også skille seg ut og ha et annet type mandat, noe som kan være både en ressurs og en utfordring. Det kan bli en ubalanse i medlemmenes tyngde.

Bispedømmerådet kan drøfte disse alternativene og be administrasjonen svare ut fra det rådet foretrekker.

Forslag til vedtak

Stavanger Bispedømmeråd ber administrasjonen svare på høringen i tråd med saksfremlegget, med de endringer som fremkom i samtalen

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Stavanger bispedømmeråd
Lagårdsveien 44

4010 STAVANGER

Dato: 25.06.2019

Vår ref: 17/03190-6 aa333

Deres ref:

Høring - regler for ungdomsdemokrati i Den norske kirke

Kirkerådet vedtok 14. juni 2019 å sende på høring forslag til regler for ungdomsdemokrati i Den norske kirke til Ungdommens kirkemøte, ungdomsrådene i bispedømmene og bispedømmerådene.

Ungdomsrådene i bispedømmene bes behandle forslaget til regler i forkant av Ungdommens kirkemøte 2019. Ungdommens kirkemøte bes avgi uttalelse om forslaget til regler. Bispedømmerådernes høringsfrist er satt til 11. oktober 2019.

Høringsuttalelsene bes sendt elektronisk til post.kirkeradet@kirken.no. Alle kan avgi høringsuttalelse. Høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova og vil bli publisert på kirken.no.

Se vedlagte høringsnotat og forslag til regler.

Med vennlig hilsen

Jan Rune Fagermoen
fungerende direktør

Ole Inge Bekkelund
seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:

Forslag til regler for ungdomsdemokrati i Den norske kirke
Høringsnotat - regler for ungdomsdemokrati i Den norske kirke

Mottakere:

Agder og Telemark bispedømmeråd

Postboks 208

4662

Postadresse:
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

E-post: post.kirkeradet@kirken.no
Web:
Org.nr.:818 066 872

Telefon: +47 23081200
Telefaks:

Saksbehandler
Andreas Henriksen Aarflot

Borg bispedømmeråd	Bjarne Aasgt. 9	KRISTIANSAND S 1606
Bjørgvin bispedømmeråd	Postboks 1960	FREDRIKSTAD 5817 BERGEN
Hamar bispedømmeråd	Postboks 172	2302 HAMAR
Nidaros bispedømmeråd	Erkebispegården	7013 TRONDHEIM
Nord-Hålogaland bispedømmeråd	Postboks 790	9258 TROMSØ
Oslo bispedømmeråd	Postboks 9307 Grønland	0135 OSLO
Stavanger bispedømmeråd	Lagårdsveien 44	4010 STAVANGER
Sør-Hålogaland bispedømmeråd	Tolder Holmers vei 11	8003 BODØ
Tunsberg bispedømmeråd	Postboks 10 Kaldnes	3119 TØNSBERG
Møre bispedømmeråd	Moldetrappa 1	6415 MOLDE

Forslag til regler for ungdomsdemokrati i Den norske kirke

§ 1. Formål

Reglene skal legge forholdene til rette for at unge i alderen 15–30 år får mulighet til å medvirke i aktuelle saker regionalt, nasjonalt og internasjonalt i Den norske kirke, jf. kirkeordningen § 36.

§ 2. Ungdomsting i bispedømmet

Ungdomstinget består av:

- a) inntil to representanter oppnevnt av hvert av menighetsrådene i bispedømmet,
- b) inntil to representanter fra hver av de organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke i bispedømmet, oppnevnt av organisasjonenes regionale styrer,
- c) medlemmene av ungdomsrådet og
- d) medlemmer av bispedømmerådet som er under 30 år.

Representantene etter bokstav a), b) og d) må være i aldersgruppen 15–30 år.

Ungdomstinget er et rådgivende organ for biskopen og bispedømmerådet som uttaler seg i saker som gjelder Den norske kirke i bispedømmet.

Bispedømmerådet fastsetter nærmere bestemmelser for ungdomstinget etter uttalelse fra ungdomsrådet.

§ 3. Ungdomsråd i bispedømmet

Ungdomsrådet består av minst seks medlemmer i aldersgruppen 15–30 år, valgt av og blant ungdomstingets representanter, og ett medlem valgt av bispedømmerådet. Ungdomstinget kan også velge et antall varamedlemmer til ungdomsrådet.

Ungdomsrådet skal være et rådgivende organ for biskopen og bispedømmerådet i saker som angår ungdoms situasjon i kirke og samfunn i bispedømmet samt forberede og følge opp de saker som skal behandles av ungdomstinget.

Ungdomsrådet kan også på eget initiativ ta opp aktuelle saker innen sitt område.

Bispedømmerådet fastsetter nærmere bestemmelser om ungdomsrådet etter uttalelse fra ungdomsrådet.

§ 4. Ungdommens kirkemøte

Ungdommens kirkemøte består av:

- a) to delegater fra hvert bispedømme, valgt av og blant hvert ungdomsråd,
- b) en samisk delegat fra henholdsvis Nord-Hålogaland bispedømme, Sør-Hålogaland bispedømme og Nidaros bispedømme, valgt av vedkommende ungdomsråd,
- c) to delegater valgt av og blant samisk ungdomsutvalg,
- d) en delegat fra døve menighetene, oppnevnt av døve kirkenes fellesråd,
- e) en delegat fra hver av organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke, oppnevnt av organisasjonenes styrer,
- f) medlemmene av Den norske kirkes ungdomsutvalg,
- g) medlemmer av bispedømmeråd, Kirkerådet og Samisk kirkeråd som er under 30 år,

h) de representantene som ble valgt til å representere Ungdommens kirkemøte på Kirkemøtet foregående år.

Delegatene etter bokstav a), b), c), d) e) og g) kan delta til og med det året de fyller 30 år.

Ungdommens kirkemøte uttaler seg i aktuelle saker som gjelder Den norske kirke nasjonalt og internasjonalt.

Ungdommens kirkemøte velger lederen av Den norske kirkes ungdomsutvalg og tre andre representanter fra Ungdommens kirkemøte til Kirkemøtet. Disse representantene må være under 30 år.

Saker til Ungdommens kirkemøte må meldes til Kirkerådets sekretariat senest 14 uker før møtet.

Døvekirkenes fellestråd og organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke kan sende en observatør med tale- og forslagsrett i tillegg til delegaten. Medlemmene av Samisk ungdomsutvalg som ikke er delegater, kan møte på Ungdommens kirkemøte som observatør med tale- og forslagsrett. Forsvarets tros- og livssynskorps kan også sende en observatør med tale- og forslagsrett til Ungdommens kirkemøte. Medlemmer av valgkomiteen som ikke er delegat, møter med tale- og forslagsrett.

Delegater og observatører som møter på Ungdommens kirkemøte må være medlem av Den norske kirke.

Ungdommens kirkemøte vedtar selv nærmere forretningsorden for gjennomføring av Ungdommens kirkemøte.

§ 5. Den norske kirkes ungdomsutvalg

Den norske kirkes ungdomsutvalg består av åtte medlemmer valgt av Ungdommens kirkemøte. Leder og fem andre medlemmer skal velges blant delegatene på Ungdommens kirkemøte og to skal velges av Ungdommens kirkemøte på bakgrunn av særlig kompetanse. Funksjonstiden er på to år.

Den norske kirkes ungdomsutvalg skal være Den norske kirkes rådgivende organ i saker som angår unges situasjon i kirke og samfunn, både nasjonalt og internasjonalt samt bistå ved forberedelser og gjennomføring av Ungdommens kirkemøte. Utvalget kan også på eget initiativ ta opp aktuelle saker innen sitt område.

Utvalget velger selv nestleder. Utvalget er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er tilstede. Utvalgets beslutninger fattes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget.

§ 6. Samisk ungdomsutvalg

Samisk ungdomsutvalg består av:

- a) En representant oppnevnt for to år av ungdomstingene i Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland, Nidaros og Oslo bispedømmer.
- b) To representanter oppnevnt av Samisk kirkeråd.

I tillegg kan Sametinget oppnevne en representant.

Samisk ungdomsutvalg bør ha representasjon fra nord-, sør- og lulesamisk språkområde, og det bør være representert ungdom med tilknytning til læstadianske miljøer. Det skal etterstribes en jevn fordeling i kjønn, alder og teologisk ståsted. Minst halvparten av delegatene i SUNG skal være samer, jf. kriteriene for Sametingets valgmanntall. Representantene skal være mellom 15 og 30 år.

Utvalget velger selv leder og nestleder. Utvalget er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er tilstede. Utvalgets beslutninger fattes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget.

§ 7. Mindre endringer

Kirkerådet kan gjøre mindre endringer i reglene.

§ 8. Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

Reglene trer fra det tidspunkt Kirkerådet bestemmer. Kirkerådet kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid. Samtidig oppheves statutter for Ungdommens kirkemøte, statutter for Utvalg for ungdomsspørsmål og statutter for Samisk ungdomsutvalg.

Ungdomsråd som er valgt før reglene settes i kraft, fungerer videre inntil det er valgt et nytt ungdomsråd.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Høring – regler for ungdomsdemokrati i Den norske kirke

Høringsnotat 25. juni 2019

1. Innledning

Kirkemøtet 2019 vedtok å be «Kirkerådet forberede en sak om regelverk for ungdomsdemokrati til Kirkemøtet i 2020». Kirkerådet har utarbeidet et utkast til regelverk. Kirkerådet vedtok 14. juni 2019 å sende forslaget til regler på høring til Ungdommens kirkemøte, ungdomsrådene og bispedømmerådene.

Ungdomsrådene i bispedømmene bes behandle forslaget til regler i forkant av Ungdommens kirkemøte 2019. Ungdommens kirkemøte bes behandle forslaget til regler. Bispedømmerådenes høringsfrist er satt til 11. oktober 2019.

2. Bakgrunn

Den norske kirke har siden Kirkemøtets behandling av sak KM 11/93 om *Ung i kirken* hatt en satsning på ungdomsdemokratiet i Den norske kirke. Dette har blant annet fått uttrykk gjennom opprettelsen av ungdomsting og ungdomsråd i hvert bispedømme, og Ungdommens kirkemøte og utvalg for ungdomsspørsmål på nasjonalt nivå.

Arbeidsgruppen som leverte utredningen *Styrket demokrati i Den norske kirke* (2008) gikk inn for at ordningen med at fire representanter valgt av UKM har tale og forslagsrett på Kirkemøtet, burde videreføres (side 63). En forutsetning var at alle bispedømmer må ha en fast ordning med ungdomsråd og ungdomsting med regelfestet representasjon fra menighetene, og på nasjonalt plan må det være et Utvalg for ungdomsspørsmål og et årlig Ungdommens kirkemøte. Arbeidsgruppen bak utredningen mente at dette burde fastsettes i regelverk gitt av Kirkemøtet. Ungdommens kirkemøte har også selv ved flere anledninger gått inn for en tydeligere regelfesting og forankring av det kirkelige ungdomsdemokratiet i ny kirkeordning (UKM 07/09, UKM 06/10 og UKM 07/12).

Kirkemøtet 2016 vedtok i saken om *Veivalg for fremtidig kirkeordning* at «Ungdomsdemokratiet regelfestet som en del av kirkeordningen vedtatt av Kirkemøtet» (sak KM 08/16 vedtakspunkt 1 bokstav i)).

Ungdommens kirkemøte behandlet i 2017 en sak om ungdomsdemokratiet i ny kirkeordning, hvor det ga innspill til hvordan dette bør gjøres (sak UKM 07/17).

I Kirkeordning for Den norske kirke vedtok Kirkemøtet 2019 følgende bestemmelse om ungdomsdemokrati:

§ 36. Ungdomsdemokrati

Den norske kirke skal ha en ungdomsstruktur bestående av regionale og nasjonale organer som skal gi unge i alderen 15–30 år mulighet til å medvirke i aktuelle saker regionalt, nasjonalt og internasjonalt i Den norske kirke.

I hvert bispedømme skal det være et ungdomsting og et ungdomsråd. På nasjonalt nivå skal det være et Ungdommens kirkemøte og et ungdomsutvalg.

Forslag til vesentlige endringer i denne paragraf skal forelegges Ungdommens kirkemøte.

Kirkemøtet fastsetter nærmere bestemmelser om organene etter annet ledd.

Samtidig vedtok Kirkemøtet å be «Kirkerådet forberede en sak om regelverk for ungdomsdemokrati til Kirkemøtet i 2020». Kirkemøtekomiteen utdypet begrunnelsen for dette med følgende:

«Komiteen mener regelverket for ungdomsdemokrati bør være likt for alle bispedømmer. Komiteen mener at Kirkemøtet bør fastsette nærmere bestemmelser om organer for ungdomsdemokratiet, og foreslår derfor en endring i § 36.

Kirkemøtet ber Kirkerådet komme med forslag til nærmere bestemmelser for ungdomsdemokrati på Kirkemøtet i 2020.

Komiteen mener at man i arbeidet med nærmere bestemmelser for organer for ungdomsdemokrati, også vurderer muligheten for å gi leder av Utvalg for ungdomsspørsmål (Ufung) stemmerett i Kirkemøtet. Det må også arbeides for å avklare rollen til Samisk ungdomsutvalg (Sung) i ungdomsdemokratiet.»

I saksorienteringen til Kirkemøtet ble det videre lagt til grunn at «nærmere formålsbestemmelser for de enkelte organene og bestemmelser om sammensetning og valg» «bør gis i et underordnet regelverk og ikke i kirkeordningen» (sak KM 06/19 side 71).

Kirkerådet har utarbeidet et utkast til regelverk for ungdomsdemokratiet i Den norske kirke. Det foreslås at saken forlegges Ungdommens kirkemøte 2019. I forkant bes ungdomsrådene i bispedømmene om å behandle saken. Saken sendes også på høring til bispedømmerådene med frist 11. oktober 2019.

3. 2. Formålsbestemmelse for ungdomsdemokratiet

Ungdomsdemokratiets formålsbestemmelse er fastsatt i kirkeordningen § 36 første ledd:

«Den norske kirke skal ha en ungdomsstruktur bestående av regionale og nasjonale organer som skal gi unge i alderen 15–30 år mulighet til å medvirke i aktuelle saker regionalt, nasjonalt og internasjonalt i Den norske kirke.»

Det er vanlig at regelverk innledes med en formålsbestemmelse. Siden formålsbestemmelsen for ungdomsdemokratiet er forankret i et overordnet regelverk, kirkeordningen, foreslås det å gi en formålsbestemmelse for reglene som sådan som bygger på denne:

§ 1. Formål

Reglene skal legge forholdene til rette for at unge i alderen 15–30 år får mulighet til å medvirke i aktuelle saker regionalt, nasjonalt og internasjonalt i Den norske kirke, jf. kirkeordningen § 36.

4. Ungdomstinget i bispedømmet

Det er i dag etablert et ungdomsting i hvert bispedømme, regulert av mandat fastsatt av det enkelte bispedømmeråd. Ungdommens kirkemøte 2017 uttalte at:

«det må være en bestemmelse i kirkeordningen som fastsetter at det skal være (...) et ungdomsting i hvert bispedømme, herunder a) en formålsbestemmelse for [dette organet og] (...) bestemmelser om menighetsrådenes rolle i oppnevning av delegater til ungdomstingene» (sak UKM 07/17).

Ungdomstinget består normalt av inntil to representanter fra hver menighet i bispedømmet, inntil to representanter fra hver av de organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke i bispedømmet, medlemmene av ungdomsrådet samt de medlemmer av bispedømmerådet som er under 30 år.

Barne- og ungdomsorganisasjoner tilknyttet Den norske kirkes driver store deler av ungdomsarbeidet tilknyttet Den norske kirke. Derfor er det hensiktsmessig at også disse organisasjonene er representert i ungdomsdemokratiet i Den norske kirke. Det varierer fra bispedømme til bispedømme og fra år til år hvor mange som deltar på ungdomstinget. Det er likevel klart at ikke alle menigheter klarer å sende representanter til ungdomstingene.

For å tydeliggjøre forankringen i respektive menighet, foreslår Kirkerådet å presisere i reglene at representantene fra menighetene skal være oppnevnt fra menighetsrådene i bispedømmet. Dette er i tråd med anbefalingen fra Ungdommens kirkemøte (sak UKM 07/17). Også for representantene fra organisasjonene forventes det at de respektive region- eller kretsstyrer står for oppnevningen. Det er derfor foreslått å spesifisere dette i reglene.

På de enkelte ungdomsting kan det også være ønskelig å invitere andre representanter med møte-, tale- og/eller forslagsrett. Det har for eksempel vært tradisjon for å invitere representanter fra andre bispedømmers ungdomsråd til

ungdomsting. I noen tilfeller har en menighet ønsket å sende mer enn to representanter, noe som har blitt løst ved at to representanter møter med alle rettigheter, mens en tredje representant har møtt med tale- og forslagsrett.

Kirkerådet foreslår en formålsbestemmelse om at ungdomstinget er et rådgivende organ for biskopen og bispedømmerådet som uttaler seg i saker som gjelder Den norske kirke i bispedømmet. Ut over dette anbefaler Kirkerådet at det legges til rette for lokale tilpasninger ved at bispedømmerådet gis plikt til å fastsette nærmere bestemmelser for ungdomstinget etter uttalelse fra ungdomstinget, herunder bestemmelser om eventuelle representanter på ungdomstinget med møte-, tale- og/eller forslagsrett.

Kirkerådet foreslår etter dette følgende ordlyd i § 2:

§ 2. Ungdomsting i bispedømmet

Ungdomstinget består av:

- a) inntil to representanter oppnevnt av hvert av menighetsrådene i bispedømmet,
- b) inntil to representanter fra hver av de organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke i bispedømmet, oppnevnt av organisasjonenes regionale styrer,
- c) medlemmene av ungdomsrådet og
- d) medlemmer av bispedømmerådet som er under 30 år.

Representantene etter bokstav a), b) og d) må være i aldersgruppen 15–30 år.

Ungdomstinget er et rådgivende organ for biskopen og bispedømmerådet som uttaler seg i saker som gjelder Den norske kirke i bispedømmet.

Bispedømmerådet fastsetter nærmere bestemmelser for ungdomstinget etter uttalelse fra ungdomsrådet.

5. Ungdomsrådet i bispedømmet – utkastet til § 3

Ungdommens kirkemøte 2017 uttalte at: «det må være en bestemmelse i kirkeordningen som fastsetter at det skal være et ungdomsråd (...) i hvert bispedømme, herunder (...) en formålsbestemmelse for [dette organet]» (sak UKM 07/17).

Ungdommens kirkemøte uttalte seg ikke om ungdomsrådets formål og sammensetning i 2017, men i 2011 behandlet det sak UKM 09/11 om mandat for ungdomsrådene i Den norske kirke. I denne saken utarbeidet Ungdommens kirkemøte et «minimumsmandat med rom for regionale tilpasninger». I dag er det bispedømmerådet som fastsetter mandatet for ungdomsrådet, ut fra retningslinjene Ungdommens kirkemøte har trukket opp. Ungdommens kirkemøte uttalte i 2011 at ungdomsrådet bør bestå av «minst 6 medlemmer valgt på bispedømmets ungdomsting, av og blant ungdomstingets delegater» og at «en fra bispedømmerådet blir innkalt og stiller med alle rettigheter til møtene i ungdomsrådet. Dette bør fortrinnsvis være et bispedømmerådsmedlem under 30 år» (sak UKM 09/11).

I likhet med vurderingen Ungdommens kirkemøte la til grunn i 2011, mener Kirkerådet at det kan være hensiktsmessig å fastsette noen felles bestemmelser for alle, men at det bør gis rom for regionale tilpasninger innen rammen av de reglene Kirkemøtet fastsetter. Kirkerådet anbefaler derfor å fastsette at ungdomsrådet består av minst seks medlemmer i aldersgruppen 15–30 år, valgt av og blant ungdomstingets representanter, og ett medlem valgt av bispedømmerådet. Samtidig foreslås det en åpning for at ungdomstinget kan velge et antall varamedlemmer til ungdomsrådet. Bispedømmerådet gis en rolle i å fastsette nærmere bestemmelser om ungdomsrådet. De tre nordligste bispedømmerådene bør sikre at det blir ivaretatt en samisk representasjon i ungdomsrådet. Oslo bispedømmeråd bør tilsvarende sikre døvekirkelig representasjon i ungdomsrådet. Før nærmere bestemmelser om ungdomsrådet fastsettes, skal bispedømmerådet innhente en uttalelse om forslaget til bestemmelser fra ungdomsrådet.

Ungdommens kirkemøte la i 2011 til grunn at ungdomsrådet skal ha følgende oppgaver:

- «7.1. Planlegge og gjennomføre det årlige ungdomstinget i samarbeid med tilsatte ved bispedømmekontoret.
- 7.2. Følge opp saker fra ungdomstinget.
- 7.3. Være rådgivende organ for biskop og bispedømmeråd.
- 7.4. Foreslå og fremme saker overfor biskop og bispedømmeråd.
- 7.5. Holde kontakt med de kristne ungdomsorganisasjonene i bispedømmerådet.
- 7.6. Ha direkte kontakt med menigheter, for å spre informasjon om ungdomsstrukturen og rekruttere delegater til ungdomsting» (sak UKM 09/11).

Kirkerådet legger til grunn at det kun er de overordnede bestemmelsene om ungdomsrådets formål som bør reguleres i dette regelverket, og foreslår derfor at ungdomsrådet skal være et rådgivende organ for biskopen og bispedømmerådet i saker som angår ungdoms situasjon i kirke og samfunn i bispedømmet samt forberede og følge opp de saker som skal behandles av ungdomstinget. Ungdomsrådet kan også på eget initiativ ta opp aktuelle saker innen sitt område. Ut over dette, overlates det altså til bispedømmerådet å fastsette nærmere bestemmelser om ungdomsrådet etter uttalelse fra ungdomstinget. I slike underliggende bestemmelser vil det være naturlig å bygge videre på føringene gitt i sak UKM 09/11.

Kirkerådet foreslår etter dette følgende ordlyd i § 3:

§ 3. Ungdomsråd i bispedømmet

Ungdomsrådet består av minst seks medlemmer i aldersgruppen 15–30 år, valgt av og blant ungdomstingets representanter, og ett medlem valgt av bispedømmerådet. Ungdomstinget kan også velge et antall varamedlemmer til ungdomsrådet.

Ungdomsrådet skal være et rådgivende organ for biskopen og bispedømmerådet i saker som angår ungdoms situasjon i kirke og samfunn i bispedømmet samt forberede og følge opp de saker som skal behandles av

ungdomstinget. Ungdomsrådet kan også på eget initiativ ta opp aktuelle saker innen sitt område.

Bispedømmerådet fastsetter nærmere bestemmelser om ungdomsrådet etter uttalelse fra ungdomsrådet.

6. Ungdommens kirkemøte – utkastet til § 4

Ungdommens kirkemøte møttes første gang i 1993. I dag består Ungdommens kirkemøte av to utsendinger fra hver av Den norske kirkes bispedømmer, valgt av og blant ungdomsrådene, én samisk utsending fra hver av de tre nordligste bispedømmene, en utsending fra døvemenighetene, én utsending fra hver av organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke, medlemmer av Utvalg for ungdomsspørsmål, samt de medlemmer av Bispedømmerådene, Kirkerådet, Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd, som er under 30 år. De fire representantene som ble valgt til Kirkemøtet foregående år inviteres også til det påfølgende UKM med møte-, tale-, forslag- og stemmerett.

Når det gjelder sammensetningen, gikk Ungdommens kirkemøte i 2017 inn for følgende sammensetning:

«Ungdommens kirkemøte skal bestå av representanter fra bispedømmenes ungdomsråd, medlemmer under 30 år valgt inn i bispedømmeråd, Samisk ungdomsutvalg, samt en samisk delegat fra hvert av de tre nordligste bispedømmene, utvalg for ungdomsspørsmål, døvekirken og kristne barne- og ungdomsorganisasjoner tilknyttet Den norske kirke» (sak UKM 07/17).

Etter Kirkerådets vurdering bør sammensetningen til Ungdommens kirkemøte avspeile noen av de samme prinsippene som sammensetningen til Kirkemøtet. Det innebærer blant annet at prinsippet om samisk representasjon fra de tre nordligste bispedømmene samt representasjon fra døvemenighetene bør sikres. Samtidig er det viktig å sike organets demokratiske forankring.

Etter gjeldende rett er det Utvalg for ungdomsspørsmål som avgjør hvilke organisasjoner tilknyttet Den norske kirke som blir invitert til å sende delegater til Ungdommens kirkemøte.

Ungdommens kirkemøte har gått inn for at samisk ungdomsutvalg skal bli delegater til Ungdommens kirkemøte med alle rettigheter. Samisk ungdomsutvalg består av en representant valgt av ungdomstinget i Nord-Hålogaland bispedømme, Sør-Hålogaland bispedømme, Nidaros bispedømme og Oslo bispedømme og to representanter oppnevnt av Samisk kirkeråds administrasjon. I tillegg kan Sametinget oppnevne en ungdomsrepresentant. Kirkerådet mener at forholdet mellom Den norske kirkes ungdomsutvalg og samisk ungdomsutvalg bør bygge på en parallell til forholdet mellom Kirkerådet og Samisk kirkeråd. Samisk kirkeråd medlemmer er ikke representert i Kirkemøtet, med unntak av lederen.

Dette tilsier at ikke hele Samisk ungdomsutvalg også bør være representert på Ungdommens kirkemøte med møte-, tale-, forslags- og stemmerett. Som en parallell til at lederen av Samisk kirkeråd er medlem av Kirkemøtet, foreslår Kirkerådet at lederen av samisk ungdomsutvalg normalt bør være delegat til Ungdommens kirkemøte. For å sikre en god kommunikasjon mellom samisk ungdomsutvalg og Ungdommens kirkemøte, foreslår Kirkerådet videre at det gis rett til å sende én delegat til, slik at to av medlemmene i samisk ungdomsutvalg møter med alle rettigheter. Dette sikrer samisk ungdomsutvalg en representasjon på likt nivå som bispedømmenes ungdomsråd. Samtidig foreslås det at resten av medlemmene i Samisk ungdomsutvalg kan møte som observatører med tale- og forslagsrett. Kirkerådet er positiv til den utviklingen som har vært i det samiske ungdomsdemokratiet i Den norske kirke med opprettelsen av samisk ungdomsutvalg.

Ungdommens kirkemøte gikk i 2017 inn for en formålsbestemmelse for Ungdommens kirkemøte langs disse linjer:

«Ungdommens kirkemøte behandler og uttaler seg i aktuelle saker som gjelder Den norske kirke nasjonalt og internasjonalt. Ungdommens kirkemøte har rett til å melde saker til behandling på Kirkemøtet.» (sak UKM 07/17).

Dette bygger på dagens formålsbestemmelse i statutter for Ungdommens kirkemøte. Kirkerådet støtter i hovedsak forslaget, men mener at det er noe uklart hva som ligger i skillet mellom å *behandle aktuelle saker* og å *uttale seg i aktuelle saker*. Som en språklig forenkling foreslår Kirkerådet å stryke «behandler og», slik formålsbestemmelsen går ut på at «Ungdommens kirkemøte uttaler seg i aktuelle saker som gjelder Den norske kirke nasjonalt og internasjonalt». Kirkerådet legger til grunn at det ikke ligger noen materielle endringer i dette forslaget, men kun en språklig forenkling.

Når det gjelder bestemmelsen om at Ungdommens kirkemøte skal ha «rett til å melde saker til behandling på Kirkemøtet», viser Kirkerådet at slik rett i dag er regulert i Kirkemøtets forretningsorden. Kirkerådet mener at denne retten fortsatt bør være regulert i Kirkemøtets forretningsorden, slik at det der er en samlet oversikt over hvilke organer og personer som har rett til å melde slike saker. Derfor foreslår Kirkerådet at dette ikke inntas i dette regelverket. Samtidig understreker Kirkerådet at dette ikke vil innebære noen realitetsforskjeller – Ungdommens kirkemøte vil fortsatt ha rett til å melde saker til behandling etter bestemmelsene i Kirkemøtets forretningsorden.

Kirkerådet foreslår å ta inn nøkkelbestemmelsene fra statutter for Ungdommens kirkemøte i regelverket. Dette inkluderer hvem som kan møte som observatører med tale- og forslagsrett på Ungdommens kirkemøte. Dermed blir statutter for Ungdommens kirkemøte gjort overflødig og kan oppheves. Samtidig åpnes det for at Ungdommens kirkemøte selv kan gi nærmere bestemmelser i sin egen forretningsorden, slik tilfellet også er i dag.

Kirkerådet foreslår etter dette følgende ordlyd i § 4:

§ 4. Ungdommens kirkemøte

Ungdommens kirkemøte består av:

- a) to delegater fra hvert bispedømme, valgt av og blant hvert ungdomsråd,
- b) en samisk delegat fra henholdsvis Nord-Hålogaland bispedømme, Sør-Hålogaland bispedømme og Nidaros bispedømme, valgt av vedkommende ungdomsråd,
- c) to delegater valgt av og blant samisk ungdomsutvalg,
- d) en delegat fra døveamenighetene, oppnevnt av døvekirkenes fellestråd,
- e) en delegat fra hver av organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke, oppnevnt av organisasjonenes styrer,
- f) medlemmene av Den norske kirkes ungdomsutvalg,
- g) medlemmer av bispedømmeråd, Kirkerådet og Samisk kirkeråd som er under 30 år,
- h) de representantene som ble valgt til å representere Ungdommens kirkemøte på Kirkemøtet foregående år.

Delegatene etter bokstav a), b), c), d) e) og g) kan delta til og med det året de fyller 30 år.

Ungdommens kirkemøte uttaler seg i aktuelle saker som gjelder Den norske kirke nasjonalt og internasjonalt.

Ungdommens kirkemøte velger lederen av Den norske kirkes ungdomsutvalg og tre andre representanter fra Ungdommens kirkemøte til Kirkemøtet. Disse representantene må være under 30 år.

Saker til Ungdommens kirkemøte må meldes til Kirkerådets sekretariat senest 14 uker før møtet.

Døvekirkenes fellestråd og organisasjonene som driver ungdomsarbeid tilknyttet Den norske kirke kan sende en observatør med tale- og forslagsrett i tillegg til delegaten. Medlemmene av Samisk ungdomsutvalg som ikke er delegater, kan møte på Ungdommens kirkemøte som observatør med tale- og forslagsrett. Forsvarets tros- og livssynskorps kan også sende en observatør med tale- og forslagsrett til Ungdommens kirkemøte. Medlemmer av valgkomiteen som ikke er delegat, møter med tale- og forslagsrett.

Delegater og observatører som møter på Ungdommens kirkemøte må være medlem av Den norske kirke.

Ungdommens kirkemøte vedtar selv nærmere forretningsorden for gjennomføring av Ungdommens kirkemøte.

7. Den norske kirkes ungdomsutvalg

I dag er Kirkerådets utvalg for ungdomsspørsmål et rådgivende fagorgan for sekretariatet i de sentralkirkelige råd. Mandatet for utvalg for ungdomsspørsmål har vært fastsatt av direktøren.

Ved at ungdomsdemokratiet regelfestes i kirkeordningen, blir utvalg for ungdomsspørsmåls rolle endret. Det går fra å være et utvalg for Kirkerådets sekretariat, til å bli hele Den norske kirkes rådgivende organ i saker som angår unges situasjon i kirke og samfunn. Kirkerådet mener derfor at dagens navn på utvalget,

Kirkerådets utvalg for ungdomsspørsmål, bør endres. Det kan samtidig være hensiktsmessig å presisere hvilket nivå i kirken utvalget arbeider på. Det foreslås derfor at utvalget kalles Den norske kirkes ungdomsutvalg.

Ungdommens kirkemøte uttalte i 2017 at det burde fastsettes en bestemmelse om utvalg for ungdomsspørsmål som fastsetter en formålsbestemmelse for organet og bestemmelser om valget av utvalget, der alle medlemmer i utvalget velges av Ungdommens kirkemøte (sak UKM 07/17). Samtidig mente Ungdommens kirkemøte at lederen av utvalg for ungdomsspørsmål burde få tale-, forslags- og stemmerett i Kirkerådet for å sikre at ungdomsdemokratiet blir representert i Kirkerådet.

Kirkerådet behandlet i 2018 en sak om Kirkerådets sammensetning, hvor spørsmålet om lederen av utvalg for ungdomsspørsmål inngikk. Kirkemøtet vedtok i 2018 at lederen av utvalg for ungdomsspørsmål skal få tale- og forslagsrett i Kirkerådet, jf. sak KM 15/18 vedtaks punkt 2, men altså ikke stemmerett. Forutsetningen har vært at lederen av utvalget velges av Ungdommens kirkemøte.

Kirkerådet behandlet i september 2018 en sak som endret utvalgets sammensetning, slik at alle medlemmene av utvalget velges av Ungdommens kirkemøte. Seks av medlemmene velges blant delegatene på Ungdommens kirkemøte og at to skal velges på bakgrunn av særlig kompetanse.

Kirkerådet foreslår å ta inn nøkkelbestemmelsene fra dagens statutter for Utvalg for ungdomsspørsmål, slik at dette regelverket gjøres overflødig og kan oppheves.

Kirkerådet foreslår etter dette følgende ordlyd i § 5.

§ 5. Den norske kirkes ungdomsutvalg

Den norske kirkes ungdomsutvalg består av åtte medlemmer valgt av Ungdommens kirkemøte. Leder og fem andre medlemmer skal velges blant delegatene på Ungdommens kirkemøte og to skal velges av Ungdommens kirkemøte på bakgrunn av særlig kompetanse. Funksjonstiden er på to år.

Den norske kirkes ungdomsutvalg skal være Den norske kirkes rådgivende organ i saker som angår unges situasjon i kirke og samfunn, både nasjonalt og internasjonalt samt bistå ved forberedelser og gjennomføring av Ungdommens kirkemøte. Utvalget kan også på eget initiativ ta opp aktuelle saker innen sitt område.

Utvalget velger selv nestleder. Utvalget er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er tilstede. Utvalgets beslutninger fattes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget.

8. Samisk ungdomsutvalg

Samisk ungdomsutvalg ble vedtatt opprettet av Samisk kirkeråd i juni 2016, med bakgrunn i retningslinjer fra *Strategiplan for samisk kirkeliv*, vedtatt av Kirkemøtet.

Det foreslås å ta inn de viktigste bestemmelsene om Samisk ungdomsutvalg i regelverket for ungdomsdemokratiet i Den norske kirke.

Det foreslås følgende bestemmelse:

§ 6. Samisk ungdomsutvalg

Samisk ungdomsutvalg består av:

- a) En representant oppnevnt for to år av ungdomstingene i Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland, Nidaros og Oslo bispedømmer.
- b) To representanter oppnevnt av Samisk kirkeråd.

I tillegg kan Sametinget oppnevne en representant.

Samisk ungdomsutvalg bør ha representasjon fra nord-, sør- og lulesamisk språkområde, og det bør være representert ungdom med tilknytning til læstadianske miljøer. Det skal etterstrebtes en jevn fordeling i kjønn, alder og teologisk ståsted. Minst halvparten av delegatene i SUNG skal være samer, jf. kriteriene for Sametingets valgmanntall. Representantene skal være mellom 15 og 30 år.

Samisk ungdomsutvalg skal være et rådgivende organ for Samisk kirkeråd, Kirkerådet og Mellomkirkelig råd i saker som berører samisk ungdom og andre urfolksungdommer internasjonalt.

Utvalget velger selv leder og nestleder. Utvalget er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er tilstede. Utvalgets beslutninger fattes med alminnelig flertall. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget.

9. Spørsmål om stemmerett til lederen av Den norske kirkes ungdomsutvalg

Kirkemøtekomiteen uttalte som nevnt at:

«Komiteen mener at man i arbeidet med nærmere bestemmelser for organer for ungdomsdemokrati, også vurderer muligheten for å gi leder av Utvalg for ungdomsspørsmål (Ufung) stemmerett i Kirkemøtet.»

Det er i dag to kanaler for unges deltakelse i Kirkemøtet. Gjennom den ordinære representasjonskanalen blir unge medlemmer valgt inn i Kirkemøtet. Her er det vedtatt et krav om at det skal være minst 20 prosent unge kandidater på listeforslagene som stiller til Kirkemøtet. Etter kirkevalget i 2019 var over 20 prosent av de leke medlemmene valgt inn i Kirkemøtet under 30 år. Den andre kanalen er gjennom Ungdommens kirkemøtets representanter på Kirkemøtet, deriblant lederen av Utvalg for ungdomsspørsmål, som møter med tale- og forslagsrett.

Spørsmålet om stemmerett i Kirkemøtet for lederen av Den norske kirkes ungdomsutvalg, bør etter Kirkerådets vurdering ses i en mer helhetlig sammenheng med det kirkelige demokratiet. I forbindelse med demokratireformen i Den norske kirke fra 2008–2011 ble antallet medlemmer av Kirkemøtet som blir valgt på såkalt fritt grunnlag redusert fra fem til ett medlem. Begrunnelsen var at valgordningen til kirkelige organer ikke skal være slik at organene supplerer seg selv. Ordningen med

at leder av Samisk kirkeråd blir valgt av Kirkemøtet som medlem av Kirkemøtet, er et unntak fra dette hovedprinsippet.

Kirkerådet legger opp til at dette er et spørsmål som vil bli behandlet i forbindelse med det videre utredningsarbeidet om kirkeordningen, delutredning 3 om kirkelig demokrati – kirkelige organers sammensetning og valgordninger til disse.

10. Økonomiske og administrative konsekvenser

Regelfestingen av ungdomsdemokratiet tilsier også at bispedømmerådene og Kirkerådet stiller tilstrekkelig ressurser til disposisjon for ungdomsorganene. Ungdomsting, ungdomsråd, nasjonalt ungdomsutvalg, samisk ungdomsutvalg og Ungdommens kirkemøte er organer som også finnes i dag. Kostnadene til gjennomføring av disse må som følge av regelfestingen videreføres og eventuelt også styrkes.

DEN NORSKE KIRKE

Stavanger bispedømmeråd

MANDAT FOR UNGDOMSTINGET I STAVANGER BISPEDØMME

1. Ungdomstinget avholdes hvert år¹. Ungdomsrådet har hovedansvaret for planlegging av det årlige Ungdomstinget i samarbeid med ansatte ved bispedømme-kontoret og planleggingskomiteen. Målet med Ungdomstinget er å samle ungdom til læring, utveksling av erfaringer og inspirasjon til videre arbeid.
2. Ungdomstinget i Stavanger bispedømme består av:
 - a. Ungdomsrådet.
 - b. 2 delegater fra hver menighet i alderen 15-30 år.
 - c. 2 delegater fra hver region/krets av de landsdekkende kristne ungdomsorganisasjonene i Stavanger bispedømme i alderen 15-30 år.
 - d. Observatører fra menighetene og ungdomsorganisasjonene.
 - e. Biskopen og medlemmer av bispedømmerådet deltar som observatører på Ungdomstinget.
3. Delegatene har tale- forslags- og stemmerett. Ungdomstinget kan gi observatørene tale- og forslagsrett.
4. Ungdomstinget velger ordstyrere, referenter og tellekorps, disse trenger ikke velges blant delegatene.
5. Ungdomstinget jobber frem resolusjoner som ungdomsrådet følger opp. Ungdomstinget kan ta opp aktuelle saker.
6. Ungdomstinget skal velge ungdomsrådet, som jobber etter «Mandat for ungdomsrådet i Stavanger bispedømme».
7. Valg av ungdomsråd
 - a. Valgkomite
Ungdomsrådet oppnevner en valgkomite i god tid før Ungdomstinget. Valgkomiteen arbeider uavhengig av ungdomsrådet og skal bestå av tre representanter og en ansatt ved bispedømmekontoret. Valgkomiteen kan ikke stille til valg. Valgkomiteen skal tilstrebe å finne kandidater som ivaretar en god balanse med hensyn til kjønn, alder og geografi.
 - b. Valget
Valgkomiteen har ansvar for presentasjon av kandidatene på Ungdomstinget. Alle faste representanter blir valgt for 2 år, vararepresentanter blir valgt for 1 år. Det kan ikke bli valgt mer enn 2 representanter fra hvert prosti. Hvert år

¹ På bakgrunn av en analyse av tilbud til ungdom i Stavanger bispedømme ble det besluttet å fjerne ordlyden «på våren» i slutten av første setning slik at det til enhver tid kan vurderes når det passer best å legge arrangementet for ikke å kollidere med andre større arrangementer for målgruppen.

skal det velges 3 nye representanter som sitter for 2 år og 3 vara som sitter i 1 år. I de tilfeller der det viser seg at faste UR representanter reiser bort for utdanning eller andre grunner etter 1 år, tillates det at det velges så mange nye faste medlemmer som nødvendig. Når dette blir aktuelt, fungerer stemmeordningen slik at de 3 som får flest stemmer velges for 2 år, de neste for 1 år som faste medlemmer.²

c. Gjenvalg

Det er anledning til gjenvalg for sittende representanter.

8. Alle papirer som sendes ut eller deles ut i forbindelse med Ungdomstinget skal tilstribes en 50/50 fordeling mellom nynorsk og bokmål.
9. Mandatet og endringer av mandatet skal godkjennes av Ungdomstinget og Stavanger bispedømmeråd med simpelt flertall.

Vedtatt av Ungdomstinget 07.03.2010 og i Bispedømmerådet 29.09.2010.

Endring i pkt 7 b vedtatt på Ungdomstinget 09.03.2014 (se fotnote 2).

Endring i pkt 1 ble vedtatt på Ungdomstinget 12.03.2017 (se fotnote 1)

² Følgende tillegg ble vedtatt på Ungdomstinget 2014, sak 06, Retningslinjer for valg av Ungdomsråd: *I de tilfeller der det viser seg at faste UR representanter reiser bort for utdanning eller andre grunner etter 1 år, tillates det at det velges så mange nye faste medlemmer som nødvendig. Når dette blir aktuelt, fungerer stemmeordningen slik at de 3 som får flest stemmer velges for 2 år, de neste for 1 år som faste medlemmer.*
c:\docserver\92b1e65d-04ca-4d63-b2aa-2bdf161a13e6\working\1a248b6b-36f2-4e20-9136-12ed76192fb5\679246_1_0.docx

DEN NORSKE KIRKE
Stavanger bispedømmeråd

Mandat for Ungdomsrådet i Stavanger bispedømme:

Ungdomsrådet i Stavanger bispedømme har en rådgivende funksjon overfor Stavanger biskop og Stavanger bispedømmeråd. Ungdomsrådet har ut fra dette følgende mandat:

1. Ungdomsrådet i Stavanger bispedømme består av seks faste representanter og tre vararepresentanter mellom 15-30 år.

Valg av representanter til ungdomsrådet foregår på Ungdomstinget. Ungdomstinget avholdes hvert år på våren. Valg av leder og nestleder for rådet skjer internt ved konstituering på første møtet etter Ungdomstinget. En ansatt ved bispedømmekontoret er kontaktperson mellom ungdomsrådet og administrasjonen.

2. Ungdomsrådet i Stavanger bispedømme avholder 4-10 møter i året. For at Ungdomsrådet skal være beslutningsdyktig, må minst 3 medlemmer være til stede. Varamedlemmene har møterett på hvert møte. 1 varamedlem møter fast. Så lenge rådet er fulltallig har varamedlemmene ikke stemme og forslagsrett men talerett.)

3. Årsrapport for Ungdomsrådet legges fram for Ungdomstinget og Stavanger bispedømmeråd hvert år.

4. Ungdomsrådet i Stavanger bispedømme har følgende oppgaver:
 - a. Følge opp saker som Ungdomstinget har uttalt seg om.
 - b. Være rådgivende organ for Stavanger bispedømmeråd
 - c. Være rådgivende organ for Stavanger biskop.
 - d. Foreslå og fremme saker overfor Stavanger biskop og Stavanger bispedømmeråd.
 - e. Ha hovedansvaret for planlegging og gjennomføring av det årlige Ungdomstinget i samarbeide med ansatte ved bispedømmekontoret og planleggingskomiteen for Ungdomstinget.
 - f. Ungdomsrådet har ansvar for å planlegge sted, tema og hovedsaker til ungdomstinget. Ungdomsrådet setter ned en planleggingskomitee som har ansvar for å planlegge program og den praktisk gjennomføring av ungdomstinget.
 - g. Jobbe for samarbeid mellom de ulike ungdomsarbeiderne i bispedømmet, og tilrettelegge for fellesarrangement.

5. Delegationene til Ungdommens Kirkemøte velges fortrinnsvis fra Ungdomsrådet i Stavanger bispedømme.

6. Mandatet og endringer i mandatet skal godkjennes av Ungdomstinget og Stavanger bispedømmeråd med simpelt flertall.

Vedtatt på Ungdomstinget 07.03.2010 og i Bispedømmerådet 29.09.2010

DEN NORSKE KIRKE

Stavanger bispedømmeråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Cecilie Bakkene Pedersen	602	19/03018-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Stavanger bispedømmeråd 2017-2019	11.09.2019

D pssatsing i Stavanger bispedømme

Saksorientering

Innledning

D p er et sv ert viktig anliggende for Den norske kirke. D p er bibelsk forankret, et sakrament og grunnlag for medlemskap i Den norske kirke. I denne saken vil vi orientere om situasjonen, tiltak som er satt i verk og planer framover.

De siste årene har vi sett en betydelig nedgang i dåpstallene i Stavanger bispedømme, og det er stor grunn til bekymring. I bispedømmets siste årsrapporter pekes det på en sammenheng mellom at kirken taper terreng og nedgang i tallene for oppslutning om dåp.

Samtidig er det viktig å tro på at fokus kan skape endring. Både bekymring og håp har blitt tatt på alvor, og dåp har v ert et særlig satsingsområde i bispedømmet siden 2014. Dette året ble bispedømmet med som en av flere bidragsytere i styringsgruppa for Aksjon D p. Det ble iverksatt ulike tiltak, blant annet de årlige d pplunsjene, med høye deltakertall.

Arbeidet til Aksjon D p gikk over i en ny fase i 2017 og overskuddet fra aksjonen ble overført Stavanger bispedømmeråd, hvor det regionale ansvaret for arbeidet nå ligger.

D psarbeidet i Stavanger bispedømme har blitt lagt merke til. Det satses nå tungt på dåp over hele landet. Som et resultat av dette ble det nylig satt ned en arbeidsgruppe for dåp i Kirkerådet, hvor Stavanger bispedømmeråd er representert. Lokalt i Stavanger bispedømme satses det kontinuerlig på utvikling og på å finne nye måter å jobbe på.

Den konkrete bakgrunnen for høyt trykk på dåpsarbeid er de synkende dåpstallene. D psprosent av kirketilh rende ser slik ut for Stavanger bispedømme de siste årene:

Dåp					
	1 år i 2008	1 år i 2013	1 år i 2016	1 år i 2017	1 år i 2018
Døpte i årskullet			3591	3346	3065
Dåpsprosent av kirketilhørende	88,4 %	84,5 %	82,4 %	82,1 %	79,9 %

Fra Årsrapport for 2018 for Stavanger bispedømmeråd og Stavanger biskop.

Oversikt over gjennomførte tiltak

Vi har fulgt nøye med på dåpstallene de siste årene og har observert at det å sette *særlig* trykk på noe, kan gi resultater. For eksempel økte Sandnes prosti sin dåpsprosent i 2017 etter stort trykk.

For å skape fokus, ble samtaleverktøyet «Dråper av håp» utviklet til årsrapportsamtalen for trosoppplæringsarbeid for 2017. Årsrapportsamtalene er strategiske møtepunkter mellom bispedømmerådet og menighetene. De gir oss mulighet til å sette viktige ting på dagsorden. Vi har fått tilbakemeldinger om at «10 dråper om dåp» har blitt brukt og at det har ført til konkrete lokale tiltak.

Det ble også i 2018 invitert til dåpslunsj. Cirka 120 ansatte deltok. Det var en inspirerende samling med besøk fra Lund stift (Svenska kyrkan), hvor fokus var konkret og kreativt dåpsarbeid. Vi vet at mange ble inspirert til videre arbeid med dåp som følge av denne samlingen.

Arbeidsgruppe

I tråd med årsplan for 2018, ble det etablert en tverrfaglig arbeidsgruppe for dåp. Målet med gruppens arbeid har vært å peke på mulige veier fremover for dåpsarbeidet i Stavanger bispedømme.

For å hente impulser har gruppa blant annet vært på studietur til Bath og London, for å se på dåpsarbeid i Church of England. Programmet for denne turen ble utviklet i samarbeid med våre kollegaer i Lund stift, som har arbeidet målrettet med dåp over lengre tid. I løpet av studieturen hadde vi inspirerende møter med ansatte ved bispedømmekontoret for Bath og Wells, ansatte som arbeidet tett med dåp på hovedkontoret til «Church of England» og en arbeidsdag sammen med en lokal prest i Studley.

Det sistnevnte møtet ga inspirasjon til videre arbeid med dåpsamtalen. Den lokale presten, Alastair Wood, tok oss med inn i sitt arbeid med dåpsgudstjenesten og barneteologi på en fascinerende måte. Vi ble inspirert til å arbeide videre med møtet med dåpsfamilier og dåpsamtalen.

Prostemøter og prestekonvent

VID Misjonshøgskolen har forsket på dåp i det siste, og professor Hans Austnaberg har møtt prostene og fortalt om resultatene fra dette. På prestekonventet i juni 2019 deltok professor Ida Marie Høeg og orienterte om religionssosiologisk forskning på dåp. Evalueringen av dette viste at mange prester hadde oppdaget nye ting om situasjonen. Et av funnene handler om at foreldre tar bevisste valg i forhold til dåp, men at kulturen i stadig større grad er preget av individuelle valg. Det gjør at flere synes det er vanskelig å ta valg om dåp på vegne av barna sine.

Dåpsamtalen – utvikling av nytt opplegg

I etterkant av studieturen har rådgiverne ved bispedømmekontoret arbeidet videre med ideene som dukket opp i England. Det er utviklet en pilot for et nytt opplegg for

dåpssamtalen. «Dåpskortene» er et helhetlig opplegg for dåpssamtalen som er ment å være et verktøy for den som har ansvar for disse samtalerne. Det kan brukes både til enkeltsamtaler og dåpssamlinger hvor flere familier er samlet.

Det er mange år siden dåpssamtalen har vært et tema. Det er nå på tide å gi nye verktøy til dette viktige arbeidet. For mange er dåpssamtalen det første møtet med menigheten. Det er svært viktig at det skapes gode relasjoner i dette møtet. Derfor er det viktig å reflektere over hvordan man gjennomfører disse samtalerne og hvordan man kommuniserer med foreldrene. Tanken bak opplegget som nå utvikles er å lage noen «innledende» kort som handler om nærvær, trosopplæring hjemme og i kirken, dåpsgudstjenesten og kirkerommet. Så ser vi for oss ulike symbolkort som tar for seg de ulike symbolene som knytter seg til dåpen: Dåpskjole, bønn, bibel, due, fest, musikk, skjell, dåpslys, lysglobe og døpefont.

Eksempel på dåpskort

Vi har foreløpig laget tre av kortene i opplegget. Disse ble presentert på prestekonventet i juni 2019. Vi fikk mange tilbakemeldinger på at dette var et etterlengtet verktøy. Det kom også inn gode endringsforslag. Vi planlegger nå å fullføre dette prosjektet, slik at det blir en ressurs for arbeidet med dåpssamtalen. Målet er å lansere det ferdige produktet høsten 2020.

Fagdager om dåp og konfirmasjon: Håp som varer

Vi vurderer også to påfølgende fagdager med fokus på dåp og konfirmasjon, muligens i forbindelse med Forum for trosopplæring, som arrangeres årlig. Dåp og konfirmasjon henger sammen, og vi har fortsatt behov for å holde høyt fokus på dette i menighetenes arbeid. Fagdagene er inne i en idefase. Vi har opprettholdt kontakten med Rev. Alastair Wood og vil se om det er mulig å invitere ham til dåpsdagen. Vi håper å inspirere og skape begeistring for å arbeide med dåp og konfirmasjon.

Kommunikasjonsarbeid

Framover ønsker vi også å se hvordan vi kan skape oppmerksomhet og lyst til å døpe blant bredden av kirkemedlemmene. Vi vil se etter muligheter for å drive planmessig og kreativt kommunikasjonsarbeid på dette området.

Fortsatt fokus på etablerte arenaer

Nærvær

Dåpssamtalen er en samtale om dåp. Så enkelt og så spennende! En samtale innebærer at begge parter deler. Tanken bak dette opplegget er å skape en ramme som legger til rette for at man gjør nettopp det, *deler*.

Å samtale med noen handler om nærvær. Det handler om å forstå hvordan de du møter har det. Det handler om å møte de som kommer med åpenhet. Denne varheten er helt nødvendig for at møtet som skjer i dåpssamtalen blir et godt møte. Forsøk å legge merke til hvor familiene er gjennom kroppsspråk og ansiktsuttrykk. Virker de nervøse eller trygge?

Det er fint om en justerer seg etter hva en avleser hos foreldrene.

- Har du tenkt på hvilken atmosfære du skaper i dåpssamtalen?
- Hva tror du må til for at dåpssamtalen skal være et trygt rom?

Dåpsfamilien(e) kommer med sitt nyfødte barn med forventning om å bli sett og bekreftet som de er, og valget de har tatt. I dette møtet ønsker kirken å formidle omsorg, kunnskap om kristen tro og å skape rom for tilhørighet. Da er språket man velger viktig. Det er fint om språket er forståelig og inkluderende.

Dåpsforeldrene kommer til kirken med en forventning om at her *feirer* man dåp. Det er viktig å understreke feiringen og å ta på alvor hvor stor denne dagen er for hver enkelt familie. Det er en like stor dag for menigheten. Hvert enkelt barn som bæres til dåp minner oss om Guds nåde og skal vekke begeistring og glede.

Vi vil også fortsette å se på dåpsstatistikk lokalt og etterspørre status for menighetenes dåpsarbeid i årsrapportsamtalene i trosopplæring. Det kan være krevende å møte synkende tall, men tallene kan også gi inspirasjon til nye tiltak og økt fokus.

Dette er et område der både lokal, regional og nasjonal satsing må gå sammen.

Oppsummering

Dåp kommer fortsatt til å være et prioritert satsingsområde i planene framover. Å invitere til dåp er sentralt i Den norske kirkes oppdrag som kirke. Det er viktig for kirkens framtid.

Situasjonen utfordrer ikke bare til tiltak rettet direkte mot dåpsoppslutning, men til tiltak som skaper tro og tilknytning til kirken generelt.

I samtalen om saken utfordres medlemmene i bispedømmerådet til å si noe om:

- Hvordan ser situasjonen ut fra rådsmedlemmenes synspunkt?
- Har medlemmene i rådet ønsker, tanker eller idéer for det videre arbeidet med dåp?

Forslag til vedtak

Stavanger bispedømmeråd ønsker at dåp fortsatt skal være et prioritert satsingsområde i bispedømmet og ber administrasjonen legge til rette for dette i sine planer, ut fra saksframlegget og samtalen i møtet.

DEN NORSKE KIRKE

Stavanger bispedømmeråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Geir Skårland	200	19/03675-1	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Stavanger bispedømmeråd 2017-2019	11.09.2019

Nye prestestillinger i Stavanger bispedømme

Vedlegg:

Nye prestestillinger i Stavanger bispedømme

Saksorientering

Innledning

I sak 9/19 vedtok Kirkemøtet ny fordelingsnøkkel for prestatjenesten i bispedømmene. Dersom bevilgningene ellers forblir uendret, vil Stavanger bispedømmeråd i 2020 få tidelt 3,8 millioner mer til prestatjeneste enn i 2019. Dette vil gi mellom 4,5 – 5 nye stillinger, avhengig av lønnsnivå.

Det er bispedømmerådet som avgjør hvor nye stillinger skal plasseres. Denne saken vil se på hvordan det kan skje. Den vil se på ressursituasjonen i prostiene og på behov bispedømmerådet nå får en mulighet til å møte.

Hvordan fordele ressurser

Bispedømmerådet har de siste ti årene fordelt prestestillinger ut fra en fordelingsnøkkel som likner den nasjonale fordelingsnøkkelen som nå er vedtatt i Kirkemøtet.

Kort oppsummert betyr dette at ressurser fordeles gjennom å se på oppgavene i prestatjenesten, reisetid, antall menigheter og demografiske data, som medlemstall, befolkning og levekår. Alt dette finnes det tilgjengelig statistikk for. Det gjør det mulig å sammenlikne ressursituasjonen i soknene. Like forhold i ulike sokn behandles likt, i tråd med hvordan prestatjenesten er tenkt og faktisk ser ut.

Måten de ulike oppgavene vektet på er nå forankret i Kirkemøtets vedtak. Konkret fordeles nå presteressurser nasjonalt på denne måten:

2/3 av ressursene tildeles til de faste oppgavene i prestatjenesten, som i stor grad er sammenliknbare fra sted til sted:

- Gudstjenester (30 %)
- Kirkelige handlinger (dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd – 30 %)
- Reisetid (7 %).

1/3 av ressursene tildeles på basis av:

- Medlemstall (15 %)
- Ikke-medlemmer (5 %)
- Antall kirker (8 %)
- Levekårsindeks for området (5 %).

Dette innebærer noen endringer i forhold til nøkkelen Stavanger bispedømmeråd har brukt til nå. Det er nytt å vektlegge ikke-medlemmer og levekårsindeks. Det er også noen forskjeller i detaljnivået i datagrunnlaget når det gjelder konfirmasjon. Antall kirker brukes i stedet for antall menighetsfelleskap hver prest betjener og vektlegges mindre enn bispedømmets modell har gjort.

Det vil være hensiktsmessig med stor grad av samsvar mellom nasjonale og regionale prinsipper for ressursfordeling. Administrasjonen har derfor basert seg på den nasjonale fordelingsnøkkelen i kartleggingen av ressursituasjonen i prostiene.

Tilpasning av den nasjonale fordelingsnøkkelen

Noe av fordelingsnøkkelen kan slå annerledes ut på bispedømmenivå enn den gjør nasjonalt. Administrasjonen mener det er hensiktsmessig å øke presisjonsnivået på to områder.

Antall kirker hver prest betjener er et uttrykk for hvor mange lokalmenigheter og lokalsamfunn hver prest forholder seg til og hvor mange steder det skal drives menighetsarbeid. Det er ikke et én til én samsvar mellom soknestrukturen og hva som i realiteten er et eget menighetsfelleskap. Flere gudstjeneste- og menighetsfelleskap kan være samlet i et sokn, som for eksempel Gand og Julebygda (Malmheim), Høyland og Sviland, Vår Frelzers menighet og Røvær, Dirdal, Oltedal og Gjesdal, og så videre. Både Julebygda og Sviland er for eksempel større enn noen av de minste soknene i bispedømmet.

Derfor er det mer presist å ta utgangspunkt i antall kirker enn antall sokn. På nasjonalt nivå er dette et passende presisjonsnivå. På bispedømmenivå er det imidlertid både mulig og hensiktsmessig å øke presisjonsnivået. I Gand sokn samles for eksempel Ganddalen menighet, med sikte på å etter hvert bli en egen menighet. I Hå finnes det et gudstjenestefelleskap i Stokkelandsmarka, der det etter hvert vil bo flere tusen mennesker. På Figgjo bor det over 2000 mennesker i et avgrenset lokalsamfunn, med gudstjenester annen hver søndag. Ingen av disse stedene har egne kirker, men er i realiteten menighetsfelleskap som utløser behov for prestatjeneste på linje med ordinære kirker og sokn.

Administrasjonen foreslår derfor å erstatte «antall kirker» som variabel med «antall menighetsfelleskap / gudstjenestefelleskap». Dette er det enkelt å gjøre ved å se på gudstjenesteforordningen i bispedømmet og ta med de gudstjenestestedene som er knyttet til et eget lokalsamfunn, avgrenset fra andre kirker i soknet, med forordnede gudstjenester minst en gang i måneden. Dette vil sikre at det også tildeles ressurser til prestatjeneste i f.eks. Ganddalen menighet.

For det andre tar den nasjonale fordelingsnøkkelen ikke hensyn til om presten har konfirmantansvar alene, eller deler dette med kateket eller menighetspedagog finansiert av bispedømmerådet eller kirkelig fellesråd. Dette har stor innvirkning på ressursituasjonen i prestatjenesten og både stillinger finansiert av bispedømmerådet og av fellesrådet er stabile og gir menigheten ressurser som har sitt opphav i offentlige bevilgninger.

Administrasjonen foreslår derfor å justere antall konfirmanter hver prest har ansvar for ut fra en gjennomsnittsberegning av hvor mange konfirmanter en kateket gjennomsnittlig tar hovedansvar for (cirka 80). Det legges inn et uttrykk for at prestatjenesten skal være til stede i konfirmantundervisningen i alle sokn, men man unngår at det tildeles like mye ressurser til

konfirmantundervisning der det er flere som deler på oppgavene som der presten i utgangspunktet er alene. Ressurser menigheter samler inn via givertjeneste eller andre egne midler fører ikke til reduksjon i tildelingen fra bispedømmerådet.

Prosti- og fellesrådsnivå

Den siste endringen som følger av overgangen til den nasjonale fordelingsnøkkelen, følger av hvilke tall som er tilgjengelige. Foreløpig har det bare vært mulig å framskaffe statistikk for levekår og ikke-medlemmer på kommunenivå. Det betyr at fellesrådsnivået blir det laveste nivået der all statistikk finnes.

Dette skaper ikke utfordringer i forhold til ressursfordeling. Tidligere har bispedømmerådet sammenliknet ressurser på prostinivået. Det vil også være hensiktsmessig nå, og det er det fullt mulig å gjøre på basis av tall som går ned til fellesrådsnivå.

Fortsatt finnes det flere tall på soknenivå. På sikt kan det være mulig å kjøpe eller skaffe flere tall til veie, til bruk som grunnlag for fordeling av ressurser internt i prostiene. Tidligere data fra ressursfordelingsmodellen fram til nå, eksisterende statistikk på soknenivå og konkret kjennskap til situasjonen i soknene gir likevel allerede tilstrekkelig grunnlag for å ta beslutninger om hvor nye stillinger kan plasseres, slik saksframlegget etter hvert vil skissere. Den konkrete plasseringen av stillinger vil alltid også måtte handle om en helhetsvurdering, basert på både statistiske beskrivelser av oppgavemengde, strategiske behov, personalsituasjon og konkrete muligheter.

Oppgavebasert og strategisk fordeling

Det er sjelden bispedømmerådet får tildelt nye midler til prestatjeneste. Når det skjer, må bispedømmerådet vurdere både fordelingen av presteressursene og strategiske behov. Til en viss grad kan disse hensynene også ses sammen.

Kirkemøtets visjon peker på gudstjenesteliv, dåp og trosopplæring, kultur, samfunnsengasjement, frivillighet og rekruttering som satsingsområder. Bispedømmets strategi bygger på Kirkemøtets visjon og fokuserer på hellige handlinger, diakoni, ungdom, kultur, kommunikasjon, misjon, trosopplæring og rekruttering.

Mye av dette er relevant også for prestatjenesten, selv om det faglige ansvaret ligger på andre stillingsgrupper. I andre deler av budsjettet finnes det nysatsing på diakoni og andre fagområder.

Det er særlig ungdom som peker seg ut som en målgruppe kirken ikke når langt nok i forhold til i dag. Kirken står svakest blant eldre tenåringer og unge voksne. Menighetene gir for få tilbud til disse gruppene. Stillinger rettet mot ungdom er først og fremst menighetsfinansierte. Ny forskning¹ setter ord på at prester i liten grad er til stede i ungdomsarbeid og har for lite kontakt med ungdom til å kunne rekruttere til prestatjeneste. Det sterke ønsket om å være en kirke som er til stede for ungdom kommer i for liten grad til uttrykk i konkret ressursbruk.

Dette er viktig både for hvordan vi bruker eksisterende ressurser og hvordan vi plasserer nye. Administrasjonen mener økt tildeling byr på en viktig anledning til å komme denne utfordringen i møte. Nye stillinger bør i størst mulig grad rettes inn mot ungdom som målgruppe. Rådet bør benytte anledningen til å jevne ut større forskjeller mellom prostiene, men både innenfor og ut over dette bruke en del av de nye ressursene på prestatjeneste rettet mot ungdom.

En positiv sideeffekt av dette er at det også kan gi bispedømmet større variasjon i typen stillinger, siden vi i dag har svært mange allround-stillinger som sokneprester, men få

¹ Therese Bue Kessel, «Rekruttering – prestens ansvar?» i *Tidsskrift for praktisk teologi 1-2019*.

kapellaner og ingen ungdomsprester. Endring på dette punktet kan også gi nye muligheter for rekruttering.

Ressurssituasjonen ut fra oppdatert fordelingsnøkkel

Med oppdatert statistikk og ut fra prinsippene i den nasjonale fordelingsnøkkel, justert slik saksframlegget foreslår, ser ressurssituasjonen i prostiene slik ut. Oversikten tar utgangspunkt i kommunestrukturen i 2019, siden det pr. i dag vil være vanskelig å regne ut fra endringene som kommer i 2020.²

Siden vi ikke pr. i dag har tilgang til alle tall på soknenivå i Stavanger, ses ressursene i Domprostiet og Ytre Stavanger prosti sammen.

Prosti	Stillinger i dag	Stillinger etter modell	Endring etter modell
Dalane	5,7	5,9	+ 20 %
Domprostiet og Ytre Stavanger	19,95	21,7	+ 170 %
Haugaland	12,0	12,3	+ 25 %
Jæren	11,8	13,0	+ 120 %
Karmøy	8,0	8,1	+ 5 %
Ryfylke	7,6	7,0	- 60 %
Sandnes	11,4	13,1	+165 %
Tungenes	10,1	10,3	+ 15 %

Vi ser at ny tildeling gir det mulig å gi åtte av ni prostier økte ressurser til prestatjeneste, i noe ulik grad.

Vi ser også at den nasjonale fordelingsnøkkel, slik Kirkemøtet har tenkt, styrer ressurser i retning storbyutfordringer. Vi ser at kirken står sterkere relativt sett i distriktene enn den gjør i byene. Det er her kirken svekkes mest og først.

Vi kjenner igjen både situasjonen og de ressursmessige konsekvensene på nasjonalt nivå. Det blir særlig tydelig i Ryfylke, men vises også i at Dalane, Haugaland og Tungenes ikke får grunnlag for like stor økning som Sandnes og Stavanger.

Administrasjonen mener ikke det er aktuelt å redusere bemanningen i noen prostier. Ryfylke prosti ikke kunnet gjennomføre gjeldende gudstjenesteforordning eller betjene dagens soknestruktur med svekkede ressurser. Det er ikke grunnlag for å flytte ressurser herfra til andre prostier. Resultatene på dette området bør til en viss grad leses i lys av at distriktenes behov kommer svakere til uttrykk i den nye fordelingsnøkkel.

Det vil være enklest å løse dette ved å være lett tilbakeholdne med å gi Stavanger og Sandnes full uttelling for de nye tallene.

Plassering av nye ressurser

Generelt vil vi som før fokusere på ressursbehovene på prostinivå. Internt i prostiene avhenger utforming og plassering av nye stillinger både av ressurssituasjonen på soknenivå, personalkabal og hvor nysatsing kan forventes å gi resultater. Bispedømmerådet kan vedta overordnede rammer for tildelingen av de nye ressursene. Så vil det være hensiktsmessig å la den konkrete plasseringen skje etter god dialog mellom bispedømme, prost, fellesråd og menigheter, med bakgrunn i mulighetene og behovene internt i prostiene.

² Disse endringene kan gjøre det vanskelig å beregne fordelingen mellom Stavanger og Tungenes prosti framover, siden noen sokn i Stavanger kommune vil høre til her også etter 2020.

Den følgende gjennomgangen tar utgangspunkt i ressursbildet og ser på overordnede muligheter og behov i hvert prosti.

Stavanger

Fordelingsnøkkelen tilsier at Stavangerprostiene bør få tilført opp mot 170 % ny stillingsressurs.

I Domprostiet har det ikke vært menigheter som har pekt seg ut med spesielt behov for nye ressurser ut fra fordelingsnøkkelen. I Ytre Stavanger prosti er det heller ikke menigheter som utpeker seg ved ubalanse mellom oppgaver og ressurser.

I Stavanger er det stort behov for å styrke kirkens nærvær blant ungdom. Med enkelte unntak er det lite ungdomsarbeid i menighetene. Stavanger kirkelige fellesråd og Det norske misjonsselskap har derfor startet opp et prosjekt i U-kirke. Menighetene i sentrum har også startet et samarbeid om konfirmantarbeidet. Noen menigheter ellers har stillinger som retter seg mot ungdom.

Administrasjonen vil derfor foreslå at Domprostiet og Ytre Stavanger prosti tilføres 150% stillingsressurs med fokus på å styrke kirkens tilbud til ungdom. Minst 50 % bør gå til hvert av prostiene, mens det inntil videre kan være åpent om det bør opprettes en hel stilling eller flere nye samarbeidsstillinger der bispedømmet bidrar med en andel. Det må være et mål med stillingene å bidra med noe nytt ut over eksisterende arbeid.

De resterende 20 prosentene i forhold til modellen bør beholdes som en ressurs i Ryfylke prosti.

Tidligere har det vært vurdert nedskjæringer i Kampen sokn, både i forhold til presteressurs og soknestruktur. Det oppdaterte ressursbildet gjør at dette ikke lenger er nødvendig. Eventuelle framtidige endringer kan ses i sammenheng med eventuelle endringer i soknestruktur og samordning av oppgavene i prestatjenesten. Slike planer trenger ikke lenger begrunnes i ressursituasjonen

Sandnes

I Sandnes er det også grunnlag for tilførsel av opp til 165 % ny stillingsressurs.

Her er også den grunnleggende ressursfordelingen mellom menighetene mer ujevn. Noen menigheter har mer ressurser enn gjennomsnittet, mens andre har flere faste oppgaver per prest enn det som er vanlig.

Ut fra forrige ressursmodell mangler Bogafjell 30 % ressurs for å ha like mye prestatjeneste tilgjengelig som gjennomsnittet. Siden prostiet som helhet har vært i balanse, har det vært mulig å løse noe av dette med tjenesteutveksling. Likevel er Bogafjell grunnleggende sett et sokn som ut fra størrelsen vil trenge noe mer ressurser enn et gjennomsnittlig sokn.

Sandnes sokn mangler også noe ressurser i forhold til gjennomsnittet, men har i praksis hatt en del av prostens ressurs plassert i soknet.

Mange ungdommer i Sandnes er knyttet til frikirker og bedehus. Det finnes ungdomsmiljøer i flere av menighetene også, men særlig i sentrum mangler det tilbud til ungdom i regi av Den norske kirke. Det er ikke problematisk at frikirker og bedehus lykkes med ungdomsarbeid, men Den norske kirke har muligheter overfor bredden av sine medlemmer som bør utnyttes i større grad.

I Sandnes prosti er det derfor både grunnlag for å opprette en stilling som ungdomsprest og for å vurdere om prestatjenesten i noen sokn bør styrkes.

Ganddalen menighet har 50 % presteressurs fra bispedømmerådet pr. i dag og finansierer ellers prestatjenesten selv. Det er satt av tomt og arbeides med å få til ny kirke og nytt sokn.

50 % prest vil være for lite til å betjene et sokn av den størrelsen som planlegges, og spørsmålet er om det ville være klokt å sette av noe av de nye ressursene til dette.

Også her bør cirka 15 prosent av den anslåtte økningen holdes av til å opprettholde dagens presteressurs i Ryfylke.

Jæren

I Jæren prosti er det grunnlag for 120 % styrket ressurs til prestatjeneste. Den eksisterende ressursen omfatter 30 % stilling i form av penger som ikke er knyttet til en person, noe som gir mulighet til å opprette opp til 150 % stilling.

Den nye fordelingsnøkkelen gjør det mulig å se på situasjonen på fellesrådsnivå.

- Klepp har behov for en økning på rundt 30 %
- Time har behov for en økning på 80 %
- Hå har behov for en økning på 70 %
- Gjesdal har behov for en økning på 20 %.
- Prostiet har fellesressurs i prost og prostimidler på 80 %, som kan brukes til å dekke noen av disse behovene. Prostetsetet ligger i Time.

I Hå er det noen flere gudstjenester enn det normalt ville vært grunnlag for, fordi fellesrådet finansierer 50 % av stillingen som sokneprest i Ogna, blant annet for å få flere gudstjenester enn sokn av samme størrelse normalt har. Disse gudstjenestene viser i årsstatistikken og blir en del av ressursbehovet. Tallet for Hå er derfor noen prosent høyere enn det ellers ville vært.

I Stokkelandsmarka i Hå planlegges det et nytt boligområde, som på sikt skal kunne romme 8000 mennesker. Her er det startet menighetsarbeid, med egenfinansiert prest og gudstjenester annen hver søndag. På sikt vil dette også kunne utvikle seg til et eget sokn, selv om det foreløpig lokalt mer er ønske om et menighetssenter enn en kirke.

I Jæren prosti er et altså mulig å styrke prestatjenesten noe i de fleste fellesråd, men også her bør nysatsing rettes inn mot ungdom. 10-15 % kan holdes av til å opprettholde prestatjenesten i Ryfylke.

Haugaland

Haugaland prosti har hatt en prostipreststilling på 50 % den siste tiden. Den er regnet med som en del av prostiets faste ressurs.

På toppen av dette gir tallene grunnlag for å tildele prostiet 20 % ekstra ressurs. Menighetene i Haugesund ønsker å sette av mer presteressurs til å satse på ungdom, og nye midler kan gjøre dette mulig. Det finnes ulike måter dette kan organiseres på.

5 % av den potensielt økte ressursen bør holdes av til prestatjenesten i Ryfylke.

Tungenes, Dalane og Karmøy.

Tungenes har grunnlag for 15 prosent økt ressurs. Dalane og Karmøy har grunnlag for henholdsvis 20 prosent og 5 prosent økt ressurs. 5-10 prosent av den samlede nye ressursen i disse prostiene kan gå til å opprettholde prestatjenesten i Ryfylke. Ellers vil det også her være fornuftig å plassere nye midler inn i dialog med prost og menigheter.

Iverksettelse

Administrasjonen foreslår at stiftsdirektøren gis fullmakt til å iverksette tildelingen av nye ressurser, i tråd med forslagene i saksframlegget. De fleste stillingene vil det være hensiktsmessig å gå i dialog med prost, fellesråd og menigheter om hvordan de bør legges opp. Det er nødvendig å kartlegge i hvilken grad det er aktuelt å inngå samarbeid om eksisterende eller nye stillinger. En forutsetning for slikt samarbeid er at det blir forutsigbart

økonomisk, ryddig i forhold til arbeidsgiveransvar og rettes inn mot å møte behovet kirken har for økt oppslutning blant ungdom og styrking av prestedtjenesten i menighetene.

Dersom det skulle bli redusert tildeling til prestedtjeneste i bispedømmene, vil en tilsvarende del av grunnlaget for nye stillinger falle bort. Stiftsdirektøren mener signaler til nå tilsier at det kan planlegges ut fra eksisterende tildeling, men vil treffe nødvendige tiltak dersom situasjonen skulle endre seg.

Med samme tildeling til prestedtjeneste på nasjonalt nivå neste år, vil det være grunn til glede over nye muligheter i Stavanger bispedømme.

Forslag til vedtak

1. Stavanger bispedømmeråd ser fram til at prestedtjenesten i Stavanger bispedømme vil bli styrket, som en konsekvens av ny fordelingsnøkkel for tilskudd til menighetsprestedtjeneste nasjonalt.

2. I sin egen fordeling av midler til prestedtjeneste, vil bispedømmerådet benytte prinsippene fra den nasjonale fordelingsnøkkel. I stedet for antall kirker brukes tall på gudstjenestesteder med gudstjenester mer enn én søndag i måneden. Det tas hensyn til at bispedømmeråds- og fellesrådsfinansierte undervisningsstillinger bidrar i konfirmantundervisningen.

3. Siden den nasjonale fordelingsnøkkel bevisst vektlegger storbyutfordringer, vil bispedømmerådet forhindre uheldige konsekvenser av dette ved å ikke svekke prestedtjenesten i distriktene. Dette betyr at det ikke skal kuttes i prestedtjenesten i Ryfylke prosti som en konsekvens av endret fordelingsnøkkel. Ingen av prostiene skal miste presteressurs når det nå tildeles nye midler.

4. Bispedømmerådet vil benytte muligheten til å styrke prestedtjenesten blant ungdom i bispedømmet. Det skal vurderes om alle nye stillinger kan rettes inn mot ungdom.

5. Ut fra ressursituasjonen vil bispedømmerådet styrke prestedtjenesten

- I Domprostiet og Ytre Stavanger prosti med 150 %, med minst 50 % til hvert prosti, i tråd med saksframlegget.
- I Sandnes prosti med 150 %, i tråd med saksframlegget.
- I Jæren prosti med opp til 120 %, i tråd med saksframlegget
- I Haugaland prosti med 25 %, i tråd med saksframlegget.
- I Tungenes prosti med opp til 15 %, i tråd med saksframlegget.
- I Dalane prosti med opp til 15 %, i tråd med saksframlegget.
- I Karmøy prosti med 5 %, i tråd med saksframlegget.

Til sammen gir dette en økning på 4,85 stillinger, som er det forventet økt bevilgning vil gi rom for, gitt dagens gjennomsnittlige lønnskostnader.

6. Stiftsdirektøren gis fullmakt til å lyse ut nye stillinger, inngå nødvendige avtaler og innlede dialog med proster, fellesråd og menigheter om hvordan stillinger best kan opprettes for å nå mål om styrket prestedtjeneste og kirkelig oppslutning blant ungdom.

DEN NORSKE KIRKE

Stavanger bispedømmeråd

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Gunnar Rønnestad	421	17/02948-29	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
	Stavanger bispedømmeråd 2017-2019	11.09.2019

Endring av møtedatoer i desember 2019 og januar 2020

Saksorientering

Stavanger bispedømmeråd har tidligere fastsatt 5. desember 2019 som møtedato for Stavanger bispedømmeråd. Det er hensiktsmessig å flytte dette møtet til 4. desember 2019.

Stavanger bispedømmeråd har tidligere fastsatt følgende møtedatoer for år 2020:

21. januar
 18. februar
 15.-16. april
 12. mai
 9. juni
 15. september
 27. oktober
 25. november
 15. desember

På grunn av behov for tid til opplæring av nytt bispedømmeråd, samt tid til saksbehandling, er det hensiktsmessig å utvide møtet i januar 2020 til også å omfatte 20. januar.

Forslag til vedtak

Bispedømmerådsmøtet 5. desember 2019 flyttes til 4. desember 2019.
 20. og 21. januar 2020 fastsettes som møtedatoer.

Dette punktet på sakslisten er unntatt offentlighet.

Dette punktet på sakslisten er unntatt offentlighet.

Dette punktet på sakslisten er unntatt offentlighet.

Stiftsdirektørens rapport september 2019

Personal

Avslutning av tjeneste

Turid Mellestrand Rabenorolahy sluttet som kapellan i Stavanger domprosti, med særskilt tjeneste i Hundvåg sokn, den 11. august 2019.

Stefan Gaute Emmerhoff sluttet som prost i Ytre Stavanger prosti den 31. august 2019.

Anette-Emilie Tøndel slutter som sokneprest i Ytre Stavanger prosti, med særskilt tjeneste i Sunde sokn, den 13. oktober 2019.

Sigve Hasseløy Clementsen slutter som sokneprest i Haugaland prosti, med særskilt tjeneste i Vår Frelsers sokn, den 29. februar 2020.

Oppstart i tjeneste

Turid Mellestrand Rabenorolahy tiltrådte som sokneprest i Ytre Stavanger prosti, med særskilt tjeneste i Madlamark sokn, den 12. august 2019.

Silje Barkved Fossan tiltrådte som sokneprest i Tungenes prosti, med særskilt tjeneste i Sørnes sokn, den 19. august 2019.

Stefan Gaute Emmerhoff tiltrådte som domprost i Stavanger domprosti den 1. september 2019.

Jan Erik Westen tiltrådte som sokneprest i Jæren prosti, med særskilt tjeneste i Varhaug sokn, den 2. september 2019.

Prestekonvent

Den 11. og 12. juni 2019 inviterte Stavanger biskop til prestekonvent på Solborg folkehøgskole. Prestekonventet blir arrangert annet hvert år. Det overordnede temaet for dagene var pastoralt lederskap, og dette ble belyst fra ulike sider i det forskjellige programpostene.

Bidragstjerne var en god blanding av eksterne og interne foredragsholdere. Av eksterne bidragstjerne deltok følgende: Kjell Inge Bråtveit, rektor ved Skudenes ungdomsskole, snakket om verdibasert ledelse av ungdommer. Astrid Sandsmark og Morten Holmqvist fra MF, snakket om pastoralt lederskap i trosopplæringen. Ida Marie Høeg fra Universitetet i Agder, snakket om dåpsarbeid.

I etterkant av arrangementet ble det sendt ut en evaluering, og resultatet av denne var overveiende positivt.

Sammen om å lede

«Sammen om å lede» er et årlig møtepunkt for kirkeverger, proster, stiftsdirektør og biskop. I år fant samlingen sted 26. og 27. august på Sola. Temaet for dagene var «Kyrkja mot 2030». Arrangementet startet med gudstjeneste i Sola ruinkyrkje. Temaer som ble diskutert var blant annet bispedømmets strategi, arbeid med vigsel og gravferd, og rekruttering. Den andre dagen vi var samlet deltok direktør Ingrid Vad Nilsen. Hun hadde to bolker: «Den norske kyrkja mot 2030» og «Ny lov om trus- og livssynsamfunn».

Inkluderende kirkeliv

I juni var det kirkeleir på Solgården i Spania, for mennesker med utviklingshemming. Solgården var helt full, med over 220 deltakere og ledere, cirka 100 av disse fra Rogaland. Turen var svært vellykket både innholdsmessig og arrangementsmessig. Arbeidet med turen gir mange kontakter med folk. Den en stor begivenhet for deltakerne og et flott ansikt utad for hva kirken står for. For- og etterarbeidet har også egenverdi som kontaktpunkter med mennesker med utviklingshemming og de som står rundt dem i det daglige. Det har vært tur annet hvert år de siste årene.

Nasjonal samling for SMM (samarbeidsrådet for menighet og misjon)

12-13 juni var bispedømmet vertskap for den nasjonale samlingen om samarbeid for menighet og misjon, der ledere for misjonsorganisasjonene i samarbeidet og de ansvarlige i kirken møttes. Blant annet var det fokus på klima- og miljø, veien videre for SMM-samarbeidet og misjonsarbeid i lokale menigheter, med blant annet besøk til Nærbø kirke. Disse samlingene arrangeres årlig, og vi var glade for å kunne være vertskap for samlingen dette året.

Forum for trosopplæring

I august ble Forum for trosopplæring arrangert på Solborg folkehøgskole. Det var blant annet fokus på Bibelen i trosopplæringen, medarbeiderskap, høytider og trosopplæring, musikk og sanger. Innlederne var en blanding av lokale krefter og hentet fra det nasjonale fagmiljøet. Det var over 100 deltakere på samlingen, noe som er en god økning fra forrige gang.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Stavanger bispedømmeråd
Lagårdsveien 44

4010 STAVANGER

Dato: 20.06.2019

Vår ref: 18/03796-13

Deres ref:

Notat fra styringssamtale med Stavanger bispedømme 09.04.2019

Sted: kirkens hus

Til stede

Stavanger bispedømme	Marie Klakegg Grastveit, bispedømmerådsleder Anne Lise Ådnøy, biskop Jorunn Kraft Vistnes, stiftsdirektør
Bispemøtet	Helga Haugland Byfuglien, preses
Kirkerådet	Ingrid Vad Nilsen, direktør Jan Rune Fagermoen, avdelingsdirektør Siv Birkeland, fagdirektør

For nærmere oversikt over samtalepunktene, se agenda i brev fra Kirkerådet 01.02.2019

Kirke 2030

Se vedlegg 1: Gjennomgang av styringssamtalene, notat til Kirkerådet juni 2019.

Selvvalgt tema

Utarbeiding av strategi og mål. Hovedfokus for bispedømmerådets arbeid, men det innbefatter også det nasjonale og lokale.

Utfordringer til bispedømmet

- Se på gode indikatorer og mulige rutiner for å telle hverdagskirka.
- Lage systematikk mht mulighet for prester å ta tjeneste noen uker/måneder i Nord-Norge.
- Vurdere å sette av nye ressurser til mer fokus på konfirmantleir.

Til alle bispedømmer:

- Arbeide for 100% svarprosent på medarbeiderundersøkelsen høsten 2019.
- Bruke medarbeiderundersøkelsen som ledelsesverktøy, spesielt i prostiene: hva gjør de der det er grønt som andre kan lære av?
- Innenfor gitte rammer og nytt handlingsrom se på helhetlig bruk av midler og utnyttelse av personalressurser.
- Stadig oppmuntre til å få alle FR på felles plattform: åpner store muligheter for felles digitale løsninger og bedre utnyttelse av 'KR som motor'.
- Dokumentere at evaluering av medbestemmelse etter Hovedavtalen er gjennomført årlig: må fremkomme i referat både fra lokalt (prostiene) og regionalt AMU.

Utfordringer til kirkerådet

Postadresse:
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

E-post: post.kirkeradet@kirken.no
Web: www.kirken.no
Org.nr.: 818066872

Telefon: +47 23081200
Telefaks:

Saksbehandler

Se vedlegg 2: Oversikt over utfordringer fra alle bispedømmene samlet.

God sommer og vel møtt til utviklingssamtale våren 2020!

Med vennlig hilsen

Ingrid Vad Nilsen
direktør

Siv Birkeland
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:

- 1 - Kirke 2030, notat til KR juni 2019
- 2 - Utfordringer til KR

Kopi til:
Bispemøtet

Postboks 799
Sentrum

0106 OSLO

Mottakere:
Stavanger bispedømmeråd

Lagårdsveien 44

4010 STAVANGER

Notat til Kirkerådet juni 2019

Kirke 2030 Gjennomgang av styringssamtalene 2019

Kirkerådet har hver vår en samtale med hvert bispedømme med gjennomgang av årsmelding og en samtale om ulike tema som er meldt inn på forhånd. I år startet samtalene med forberedte innlegg fra bispedømmene om hvor vi som kirke ønsker å være i 2030 og hva som evt hindrer oss i å komme dit. Vi drøftet også spørsmål rundt «kirke i storbyen» - om bispedømmene har ulike strategier for å være kirke i by og på landet og om det evt er ulike utfordringer med å være kirke i by og på landet - slik de opplever det. Nedenfor er det gjort en stikkordsmessig oppsummering av alt det bispedømmene meldte inn på disse temaene.

Tenkningen videre er at dette ble brukt som bakgrunn for en samtale med biskoper, stiftsdirektører og ledergruppa i Kirkerådet i mai.

Kirkerådets junimøte får dette som et oppspill og bakgrunn for samtale om strategisk satsing i Den norske kirke fra nå og ti år fram.

På Kirkemøtet i 2020 ønsker vi å legge til rette for en samtale om viktige trender og prioriteringer framover som grunnlag for videre arbeid fram til Kirkemøtet i 2021 som skal vedta ny strategiplan. På veien fram til Kirkemøtet i 2020 er det mulig å bruke dette materialet i ulike formater for å involvere flest mulig i en tenkning om hva som skal være viktige prioriteringer og satsinger framover for Den norske kirke.

Kontaktmøtet drøfter saken i juni 2018.

Å invitere til slik framtidstenkning ble oppfattet veldig forskjellig i de ulike bispedømmene:

- begeistring over muligheten til å tenke langt
- metodikken er useriøs og uvitenskapelig
- vi trenger mer forskning for å si noe mer
- drømmer og brainstormer
- teologisk forskning
- visjon – strategi -tiltak

Ønsker for kirken i 2030:

- Landsdekkende folkekirke med stor oppslutning
- Aktivt støttende tros-og livssynspolitik
- Godt samfunn – kristen nestekjærlighet - godt klima
- Kirka taler livets ord i dødens verden
- Kirka kommer til å være veldig viktig for få og relevant for mange
- Mennesker er alltid kirkas viktigste ressurs
- Kirken har en sentral plass i samfunnet, i offentligheten, i byen – med frimodighet
- Kirka er en viktig stemme i samfunnsdebatten (media, kultur, offentlige arenaer)
- Tilstedeværelse i samfunnet OG i folks liv
- Kirka er gjenkjennelig på verdier: menneskeverd, demokrati, skaperverket, fellesskap (i en tid med mer ensomhet og fattigdom)
- Trosspørsmål blir mer legitime i et livssynsåpent samfunn – kirka blir mer relevant

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet - Mellomkirkelig råd - Samisk kirkeråd

KR 44.1/19

- Dnk tar mer plass i samfunnet som KIRKE, ikke som en del av staten
 - En synlig kirke – med kirkerom og forsterket samarbeid med andre – flere samarbeidsarenaer – framoverlent rolleforståelse
 - Kirka har verdiskapende betydning
 - Gjenkjennelige kjernepunkter OG mangfold i trosuttrykk parallelt (de siste 30 år har vi fått lysglober, ikoner, lystenning...)
 - Folk har trospraksis med nestekjærlighet i tro i ord og handling
 - Dnk aktiv i å begrense skadevirkningene av fortsatt utvikling mot økte forskjeller – styrke samfunnsveven og tilliten
 - Synlig, tydelig, tilgjengelig, engasjert, samfunnsaktør, økumenisk, teologisk substans, åpenhet, bekrefte og utfordre
 - Entusiastisk spiritualitet, kjærlighet innad og utad, inspirerende gudstjenester, troende som «smitter», enhet og mangfold
 - Folk er nysgjerrige på tro
 - Både bredde og dybde – ønske ALLE velkommen og vise at vi har et budskap – næring til troen/kristen kunnskap
 - Flere oppsøker gudstjenestene/kirkelige handlinger
 - Barn og unge trives på gudstjeneste
 - Hverdagskirken blomstrer
 - Meningsfylt å være frivillig
 - Flerkulturell kirke
 - Lett å finne kirken på nett
 - Nærvær
 - Dialogisk arbeidsform
-
- Dnk er fortsatt lokalsamfunnets dominerende religiøse infrastruktur og sted for folkereligøsitet med bruk av kirkerommet og spiritualitet
 - Stort potensiale for kirka som lim i lokalsamfunnet – kulturaktør og omsorgsaktør
 - Politikerne lokalt ønsker å bruke penger på kirka
 - Kirkebygg som er godt ivaretatt – de har stor betydning for opprettholdelse av folkekirka
 - Kirka betyr mye i lokalsamfunnet
 - Folk oppsøker kirka når livet er vanskelig og ved store høytidsdager i livet
 - Kirka aktiv medspiller i samfunnskriser/beredskap (både på individ og samfunnsnivå)
 - Bruke bærekraftsmålene i samhandling med kommunene/lokalsamfunnene
 - Kirkas gravplassforvaltning har stor tillit
-
- Godt organisert kirke med profesjonalitet i alle ledd, ei kirke som henger sammen, forvalter kompetanse med aktive profesjonsfelleskap

Hva hindrer oss:

- Trender går i feil retning

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet - Mellomkirkelig råd - Samisk kirkeråd

KR 44.1/19

- Færre medlemmer og ressurser under press
- Vi er flinke til å prate, dårligere på å prioritere og gjennomføre
- Motstand/manglende evne til endringer – tradisjonsbasert
- Gjør vi radikale nok endringer/prioriteringer for å lykkes ti år fram?
- Vi bruker ressurser feil
- Vi klarer ikke å få fram det positive
- Manglende relevans
- Liten relevans og uklar identitet
- Stridsspørsmål tapper og preger folks syn på kirka
- Trosmangfold truer tilliten og solidariteten i samfunnet
- Utydelig kjernebudskap
- Små FR har nok med sitt – motvirker gode løsninger for et større fellesskap
- Kirkeordning er det eneste viktige
- Økt byråkratisering (rapportering)
- Fragmentert organisasjon
- Staben har lett for å overta alt...(frivillighet forvitrer)
- Innelukkethet
- Innadvendt kristen kultur – for mye ressurser på grønne vs gule
- Intern mentalitet lokalt som ikke beveger seg utenfor kirkelige handlinger og menighetskjerne uten samarbeid med andre aktører. Vi må ut av komfortsonen og unngå tilbaketrekning
- At Dnk blir foreningskirke der dåp ikke er tilstrekkelig som medlemskriterium
- Mange kirkebygg er plassert feil i forhold til å være åpne og inviterende bygg for omsorg og fellesskap

Trender:

- Teknologi påvirker gudstjenestene (skype-gudstjenester)
- Kirken blir totalleverandør av tjenester (begravelsesbyrå, dåpsselskap mm)
- Mer individualisering
- Kirka får mer konkurranse
- Sterkere sentralisering inn mot byer
- KVALITET i alt vi gjør er helt nødvendig
- Økt konkurranse fra sekularisering, KRLE, begravelsesbyråer, HEF
- 2030: 20 % er ikke medlem noe sted
- Tradisjon betyr mindre enn før – vi kan ikke lene oss på gamle metoder og skolens opplæring
- Vanene forsvinner – alle går mindre til gudstjeneste, økte tilbud i gudstjenestetida
- Det skal strek rygg til å bære gode dager – vår rikdom gjør oss svaksynte i forhold til åndelige verdier
- Enklere å opprettholde aktivitetsnivå enn medlemsantall - større skiller mellom de menigheter som lykkes og de som ikke gjør det
- Diakoni er vekstnæring
- Levekårsutfordringene er like store i fraflyttingsområder i bygdene som i storbyene
- Fortsatt høye dåps og konfirmasjonstall

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet - Mellomkirkelig råd - Samisk kirkeråd

KR 44.1/19

- Utvikling mot mer høy- og lavkirkelige miljø innenfor kirken (flere valgmenigheter)
- BDR avviklet
- FR avviklet og soknene forsterket
- Færre bispedømmer og ny valgordning
- Færre gudstjenester og kirker
- Færre går til gudstjeneste

Tiltak:

- Lederutfordring å møte utfordringer strategisk og målrettet og utnytte ressurser godt
- Finne ut hvilken forandring som må til for at vi fortsatt skal være den samme
- Bli flinkere til å analysere behovene folk/medlemmene har slik at vi kan gjøre de smarte/rette tingene

Kvalitet/arbeidsformer:

- Gode relasjoner til offentlig sektor
- Bred kontaktflate lokalt
- Gode møter med folk
- Gjøre troen relevant
- Metodikk: Se- bedømme -handle
- Gjøre rommet større for nye ting
- Utvikle nye arenaer og møteplasser
- Jobbe mer rasjonelt, være mer proaktive (ingenting kommer av seg selv)
- Samhandling: kirka må skrives inn i kommunale planer på flere områder (eldre, flyktninger, ungdom)
- Vurdere mer kritisk hva ansatte MÅ prioritere og hva frivillige kan bidra med (sykehjemsandakter vs ungdomsarbeid...)

Undervisning:

- Opplæring – skape identitet og trosspråk
- Trosopplæring må forvaltes klokt + konfirmasjon
- Utviklingssamtaler i trosopplæringen i hvert prosti (fra BD-ktr)
- Undervisningsopplegg for voksne i kristen tro («Alpha» i ny versjon)
- Bedre koplinger mellom trosopplæring (tiltak) og kontinuerlig barne og ungdomsarbeid
- Ivareta de som ønsker å være kristne/disipler (vekke og nære det kristne liv) – de grønne
- Framoverlent: skolegudstjenester, skole-kirkesamarbeid, barnehagebesøk.

Ansatte/ Frivillighet:

- Fra bevilgningsstyrt til frivillighetsstyrt kirke
- NMS-opplegg : Use your talents
- Utvikle en frivillighetsteologi (dvs mer enn å få ting gjort...)
- Kirkebygget gir store muligheter
- Mer faglig veiledning av de som jobber lokalt og de frivillige

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet - Mellomkirkelig råd - Samisk kirkeråd

KR 44.1/19

- Prester med differensiert utdanning
- Biskoper må være mer tydelige tilstede i det offentlige ordskiftet – korrigerende samfunnsrøst (etter Per Fugeli har vi ingen...)
- Kirka som attraktiv arbeidsplass
- Frivillig tjeneste må samtidig sikre kvalitet og profesjonalitet
- Kvalitet- mer spesialisering av prester i samarbeid med FR-linjen

Struktur:

- En arbeidsgiverlinje (N.Hål, Oslo)
- Finne rett organisering og bruke tid på å være misjonar kirke (struktur spiser strategi til frokost)
- Behov for gjennomgang av hvor vi legger inn ressurser (når folk flytter, flytter vi ressursene med?)
- Hva er kirkelig tilstedeværelse? Bare kirkebygg, eller nye «torg» i byen (ikke bare kjøpesentre)
- Større arbeidsenheter
- Skille mellom det som kan vedtas og det som bare dukker opp og enten kan kveles eller løftes (pilegrimsvandring, drop in dåp, sørsamisk menighet)

Menighetsarbeid/diakoni/kultur/digital-kirken:

- Satsing på 15-18 år = rekrutteringsbasen
- Mer diakoni og kultur, flere drop-in-tjenester
- Bruke medlemsregisteret til å invitere til ny-innflytterfest
- Egen “inkluderingsminister” I alle MR
- Diakoni som både innstilling og arbeidsform
- God LHBT-kompetanse/rykte
- «Fremtiden bor hos oss» - ide fra flerkulturelle menigheter i Stockholm (Oslo) – øke vår evne/vilje til integrering
- Åpne kirker
- Digital tilstedeværelse (Insta-presten), mer digital kommunikasjon rett mot medlemmene, geotagging...
- Dialog, misjonar kirke (SMM virker sementerende fordi målet er at alle org. skal få sitt)
- Profilmensigheter (arbeidsform, aldersgrupper, mm)
- Behov for kirkelig aktivitet mot/med 20-40 åringer

Gudstjeneste:

- Trenger metodikk for å bygge fra bunnen der gudstjenestefellesskapet har forvitret helt og gudstjenestene bare er demotiverende og derekruiterende
- Mer differensiering
- Færre gudstjenester
- Nye gudstjenestefellesskap (påskennatt, julennatt, påskemorgen i soloppgangen...)

Kirker:

- Kirkebygg som flerbrukshus (den hvitmalte 1850-årskirka på landet er taperen)

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet - Mellomkirkelig råd - Samisk kirkeråd

KR 44.1/19

- Kommunale prioriteringer under press – kirkebyggene må bli lokalsamfunnets bygg, dvs flerbruk med flere som tar ansvar (kulturskole, energisparing,)
- Folks stolthet overfor sin kirke må beholdes og utvikles

BYER

- Bedre oppslutning i definerte lokalsamfunn
- I byen defineres det sosiale fellesskapet ikke geografisk (ungdomsarbeid på tvers av sokn)
- Mer differensierte gudstjenestetilbud – flere valgmenigheter (migranter?)
- Mye aleneboende i byene – utenforskap?
- SoME – digital kontakt viktig kanal
- Eks fra Charlisle bispedømme i England – bygger nye arbeidsformer
- Samarbeid mellom menigheter og bymisjoner
- Studenter – middagsfellesskap mm
- Bergen har gjort erfaringer med spesialisering i bysentrum – ikke alle er positive. Folk har tilknytning til SIN kirke
- Åpne kirker er viktige
- Dialogisk og misjonal
- Flerkulturell
- Kvalitet/profesjonalitet blir stadig viktigere
- Synlig og åpen i bybildet
- Tilgjengelighet for folk flest, dvs hverdagskirke med aktivitet hele uka
- Dnk utfordres av nye menighetsdannelse ri byene (frikirker, NOR-kirken, migrantmenigheter, NLM,
- Ungdomsdiakoni
- Skape gode nettverk for unge voksne på leit etter fellesskap
- Skape lettbeinte strukturer som satser på cafe, familiararbeid etc (dvs ikke starte med å tenke bygging av kirke, men tenke folk og deres behov...)

Utfordringer til KR fra bispedømmene i styringssamtaler våren 2019

Kirken-på-nett/digital satsing

- Ressurser i form av (nettbasert/trykt) materiell: kinoreklame, fergereklame, filmsnutter, enkle brosjyrer a la Svenska Kyrkan (om dåpen, om klimaet ..) (Mange)
- Enkle pamfletter med godt språk som gir gjenkjennelse: tekstproduksjon til Barn og Unge (B/U) – hva rører seg/hvem skriver nå? Barnebokforfattere, se på bibliotekenes utlånsstatistikk (Hamar)
- Nettsatsing hvor vi våger å eksperimentere, KR må ta 'risikoen'
- Enkle verktøy for enhetlig logo/branding, grafisk design, både nasjonalt og til lokal bruk (Flere)
- Utvikle flere enkle chattetjenester
- Nettverktøy for hva skjer i kirken nærmest meg – (ta i bruk selv om ikke alle på plattform?)
- Være med i pilotprosjekt for å styrke lokalkirkens evne til å kommunisere hva som skjer i soknet til de som bor der (Hamar)
- Vurdering av hvordan ha 'tilsyn' med tekst på nettsidene (Borg)
- 'Finn en god selger' som kan lage det gode immaterielle regnestykke for å få alle på felles plattform, kirkevergene er nøklene (A&T)
- Digital kampanje om vigsel, som nå er for alle og på mange steder i tillegg til i kirka (Oslo)

Dåp

- Kartlegging av målgruppen mht livsfølelsen, hvordan treffe samtiden, hvor er berøringspunktene kirke/liv nå
Hvor er nå kraften som lå i IKO? (Hamar)
- Kartlegge hvorfor *ikke* dåp
- Forberede en samtale om dåp og dåpens innhold/glede på KM 2020 (A&T)
- Fødselsmeldinger! (Mange)
- Gjøre profilering av dåp (på Insta) mindre 'vellykket', fra bunad til lavterskel (Oslo)
- Dåpsgruppa i menigheten til BDR-leder er en ressurs inn i KR's satsing på dåp (Stav)

Statistikk

- Deltakelse ved gravferd må telles
- Hvordan telle *hverdagskirka*
- Hvordan få frem ant konfirmasjons-/dåpsgudstjenester som er på lørdag
- Drahjelp til å fokusere på vesentlige ting: hva skal vi rapportere på, telle det som er viktig
- Prester savner telling av sjelesorgsamtaler, 1-til-1 samtaler (Flere)

Veien videre

- Nasjonal motor til scenario-tenkning, struktur og bistand. Tilstandsrapporter for Dnk a la KIFO? (Borg)
- Trenger kompetanse på strategisk analyse på nasjonalt nivå, en 'utviklingsminister'
- Er det mulig vha medlemsregisteret å gi oversikt over dem som er flyttet hit siste året? (Invitere til nyinnflytter fest mm) (Flere)
Medlemsregisteret som verktøy til medlemskommunikasjon generelt?

Åpne kirker

- Hjelp til utvikling av materiell i arbeidet med åpne kirker (inkl avklaringer rundt forsikring, bemanning) (LE Kielland har gjort et arbeid her) (Flere)

Frivillighet

- Utvikle metodikk for 'drifting' av frivillighet i menighetene
- Sak til KM om frivillighet, kan givertjeneste være del av den?

Trosopplæring

- Tilbud innen SFO/AKS tiden, avklare med dept om vi nå har noen bindinger (Mange)
- Kirke/skole samarbeid: Tilrettelegge arbeidsplaner for å møte kompetansemål/lage generell mal for Dnk (Flere)
- Veien fra ressursbanken til soknet blir for lang, hvordan bedre få utnyttet alt godt materiale som ligger der
- Se på forholdet mellom punktuelle og kontinuerlige tiltak. (Mange)
Vri fra 'de kommer til oss' til 'hvordan kommer vi til dem'
- Åpne opp trosopplæringbegrepet og -rapportering for andre enn våre prosjekt, B/U organisasjoner – definere søndagsskole som nasjonalt breddetiltak?
Det kontinuerlige B/U-arbeidet må integreres i trosopplæringen (Flere)
Nedtone vekt på breddetiltak, ressurskrevende og nedgang i deltakere – heller kontinuerlig arbeid (Flere)
- Vurdere nasjonal bruk av heftet om gudstjenesten 'Fra pre- til postludium' for konfirmantforeldre/dåpsforeldre (Stav)
- Sjømannskirka sitt konfirmant-tilbud på nett, kan være aktuelt for flere

Rekruttering

- Formalisere prest-under-utdanning og avklare 3-årsregelen (Mange)
- Vurdere å bidra nasjonalt til oppfølging av 2.career prester
Tilrettelegge løp for 2.career
Filmsnutter a la 'jeg ble prest fordi' både rettet mot unge og 2.career
- Vurdere bruk av dialekter, gir identifikasjon (ad filmsnutter)
- Kartlegge hvorfor folk går ut av kirkelig stilling også, ikke bare hvorfor velger
- Utvikle enkelt og 'lekkert' materiale til utdanningsmesser (Mange)
- Innføringsprogrammet for nye prester: utvide samarbeid med bispedømmene og se på innføringsprogram for andre vigslede medarb
- Lage inngangsport på kirken.no for å kunne melde seg til tjeneste
- 'Kirkelig studierådgivningskontor'? Ikke god nok veiledning fra lærestedene
- Utvikle konsept for praksisplasser inn mot vgs og arbeidsuke for ungdomsskoler (Flere)
- Rekrutteringsteamet bør skape legitimitet ved å kommunisere bedre ut og vise synlige resultat (Mange)

Administrasjon

- Forenkle TID og alt byråkrati
 - Økonomirapporter på prostinivå
 - Arbeidstidsordning basert på normalukeplan
 - Bistand til hvordan bispedømmene skal følge opp medarbeiderundersøkelsen (Flere)
 - Må ha god prosess på 'utilsiktede skjevheter' av effektiviseringsprosessen (Flere)
 - Få inn mobbing/trakassering på arbeidsplassen i den nye medarbeiderundersøkelsen (Flere)
 - Ønsker være med i utformingen av den nye medarbeiderundersøkelsen (Flere)
 - KR ta føringen i arbeid med pengestrøm og fengsler (A&T)
 - Enklere mulighet til å flytte prester på tvers av prosti
 - 'Gi oss en velfungerende organisering'
-
- Prosesshjelp til prosjekt enhetlig ledelse i Døvekirken (Oslo)
 - Bistand ifm prosess samlokalisering SKR og BDK (N-H)
 - Må få et tydelig mandat vedr nasjonalt ansvar for kvensk kirkeliv (N-H)
(Oppfølging: GKR lage formelt brev som tillegg til tildelingsbrevet)

SB mai 2019

DEN NORSKE KIRKE

Stavanger bispedømmeråd

IKO – kirkelig pedagogisk senter
v/Dag-Eirik Lannem

Dato: 05.08.2019

Vår ref: 18/01361-6

Deres ref:

Svar fra Stavanger bispedømmeråd på høringssak fra IKO vedrørende endring av vedtekter om representantskapets sammensetning

Stavanger bispedømmeråd gir sin tilslutning til IKOs forslag om endringer i vedtektene vedrørende sammensetningen av stemmeberettigede medlemmer i representantskapet. Rådet ser viktigheten av at IKO mottar momskompensasjon, og at denne endringen derfor blir nødvendig for senteret å få gjennomført.

Med vennlig hilsen

Gunnar Rønnestad
fung. stiftsdirektør

Gunn Heidi Dybdahl
undervisningsrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Til høringsinstansene

Dato: 20.05.2019

Vår ref: 18/00868-39 rd366

Deres ref:

Ordning for konfirmasjonstidens gudstjenester, høringsbrev

Saken *Ordning for konfirmasjonstidens gudstjenester* sendes med dette på høring til bispedømmerådene, biskopene, utdanningsinstitusjoner, arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner og andre aktuelle instanser. Vi henstiller til bispedømmerådene å velge ut et representativt utvalg av enkeltmenigheter til å gi hørings svar. Høringsdokumentet samt lenke til høringsskjema for å avgi svar, ligger tilgjengelig på www.kirken.no/hoeringer.

Til denne saken foreligger liturgiene på bokmål og på nynorsk.

Høringsfristen er satt til fredag 23. august 2019. Fordi det er så knapp frist for den videre saksbehandlingen er det ikke mulig å ta imot hørings svar etter den datoen. På bakgrunn av høringen tar Kirkerådet sikte på endelig behandling i Kirkemøtet i april 2020.

Når ordningene for konfirmasjonstidens gudstjenester nå blir gjenstand for høring, kan dette stimulere til en bred samtale om Den norske kirkes forståelse av konfirmasjonen. Det er utarbeidet 10 hørings spørsmål, og det er mulig å svare på alle, eller å velge ut noen. Det er også mulig å gi hørings svar på mer generell basis, løsrevet fra de konkrete spørsmålene.

Kontaktperson for denne saken er Ragna Dahlen, rådgiver i seksjon for gudstjenesteliv og kultur, som treffes på telefon 23 08 12 86 eller e-post: rd366@kirken.no.

Med vennlig hilsen

Gerd Karin Røsæg
assisterende direktør

Jan Christian Kielland
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Postadresse:
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

E-post: post.kirkeradet@kirken.no
Web:
Org.nr.: 818 066 872

Telefon: +47 23081200
Telefaks:

Saksbehandler
Ragna Dahlen

Vedlegg:

Ordning for konfirmasjonstidens gudstjenester, høringssak
Liturgi, nynorsk målform

DEN NORSKE KIRKE
Kirkerådet, Mellomkirkelig råd,
Samisk kirkeråd

Vår dato
20.05.2019

Vår referanse
18/00868-38

Til Høringsinstansene

Kopi til

Ordning for konfirmasjonstidens gudstjenester, hørings sak

Innledning

Arbeidet med konfirmasjonstidens gudstjenester er teologisk begrunnet i konfirmasjonstiden som dåpsaktualisering og tilknytningstid til kirken, og konfirmasjonsgudstjenesten som dåpspåminnelse, forbønns- og velsigneshandling. Slik understrekes dåpens grunnleggende betydning for tro og tilhørighet til Kristus og kirken. Å leve med Kristus vil si å leve i tilbedelse og tjeneste.

Konfirmasjon er ikke en seremoni som forringer dåpens betydning eller den tro som ligger i dåpen. Formålet er å gi kunnskap om kristen tro, samt at konfirmantene styrkes og holdes oppe i troen. Dette er luthersk tradisjon.

Liturgiforslaget omfatter konfirmasjonstidens innledende og avsluttende gudstjeneste. Her presenteres:

- Nye forbønner for presentasjonsgudstjenesten
- Liturg for den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten. Til den siste ligger også forslag om nye alternative bibeltekster
- Alminnelige bestemmelser for konfirmasjon, som skal revideres i henhold til endringer innen liturgisk praksis, bibeloversettelse og kirkeordning.

Liturgiforslaget er utarbeidet av Nemnd for gudstjenesteliv (NFG). Det er behandlet i Kirkerådet og Bispemøtet og sendes nå på høring. Kirkerådet har vedtatt en bredere drøfting av konfirmasjonens teologi og plass i trosopplæringen som grunnlag for arbeidet med konfirmasjonstidens gudstjenester (KR 12/19).

Saksorientering

1. Bakgrunn for arbeidet

Den gjeldende liturgi for konfirmasjonstidens gudstjenester finnes i Gudstjenesteboken fra 1992, Del II *Kirkelige handlinger*. I samsvar med reglene for liturgisaker vedtok Kirkerådet i

februar 2002 nye bønner for gudstjenestene i konfirmasjonstiden som liturgisk forsøkssak. Disse omfatter presentasjons- og konfirmasjonsgudstjenesten. En spørreundersøkelse i utvalgte menigheter våren 2018 viser at det er to ting som særlig etterlyses: Nye forbønner for den enkelte konfirmant og tydeligere veiledning om symbolbruk. Det er også behov for å få en samlet og fast ordning for konfirmasjonstidens gudstjenester.

Arbeidet med justeringer av konfirmasjonstidens gudstjenester har tatt utgangspunkt i større utviklingstrekk og endringer i konfirmasjonstiden i Den norske kirke de siste tiår. Konfirmasjonstiden innebærer en utfordring og anledning for den enkelte konfirmant til å bekjenne troen. Tyngdepunktet har imidlertid forskjøvet seg fra konfirmasjonsdag og forbønnshandling til konfirmasjonstid som en læretid i menighetens fellesskap, hvor en rekke muligheter for involverende arbeidsmåter vektlegges, i tillegg til en mer tradisjonell undervisning.

Høringsnotatet omhandler ikke det som pr i dag kalles samtalegudstjenesten. Denne gjennomføres etter lokal tradisjon og opplegg og er hjemlet i alminnelige bestemmelser. Konfirmantene deltar i konfirmasjonstidens gudstjenester blant annet som medliturger. Å anse dette som viktig er ikke nytt. Allerede i 1971 ble det framhevet at *De unge er menighetens konfirmanter, ikke bare prestens*¹. Blant elementene den gang ble nevnt gudstjenester, miljøsamvær og tilbud om tjenesteoppgaver. Fra 2009 gir Plan for trosopplæring et fundament hvor *troen læres ved å praktiseres, - i menighetens fellesskap*². Gjennom tilstedeværelse, deltakelse og medarbeiderskap kan konfirmantene bidra til et mangfoldig gudstjenesteliv. Opplevelser, handlinger, ritualer, følelser, kunnskaper og erfaringer spiller sammen i hele trosopplæringen, også i konfirmasjonsfasen. Samtalegudstjenester utføres på svært ulike måter, ved prosjekter, aksjoner, musikalier m.m. ved siden av gudstjenestelige handlinger som konfirmantene planlegger og forestår.

Med utgangspunkt i luthersk reformasjon og utviklingen i vår egen kirke, både teologisk og pedagogisk, svarer liturgiforslaget til følgende krav:

- konfirmasjonstiden som dåpsaktualisering og tilknytningstid til kirken
- konfirmasjonsgudstjenesten som dåpspåminnelse, forbønns- og velsignelsehandling

2. Endringsforslagene

Hovedendringene i dette høringsdokumentet er:

a) Fornyelse av bønnespråket

Kirkens bønnespråk legger stor vekt på bønneemner som Guds nærvær, tilhørighet og vern om skaperverket, omsorg for vår neste og kampen for rettferdighet. I revisjonsprosessen har det vært etterstrebet at dette gjenspeiles i bønnene. Bønnene er formulert med et tydeligere «vi» -perspektiv enn bønnene fra 2002, og de rommer en *takk for konfirmantene*. Å løfte fram skapelsesperspektiv og takk er i samsvar med teologien i den endrede dåpsliturgien fra 2017, som i innledningsdelen har en takkebønn for den som skal bli døpt.

b) Symbolhandlinger og dåpsaktualisering

Symbolhandlinger er foreslått. De berører emosjonelt og innbyr til fysisk engasjement og bevegelse. Bruk av symboler forutsetter at konfirmantene gjennom

¹ Konfirmasjonen i går og i dag, Verbum 1986 / Helge Fæhn; Noen teser om konfirmasjonen , s 99

² Plan for trosopplæring kap 2, s 10

konfirmasjonstiden er blitt fortrolige med disse. Symbolhandlinger er foreslått i rubrikkene til presentasjonsgudstjenesten, samt ved *Påminnelse om dåpen og Forbønn med velsignelse av den enkelte konfirmant* i konfirmasjonsgudstjenesten. Symbolhandlingene er begrunnet både ut fra handlingsperspektivet i liturgisk teologi, konfirmasjonstiden som dåpsaktualisering og særlig tilknytningstid til kirken, og konfirmasjonsgudstjenesten som dåpspåminnelse, forbønns- og velsigneshandling.

- c) Konfirmasjonsgudstjenesten som dåpspåminnelse, forbønns –og velsigneshandling**
Forbønn for den enkelte konfirmant er konfirmasjonsgudstjenestens høydepunkt. I tillegg til nyformulering av bønnene fra 2002, er det formulert et sett med nye forbønner for den enkelte konfirmant. Disse er utarbeidet med følgende oppbygning: *Tiltale til Gud - takk for konfirmanten - dåpsaktualisering - bønn om Åndens hjelp og styrke - velsignelse.*

For å løfte fram både dåps- og velsignesperspektivet foreslås det å avslutte hver forbønn for den enkelte konfirmant med *velsign og bevar henne/ham, i Jesu Kristi navn!* Ordene *velsigne og bevare* bærer også i seg et ekko fra Den aronittiske velsignelse, som er kjent for mange fra de kirkelige handlinger. Den bibelske oppfordring til å være generøs med velsignelse er også sterk. Det kan nevnes Salme 118,26; Ef 1,3; og 1 Pet 3,9.

- d) Forslag til alternative tekster til lesninger og preken i konfirmasjonsgudstjenesten**
I dette forslaget åpnes det for tekster som rommer ulike relasjoner og kjønn, samt avspeiler forskjellige livserfaringer og dimensjoner ved *å tro*.
- e) Alminnelige bestemmelser**
Revisjonen gjøres i tråd med det liturgiske revisjonsarbeidet som er utført siden 1992.

3. Konfirmasjonsgudstjenesten

De følgende underpunkter reflekterer over viktige dimensjoner ved den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten.

a) Sammen for Guds ansikt

Konfirmasjonsgudstjenesten er et evangelisk «beger som flyter over» av de beste gaver kirken kan gi. Den er en innbydelse til fortsatt deltakelse i kirkens fellesskap. Menigheten kommer sammen for Guds ansikt, i tilbedelse og bønn, glede og ærefrykt (Salme 42,3). At Guds ansikt lyser over oss, er avgjørende for vår eksistens, også når vi går hver til vårt. Da sendes vi ut til hverdagens tjeneste for Gud, våre medmennesker og alt det skapte³.

Konfirmasjonsdagen er en dag for å løfte fram den enkelte unge, takke for liv og personlige kvaliteter, samtidig som det må være rom for de undertoner av smerte som måtte være i og rundt den enkeltes liv.

b) Fest og livsrite

Konfirmasjonsgudstjenesten er en festgudstjeneste. Den er samtidig en livsrite og en familie- og slektssamling i fellesskapets mangfoldige tegn. Gudstjenesten er også menighetens kirkeårsplasserte gudstjeneste og må søke å romme flere aspekter. Gudstjenestens ordo og dramaturgi skal peke fram mot forbønnshandlingen og medvirke til å fortolke, forlenge og forsterke dette øyeblikket. Gudstjenesten skal skape livsmot og livshåp, romme både fortid og

³ Gudstjeneste for Den norske kirke 1.1. Innledning

framtid, være jordnær og visjonær. Den skal bekrefte konfirquantene i forhold til de fellesskapene de er en del av.

c) Kall og eskatologi

Kirkens bønnespråk legger stor vekt på bønneemner som tilhørighet, vern om skaperverket, omsorg for vår neste, global utfordring og kampen for rettferdighet. Disse emnene synes å være godt ivaretatt i de enkelte gjeldende konfirquantopplegg som arbeidsgruppen har sett på (temasamlinger, fasteaksjon, stå opp for andre / vennskap over landegrensar mm). Det er også viktig at dette gjenspeiles i liturgien. Både i konfirmasjonsordningen fra 2002 og i det reviderte forslag finner vi bønner som inkluderer disse emnene og liturgiledd som åpner for å legge dette inn i *aktuelle bønneemner*.

Kalls- og eskatologidimensjonen, som i tidligere liturgier er lagt til forbønnen for den enkelte, er i høringsforslaget lagt til den felles forbønnen (ledd 18 A, *Forbønn for konfirquantene*, se s 17). De tre alternativer til forbønnen artikulere dette perspektivet på hver sin måte:

Du har i dåpen gitt ditt løfte om å være med dem alle dagar. La dem vandre i ditt lys og nå det evige mål i ditt rike (forbønn A).

La dem få leve som tilgitte og frie mennesker til de når det evige målet i riket ditt (forbønn B).

Gi dem håp ved ditt Ord og styrk dem gjennom den hellige nattverd til det evige liv (forbønn C).

Alle de tre bønnealternativene innledes med en takk for konfirquantene. Bekreftelsen og takken for hvert menneske er i harmoni med den reviderte dåpsliturgien fra 2017, hvor bønnen før dåpen er en takkebønn: *Evige Gud, du som gir liv til alt som lever, og har skapt oss i ditt bilde: Vi takker deg for NN. Hun/han er dyrebar i dine øyne.* Dette gir den felles bønne og bønne for den enkelte ulike preg.

Gudstjenesten har i sitt vesen å kalle til tro og etterfølgelse. Hver enkelt som er til stede mottar fra og gir til fellesskapet. Samlingen skjer under perspektivet «fra evighet til evighet». Liturgien bæres av teologiske søyler i ordo, i credo, tekstlesninger, bønner, tilsigelsesord og salmer. Dimensjonene utdypes ved symbolhandlinger.

4. Liturgiforslagene

Ut fra den teologi som ligger til grunn for arbeidet med endringsforslagene og som er beskrevet på de foregående sidene, kan vi sammenfatte to følgende hovedpunkter i liturgiforslagene:

- Konfirmasjonstiden som dåpsaktualisering og tilknytningstid til kirken
- Konfirmasjonsgudstjenesten som dåpspåminnelse, forbønns- og velsignelseshandling

1. Gudstjeneste med presentasjon av menighetens konfirmanter

Ved starten av konfirmasjonstiden presenteres menighetens konfirmanter i en gudstjeneste.

Presentasjonen av konfirmanter kan skje i gudstjenestens samlingsdel eller i forbindelse med forbønnsdelen.

Til presentasjonen kan man knytte lystenning eller andre enkle symbolhandlinger, f.eks. når konfirmantenes navn leses.

Dersom det ikke er dåp i gudstjenesten, kan det være et eget ledd: *Påminnelse om dåpen*. Her kan man benytte innledningsordene fra alternativ A i *Påminnelse om dåpen* i konfirmasjons- gudstjenesten.

Forbønn kan hentes fra *Formulerte forbønner* i Ordning for hovedgudstjeneste 2019, *alternativ 3 eller 4*.

Følgende bønn kan brukes som *Bønn for konfirmanter*, på forbønnens plass. Bønnen ledes av liturg eller medliturg. Menighetssvaret kan være lest eller sunget, i tråd med vedtatt lokal grunnordning.

L/ML La oss vende oss til Gud i bønn.

Allmektige Gud, du holder himmel og jord i dine hender.

Vi ber for jorden du har gitt oss.

Skap fred der det er krig, gi de sultne mat og hold din hånd over dem som er på flukt.

Bevar ditt skaperverk. Lær oss å ta vare på naturen så vi ikke ødelegger den.

Vi ber for vårt land, for stedet vi bor (eller byen/bygda), og for alle som har ansvar i samfunnet.

Styrk våre familier og fellesskap, lær oss å være gjestfrie mot fremmede, og gi alle et sted å høre til.

Se til ulykkelige, ensomme og redde, og åpne våre øyne for andres nød.

Gud, vi ber:

M Bønnesvar

Nådige Gud, vi takker deg for kirken, der du møter oss gjennom Ord og sakrament.

Vi takker deg for dåpen, der du forener oss med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus, og for nattverden, der vi mottar hans kropp og hans blod.

Vi ber for den verdensvide kirke. Gi vern til alle som forfølges for sin tro.

La kirken være et tegn på håp.

Vi ber for vår menighet. La den være et sted der vi finner trygghet, hvile og kraft.

Gud, vi ber:

M Bønnesvar

Gode Gud, du styrker oss med Den hellige ånd.

Vi takker deg for konfirmanter.

Vi ber for hver og en av dem, og for deres familie, venner og faddere.

Velsign konfirmasjonstiden, og la oss alle vokse i tro, håp og kjærlighet.

Gud, vi ber:

M Bønnesvar

L/ML Evt.: Vi ber for ... (aktuelle bønneemner i lokalt- nasjonalt eller globalt perspektiv)
Gud vi ber:

M Bønnesvar

Her følger Fadervår. Dersom det feires nattverd, bes Fadervår under nattverdsdelen.

Gudstjenesten fortsetter i tråd med lokal grunnordning.

2. Konfirmasjonsgudstjeneste med dåpspåminnelse, forbønn og velsignelse

Dette forslaget er utarbeidet i tråd med Justert ordning for hovedgudstjeneste 2019, men vil likevel måtte fravikes når det gjelder liturgisk farge, tekster, dag og feiring av nattverd. Gudstjenesten er en av de kirkelige *kasualia*, som vi kjenner fra liturgi for dåp, vigsel eller gravferd. Dette er gudstjenestelige handlinger som kirken inviterer til ved viktige livsoverganger, som har en fast struktur og som gjelder for alle menigheter.

Konfirmasjonstiden avsluttes med konfirmasjonsgudstjenesten. Gudstjenesten kan feires med nattverd.

Konfirmasjon feires som hovedregel i menighetens hovedgudstjeneste på søn- eller helligdag. Ved prosesjon kan det ringes med alle klokkene.

Prest kan bære messehagel. Se punkt 1.4. i Regler for bruk av liturgiske klær.

Påskelyset er tent. Se § 3,13 i Regler for liturgisk inventar og utstyr.

I. Samling

1 | Forberedelse

Kirkerommet er åpent en stund før gudstjenesten, med anledning til stillhet, lystenning og bønn.

Klokkeringing

Her eller etter 3 Hilsen kan det være:

Kort informasjon om dagens gudstjeneste ved medliturg eller liturg.

Informasjonen avsluttes med:

ML/L: «La oss være stille for Gud»

Kort stillhet

Tre klokkeslag

2 | Inngangssalme

Menigheten står under prosesjon, 2 Inngangssalme og 3 Hilsen.

3 | Hilsen

Før de to første alternativene til inngangsord kan liturgen si: Kjære menighet.

L Nåde være med dere og fred fra Gud vår Far og Herren Jesus Kristus.

Eller

Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærlighet og Den hellige ånds samfunn være med dere alle.

Eller

I Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.

Eller

I Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn: Vår skaper, frigjører og livgiver.

Om kort informasjon om dagens gudstjeneste ikke er gitt under ledd 1, kan den gis her.

4 | Samlingsbønn

Her følger *samlingsbønn* med kirkeårsvariabelt ledd for konfirmasjon.

5 | Syndsbekjennelse

Plasseres her eller i ledd 16 (kunngjøringer)

6 | Bønnerop kyrie

7 | Lovsang gloria

8 | Dagens bønn

Dagens bønn kan utelates.

Istedenfor Dagens bønn for den aktuelle søndag kan man bruke en av følgende bønner:

L Enten A

Trofaste Gud, du tok oss imot i dåpen. Du elsker oss, slik en kjærlig mor og far elsker sine barn.

Styrk oss i troen og la oss få leve i fellesskap med deg og hverandre; ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den hellige ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet.

L Eller B

Evige Gud, du tok oss imot i dåpen. Du svikter oss aldri. Vær vår styrke og hjelp gjennom livet og la oss få leve til beste for hverandre; ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den hellige ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet.

II. Ordet

Tekstlesning og preken, ledd 9-13 i Ordning for hovedgudstjeneste

Det leses én eller to lesetekster i tillegg til prekenteeksten. I andre hovedgudstjenester enn høymessen kan det være to lesninger, eller én lesning (evangeliet)

Gudstjenesteboken fra 1992 åpner for at hvis én eller flere av dagens bibeltekster synes mindre egnet, kan man for eksempel velge blant følgende:

GT	5 Mos 6,4-7	Hør, Israel! Du skal elske Herren, din Gud ...
	Salme 121	Jeg løfter mine øyne ...
Ep.	Fil 3,12-14	Glemmer det som er bak og ... jager mot målet ...
	Fil 4,4-9	Gled dere alltid i Herren! – vær ikke bekymret...
Ev.	Matt 7,24-29	Huset på fjell – regnet styrtet ...
	Joh 6,66-69	Peters bekjennelse

I tillegg til valgmulighetene i Gudstjenesteboken fra 1992 foreslår høringsdokumentet ytterligere valg. Disse rommer ulike relasjoner og kjønn, samt avspeiler forskjellige livserfaringer og dimensjoner ved *å tro*:

GT:	Salme 71, 1-6	– Gud er min tilflukt
Epistel:	1. Joh. 4, 7-12	– elske hverandre, ha kjærlighet
Evangelium:	Luk 2, 41-52	– Jesus 12 år i templet
GT:	Salme 23	- hyrden
Epistel:	Gal. 5, 13-14	- kalt til frihet, elske ...
Evangelium:	Luk. 24, 13-16. 28-35	- Emmausvandrerne
GT:	Salme 8	– Skaperen og det skapte
Epistel:	1. Kor. 13, 7-13	– tro, håp og kjærlighet
Evangelium:	Joh. 4, 4-14	– kvinnen ved brønnen
GT:	Jer. 29, 11-14a (til første punktum) – løfte om fremtid og håp	
Epistel:	Ef. 3, 14-21	- styrke og innsikt
Evangelium:	Matt. 6, 25-31. 33	– kroppen og bekymring
GT:	Salme 100	– lovsang og tilbedelse
Epistel:	1. Kor. 12, 4-6.12-14	– forskjellige nådegaver
Evangelium:	Joh. 14, 1-7	– bli ikke grepet av angst! – tro!
GT:	Salme 139 utvalgte vers, evt 1-13 – Herren som vet og kjenner	
Epistel:	Ef. 2, 8-10	– av nåde er dere frelst
Evangelium:	15, 11-24	– sønnen som kom hjem

Hørings spørsmål:

1. Vurderer dere de nye bønnene bedre enn dagens bønner?
2. Mener dere at de nye tekstforslagene er gode?

Påminnelse om dåpen

Dette leddet følger enten på dåpens plass eller etter at en salme er sunget mellom ledd 13 Preken og ledd 14 Trosbekjennelsen. Påminnelse om dåpen utføres som hovedregel ved døpefonten.

Liturgen eller en medliturg heller vann i døpefonten.

L vendt mot menigheten

Kjære menighet.

Enten **A**

I dåpen frelste Gud oss ut av mørkets makt og gav oss rett til å være lysets barn. Vi ble kalt til å følge Kristus og leve vårt liv i fellesskap med ham. La oss derfor bekjenne forsakelsen og troen som lyder ved vår dåp.

Eller **B**

Liturgen eller en medliturg heller vann i døpefonten.

L vendt mot menigheten

I dåpen ble vi tegnet med det hellige korsets tegn. La oss minnes vår dåp, der vi ble forenet med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus og tatt inn i kirkens fellesskap.

Her kan liturgen og konfirmantene tegne seg med korsets tegn. Liturg og konfirmanter kan sammen si høyt: «Jeg tilhører Jesus Kristus». Forutsetningen er at konfirmantene er fortrolige med denne symbolhandlingen.

Andre symbolhandlinger i tråd med lokale tradisjoner kan alternativt benyttes.

Høringssspørsmål:

3. Anser dere alternativ B som et godt alternativ?

L La oss bekjenne forsakelsen og troen som lød ved vår dåp.

Menigheten reiser seg.

Alle

Jeg forsaker djevelen ...

Den apostoliske trosbekjennelse, ledd 14

Menigheten setter seg.

15| Salme

Salmen kan alternativt synges mellom ledd 13 Preken og ledd 14 Trosbekjennelse.

16 | Kunngjøringer

17 | Syndsbekjennelse

Plasseres her eller som ledd 5.

18. | Forbønn for kirken og verden

18 A. | Forbønn for konfirmantene

Her kan det nevnes aktuelle forbønner for konfirmantenes familier og relasjoner, forbønner som angår årets konfirmanter spesielt samt hendelser som berører lokalsamfunnet. Også sykdom, sorg og andre bønneemner som angår én eller flere av konfirmantene, kan nevnes når det er avtalt med vedkommende.

Menighetssvaret følger lokal grunnordning.

L Kjære menighet,
la oss takke og be for våre konfirmanter.

Enten **A**

L/ML Kjære Gud, vi takker deg for konfirmantene. De er dyrebare i dine øyne. La dem hente kraft i kirkens rom. Vis dem at du er å finne i ditt Ord, i bønnen og nattverden. Styrk dem i tro, håp og kjærlighet. Bevar dem og gi dem visdom og kraft i gode og vanskelige stunder. Du har i dåpen gitt ditt løfte om å være med dem alle dager. La dem vandre i ditt lys og nå det evige mål i ditt rike.

M *Menighetssvar*

Eller **B**

L/ML Evige Gud, vi takker deg for konfirmantene. Du har skapt dem i ditt bilde og har lovet å være med dem gjennom livet. Vi ber deg særskilt for dagen i dag. La det bli en dag hvor konfirmantene får kjenne at de er verdifulle og elsket. Gud vi ber:

M *Menighetssvar*

L/ML Herre Jesus Kristus, du er vår Frelser og har kalt oss til å elske hverandre og følge deg. Vis konfirmantene dine veier. Hør dem når de ber. Møt dem i Ordet fra deg, i nattverden og i mennesker de møter. La dem få leve som tilgitte og frie mennesker til de når det evige målet i riket ditt. Gud, vi ber:

M *Menighetssvar*

L/ML Gode hellige Ånd. Du møtte oss i dåpen og har gitt oss et hjem i kirken. Vær nær hos konfirmantene. Gi dem visdom og kraft når livet er godt, og når det er vanskelig. La dem leve i tjeneste for verden og for kirken, i tillit til deg og din nåde. Styrk dem i troen, håpet og kjærligheten. Gud, vi ber:

M *Menighetssvar*

Eller **C**

L/ML Gud vår skaper, vi takker deg for konfirmantene. De er dyrebare i dine øyne. Vi ber for deres fremtid. Gi dem håp ved ditt Ord og styrk dem gjennom den hellige nattverd til det evige liv. Vær hos dem, også når de møter motgang. La dem oppleve gode fellesskap, hvor de får venner som de kan dele tårer og gleder med. La dem selv være en god venn for andre mennesker.

Vi ber for dem som står sammen med konfirmantene sine.
 Led oss alle gjennom livet i troen på din nåde, med kjærlighet for verden og våre medmennesker.
 Det ber vi om i Jesu Kristi navn.

L/ML Evt.: Vi ber for ... (aktuelle bønneemner i lokalt, nasjonalt eller globalt perspektiv)

L/M Gud vi ber

Menighetssvar

Her følger Fadervår. Dersom det feires nattverd, bes Fadervår under Del III, Nattverd.

Hørings spørsmål:

4. Forbønnene i alternativ A-C er justert i samsvar med den endrede dåpsliturgien. Er det behov for tre alternativer?

18 B. | Bønnesalme/Bønnevers

Salme eller annen egnet musikk kan utføres av kor eller solist.

18 C. | Forbønn med velsignelse av den enkelte konfirmant

Til forbønnshandlingen kan en knytte enkle symbolhandlinger i tråd med lokal praksis.

Liturg

vendt mot menigheten:

L Kjære konfirmanter.

Til den kristne tro er dere døpt. I den kristne tro er dere opplært.

Kom nå fram til Herrens alter, så vi kan be for hver enkelt av dere i Jesu navn.

Konfirmantene går fram slik det er avtalt på forhånd og kneler ved alterringen.

Liturgen ber for hver enkelt med håndspåleggelse. Bønnene avsluttes med " Velsign og bevar henne/ham, i Jesu Kristi navn".

Under disse ordene kan liturgen tegne et korstegn på konfirmantens panne.

Hørings spørsmål:

5. Mener dere at korstegning er en god symbolhandling?

Enten A

1 Livets Gud, vi takker deg for NN. Hun/han ble forenet med deg i dåpen. Styrk NN med din hellige Ånd. Hjelp henne/ham til å leve i tillit og tro på din kjærlighet. Velsign og bevar henne/ham, i Jesu Kristi navn.

2 Trofaste Gud, vi takker deg for NN. I dåpen ble hun/han tegnet med korsets tegn. Styrk NN med din hellige Ånd. Gi henne/ham en trygg og tillitsfull tro, og la din barmhjertighet være en kilde til trøst og glede. Velsign og bevar henne/ham, i Jesu Kristi navn.

3 All nådes Gud, vi takker deg for NN. I dåpen kalte du *henne/ham* til fellesskap med deg. Styrk *NN* med din hellige Ånd. Fyll *henne/ham* med livsglede, kjærlighet og håp. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

4 Kjærlighetens Gud, vi takker deg for NN. *Hun/han* ble tatt imot av deg i dåpen. Styrk *NN* med din hellige Ånd. Gi *henne/ham* kraft til å leve i kjærlighet og tro. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

5 Håpets Gud, vi takker deg for NN. Du tok imot *henne/ham* i dåpen. Styrk *NN* med din hellige Ånd. Vær *hennes/hans* lys i mørket, gi trygghet i troen og bevar *henne/ham* i din kjærlighet. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

6 Fredens Gud, vi takker deg for NN. I dåpen ble *hun/han* tatt inn i din kirke. Styrk *NN* med din hellige Ånd. Hold *henne/ham* nær til deg, så *hun/han* kan leve i tro og tillit. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

7 Gud, vår skaper, vi takker deg for NN. *Hun/han* ble overøst av nådens vann i dåpen. Styrk *NN* med din hellige Ånd. Gi *henne/ham* håp og tro og bevar *henne* i din kjærlighet. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

8 Evige Gud, vi takker deg for NN. I dåpen åpnet du for *henne/ham* et nytt liv i fellesskap med deg. Styrk *NN* med din hellige Ånd. Omslutt *henne/han* med din kjærlighet og gi *henne/ham* en tro som bærer. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

9 Barmhjertige Gud, vi takker deg for NN. I dåpen fikk *hun/han* del i Kristi død og oppstandelse. Styrk *NN* ved Den hellige ånd. Vær med *henne/ham* gjennom livet og bevar *ham/henne* i troen på deg. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

10 Visdommens Gud, vi takker deg for NN. I dåpen kalte du *henne/ham* til et liv med deg. Styrk *NN* ved din hellige Ånd. Fyll *henne/ham* med håp og tro. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

Eller *B* (Justerte bønneforslag med utgangspunkt i 2002-ordningen.)

Liturgen legger hånden på konfirmantens hode og ber ved navns nevning én av følgende bønner:

1 Trofaste Gud, vi takker deg for NN. Du tok imot *henne/ham* i dåpen. Styrk *NN* ved din hellige Ånd og la *henne/ham* alltid se at *hun/han* er elsket av deg. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

2 Himmelske Far, vi takker deg for NN. Du kalte *henne/ham* gjennom dåpens vann. Gi *NN* kraft i hverdagen. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

3 Gode Gud, vi takker deg for NN. Du ga *henne/ham* det evige livs håp da *hun/han* ble døpt. Bevar *NN* fra alt ondt og la *henne/ham* kjenne at du alltid tar *henne/ham* imot. Gi *henne/ham* troens glede. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

4 Evige Gud, vi takker deg for NN. *Hun/han* er dyrebar i dine øyne. Bevar *NN* fra alt ondt og vær *hans/hennes* vokter og hjelper i dag og alle dager. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

5 Herre, treenige Gud, vi takker deg for NN. I dåpen ble *hun/han* båret til deg. Vær hos *henne/ham* med ditt lys, også i dager som er mørke. La *NN* kjenne at du er nær. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

6 All nådes Gud, vi takker deg for NN. Du som har begynt den gode gjerning i *ham/henne*, fullfør den, helt til Jesu Kristi dag. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

7 Barmhjertige Gud, vi takker deg for NN. Du kalte *henne/ham* i dåpen til å leve i fellesskap med deg. Vis *NN* det håpet *hun/han* har i deg. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

8 Trofaste Gud, vi takker deg for NN. I dåpen fikk *hun/han* del i en nådens kilde. Omslutt *NN* med den kjærlighet som er sterkere enn våre nederlag. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

9 Livets Gud, vi takker deg for NN. I dåpen kalte du *henne/ham* ved navn og ga henne løfte om det evige liv. Styrk *NN* ved din hellige Ånd til tro og håp. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

10 Allmektige Gud, vi takker deg for NN. I dåpen ble *hun/han* kalt til et liv i tro. Vær med *NN* gjennom livet og la *henne/ham* se at din kjærlighet er størst av alt. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

11 Nådige, trofaste Gud, vi takker deg for NN. *Hun/han* ble omsluttet av din kjærlighet i dåpen. Styrk *NN* ved din Hellige Ånd og bevar *henne/ham* i en tro som bærer gjennom livet. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn.

Hørings spørsmål:

6. De nye forbønnene løfter fram dåps- og velsignelsesperspektivet. Mener dere at dette er løst på en god måte?

Etter at alle konfirmantene er bedt for sier liturgen:

Enten **A**

L Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som i sin rike miskunn har født oss på ny og gitt oss et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde! Fred være med dere!

Eller **B**

L Gud har nå gitt dere sin rike velsignelse og bekreftet sitt løfte om å være dere nær. Søk ham når dere ber, i tilbedelse og tjeneste, og i fellesskapet av alle troende. Han styrke dere med sin nåde til det evige liv. Fred være med dere!

Eller **C**

L Med Guds velsignelse og menighetens forbønn er dere konfirmert. Må han som begynte den gode gjerning i dere, fullføre den, helt til Jesu Kristi dag. Bli i hans kjærlighet og i fellesskapet med alle som tror på ham. Han styrke dere med sin nåde til det evige liv. Fred være med dere!

Hørings spørsmål:

7. Alternativ A er likelydende med 2002-ordningen og identisk med lesningen som avslutter Dåpsliturgien (1Pet 1,3). Alternativ B utdyper troens gave og kall. Alternativ C benytter ordet *konfirmert* som liturgiske begrep for selve forbønnshandlingen. Er det tjenlig med bønnealternativer med ulik karakter?

19. | Menighetens takkoffer

Menighetens takkoffer kan samles inn her eller under ledd 20 (forberedelse av måltidet), eventuelt under ledd 27 (postludium).

Under takkofferet kan det fremføres egnet instrumental- eller vokalmusikk. Innsamlingen kan skje i kirkebenkene eller ved at man går rundt alteret.

Hvis det feires nattverd, plasseres dette her.

III. Nattverd

IV. Sendelse

Gudstjenesten avsluttes i tråd med lokal grunnordning, enten med nattverdfeiring eller med sluttsalme og velsignelse.

Her kan følge musikk ved kor, solist, eller følgende sluttord:

Høringssspørsmål:

8. I forslaget har en valgt å ikke åpne for en personlig hilsen fra menighet eller konfirmanter her. Meningsinnhold i en slik hilsen kan inkluderes i inngangssord eller preken, eller legges til andre arrangementer enn denne gudstjenesten. Er dere enige i dette?

L Kjære menighet.

Enten A

Vi er kalt til et liv i tro. Ved Guds nåde og Den hellige ånds hjelp vil vi sammen med Kristus og med hverandre gå fremtiden i møte.

Eller B

Kristus har kalt oss til å leve i troen på hans oppstandelse og være hans vitner i verden. Bli i hans kjærlighet og i fellesskapet med alle som tror på ham. Kristus har gitt oss til hverandre, han er nær oss i Ordet og bønner, dåpen og nattverden. La oss alltid be for hverandre, og sammen med Kristus gå fremtiden i møte.

Konfirmanter forlater kirken i resesjon, fulgt av medliturger og liturg.

Høringssspørsmål:

9. Mener dere at dette liturgiforslaget møter behovene for fornyelse av de gjeldende liturgier?

KONFIRMASJON - ALMINNELIGE BESTEMMELSER

1. Kirken inviterer til dåp fordi Jesu ord i Matt 28, 18-20 gir en klar oppfordring til å døpe og undervise i troen:

«Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.» (Matt 28, 18-20).

2. I samsvar med dette oppdraget døper kirken barn som bringes til dåpen av sine foreldre/foresatte, og unge og voksne som selv ønsker å bli døpt. Dåp av barn skjer i forventning om at de får delta i trosopplæring i hjem og kirke og tar del i kirkens ordning for konfirmasjon. Ved dåpshandlingen fremsier menigheten den kristne forsakelse og tro. Dette gjøres også i den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten.

3. Konfirmasjonstiden er åpen for både døpte og udøpte. For dem som ikke er døpt, ønsker kirken i konfirmasjonstiden å veilede den enkelte om tro og dåp i en prosess til et selvstendig valg. Veiledning om nattverden inngår i konfirmasjonsundervisningen både for døpte og udøpte. For å delta i den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten må dåp finne sted før denne. Dåp under konfirmasjonstiden tilbys som handling integrert i en av menighetens gudstjenester eller i egen dåpsgudstjeneste.

4. Målet for konfirmasjonstiden er å vekke og styrke troens liv som gis i dåpen, slik at de unge kan leve sitt liv i forsakelse og tro, tilbedelse og tjeneste som Jesu Kristi disipler i hjem, menighet og samfunn. Konfirmasjonstiden er en del av kirkens katekumenat og skal gi en helhetlig oversikt over og et møte med troens innholds-, praksis- og fellesskapsdimensjoner i dialog med konfirmantens livsspørsmål.

5. Konfirmasjonstiden er en læretid i menighetens fellesskap, og er en viktig del av kirkens arbeid med å oppfylle sitt ansvar for dem som er døpt. Kirken vil be for de unge, undervise dem og hjelpe dem til å leve som kristne i forsakelse og tro, tilbedelse og tjeneste.

6. Deltakelse i menighetens gudstjenester er en vesentlig del av konfirmantforberedelsen.

7. Ved at konfirmantene nevnes særskilt under forbønnen i hovedgudstjenestene er de omsluttet av menighetens forbønn gjennom hele konfirmasjonstiden.

8. Konfirmantene skal delta på minimum åtte gudstjenester i konfirmasjonstiden. De særskilte gudstjenestene knyttet til konfirmasjonstiden er gudstjeneste med presentasjon, samtalegudstjeneste og konfirmasjonsgudstjeneste med forbønn og velsignelse av den enkelte konfirmant. Konfirmantene bør møte ulike former for gudstjeneste, samtidig som gjenkjennelse og lokalt særpreg ivaretas. Valg av salmer i konfirmasjonstiden bør inneholde et utvalg som representerer kirkens felleseie.

9. Ved konfirmasjonstidens gudstjenester benyttes i hovedsak kirkeårets tekster. Arbeidet med gudstjenestene tilpasses den enkelte menighets lokale grunnordning for hovedgudstjeneste.

10. Invitasjon til konfirmasjon gjelder alle, uavhengig av funksjonsnivå. Kirkeloven fastslår i kap 1 § 14 g at Kirkelig fellestråd er ansvarlig for anskaffelse av lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring^[1].

^[1] Kirkeordning skal vedtas i KM 2019 og trer trolig i kraft 1.1.2020

11. Den liturgiske tjeneste bør så langt det er mulig fordeles mellom prest, kateket og medliturger.

12. Disse alminnelige bestemmelsene erstatter bestemmelsene i Gudstjenesteboken fra 1992.

Man kan søke biskopen om samtykke til å benytte eldre liturgier (1920, 1992).

Hørings spørsmål:

10. Har dere kommentarer til utformingen av Alminnelige bestemmelser?

VEDLEGG

Luthersk konfirmasjon – en påminnelse om dåpens gaver

a) Katolsk tradisjon og Luthers oppgjør

Konfirmasjonen utviklet seg gjennom de 300 første år i kristen tid. Dåpsliturgien fra oldkirken ble jevnlig bygget ut, og konfirmasjon ble en egen seremoni med salving og håndspåleggelse. I katolsk tradisjon ble konfirmasjon et sakrament, bekreftet ved kirkemøtet i Firenze 1439. Konfirmasjonens virkning ble forstått som en styrkelse av troen, en forøkelse av dåpens nåde og således en fullkommengjøring av dåpen. Konfirmasjonshandlingen besto av salving og sakramentord med håndspåleggelse. Det var biskopen som foresto handlingen.

Martin Luther arbeidet med sakramentlæren og forkastet dette synet. Begrunnelsen for dette var todelt. For det første, at det ikke hadde grunnlag i Bibelen: Konfirmasjonen var ikke innstiftet av Jesus, den manglet både det guddommelige løftet og et ytre tegn. Dernest på grunn av konfirmasjonssakramentets forhold til dåpens sakrament.

Konfirmasjonens mål i reformasjonstiden var å føre døpte barn inn i den bekjennende menigheten. Luther så behovet for kristen undervisning. Både Den lille - og Den store katekisme ble skrevet for å undervise i troen. De lutherske konfirmasjonsordningene ble raskt koblet sammen med undervisning. Formålet var å gi kunnskap om kristen tro, samt at konfirmantene skulle styrkes, vokse og holdes oppe i troen.

Konfirmasjonen skulle formidle en påminnelse om dåpens gaver og dåpens personlige betydning. Ved ordet og nådemidlene kommer Den hellige ånd til hvert menneske. I den lille katekismen står det: *Den Hellige Ånd har kalt meg ved evangeliet, opplyst meg med sine gaver, helliggjort og oppholdt meg i den rette troen.*⁴ De som skulle ta imot nattverden for første gang, skulle gjennom en nattverdprøve, *admisjon*. Konfirmasjon i de lutherske kirker ble derfor raskt en betingelse for å motta nattverden.

b) Konfirmasjonens innføring i Norge

Katekismeundervisning og offentlig prøving av kunnskaper lå til grunn da konfirmasjonen ble innført Norge i 1736. *Overhøringen og løftet* som konfirmanten ga, ble de to sentrale elementer. Ut over 1800-tallet ble det diskusjon både om *spørsmålene til konfirmantene*

⁴ Martin Luther 1529; Om helliggjørelsen <https://lutherskrifter>

samt om konfirmantenes muligheter for å *knele ved alteret*. Da det utkom en ny Alterbok i 1889, endret den konfirmantens *Ja* til et *håndslag*.

Nattverdspraksisen i Den norske kirke har endret seg gjennom årene og er mer åpen enn tidligere. I dagens situasjon har den som er døpt, tilgang til nattverden. Også små barn kan delta ved nattverden sammen med sine foreldre, faddere eller andre voksenpersoner. Veiledning om nattverden inngår i konfirmasjonsundervisningen både for dømte og udømte.

Alle unge inviteres til å delta i konfirmasjonsundervisningen, ikke bare de dømte. Invitasjonen gjelder alle, uavhengig av tilhørighet eller funksjonsevne.

De lutherske kirker har lenge strevd med å finne fram til en enhetlig målsetting med konfirmasjonen. I 1963 ble dette dokumentert i en rapport fra LVF v/ *Kommissionen för uppfostringsfrågor*.⁵ Konfirmasjon har blitt forstått både som kunnskapsmeddelelse og førstekommunion, bekjennelse av personlig tro og som en forbønns- og velsigneshandling.

Liturgikommisjonens sekretær, Helge Fæhn, la i 1971 fram «Noen teser om forskjellige sider ved konfirmasjon» - som et uttrykk for den daværende forståelsen i Den norske kirke. Tesene slår fast at konfirmasjonen i prinsippet er et *adiaforon*, at det står til kirken selv til enhver tid å avgjøre om den skal ha konfirmasjon, samt å fastsette målsetting og den praktiske, kirkelige/liturgiske utformingen⁶.

Konfirmasjon som luthersk arv i dag

a) Tilknytningstid til kirken og dåpsaktualisering

Så hvorfor har vi ikke sluttet med konfirmasjon? Fordi selv om innhold og form på konfirmasjonstiden er dynamisk, gir Luthers begrunnelse fra reformasjonen fortsatt mening: At vi som en kirke som doper barn, har et spesielt ansvar for å følge opp de dømte så de kan leve og vokse i den kristne tro.

Vi døpes *til* et liv i kristen forsakelse og tro, og det livet må stadig fylles med innhold. Den norske kirkes svar på denne utfordringen finner vi i trosopplæringsplanen, som ble vedtatt på Kirkemøtet i 2009, *Gud gir, vi deler*, der kapittel 5 gjelder konfirmasjonstiden⁷. Der presenteres målet for konfirmasjonstiden slik:

Målet for konfirmasjonstiden er å vekke og styrke troens liv som gis i dåpen, slik at de unge kan leve sitt liv i forsakelse og tro, tilbedelse og tjeneste som Jesu Kristi disipler i hjem, menighet og samfunn.

At det er nettopp konfirmasjonstiden som er vektlagt i plan for trosopplæring synliggjør et sentralt element i forståelsen av konfirmasjon i vår kirke i dag: Tyngdepunktet har flyttet seg fra *konfirmasjonsdag* og forbønns handling til *konfirmasjonstid* med vekt på inkludering i menighetens fellesskap. Gjennom sosialisering, kunnskaping (praksis og teori i dialog) og tilegnelse av kunnskap bekreftes konfirmanten gjennom konfirmanttiden som en del av menigheten, og inviteres til å reflektere over troen og livet av en kirke som anerkjenner ungdommers behov for å ta selvstendige valg. Det er den samme Gud de møter som konfirmanter, som de møtte på f.eks. Tårnagethelg, men fordi konfirmanten er på et annet

⁵ Konfirmasjonen i går og i dag; Verbum 1986, s 99

⁶ Konfirmasjonen i går og i dag, Verbum 1986 / Helge Fæhn; Noen teser om konfirmasjonen, s 100

⁷ https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-kirken/slik-styres-kirken/planer-visjonsdokument-og-strategier/plan_trosopplaering_bokmaal.pdf

sted i livet, må også undervisningen være annerledes. Konfirmasjonstidens teologiske begrunnelse i dag er altså en forlengelse av grunnen til at vi i det hele tatt driver trosopplæring: Dåpen.

I en virkelighet der ungdommer kan velge mellom mange eller ingen trossamfunn, og religiøs myndighetsalder er 15 år, gir en slik tilnærming til konfirmanttiden mening både på et teologisk og pragmatisk plan. Når vekten legges på konfirmasjonstiden blir selve konfirmasjonsgudstjenesten et rituelt høydepunkt der prosessen når et klimaks: Guds mystiske forbindelse til oss i dåpen bekreftes, og konfirmanten bekreftes som Guds barn på vei ut i voksenlivet. For konfirmantens del gir ritualet anledning til å bekjenne troen i et offentlig rom, ved å selv gå fram og knele ved alteret. Slik rommer konfirmasjonsdagen spenningen i luthersk teologi mellom tro og gjerning, kall og svar.

b) Liturgisk handling med sakralt preg

I luthersk tradisjon er konfirmasjon ikke et sakrament, men en liturgisk handling med *sakralt preg*. Den er en av de kirkelige handlinger som kirken inviterer til ved viktige livsoverganger, slik som ved dåp, vigsel eller gravferd. Man kan sammenlikne denne med vigslings- og andre forbønnshandlinger som har håndspåleggelse. Det er imidlertid ikke et krav i vår kirke at en må være konfirmert for å bli vigset. Vigslingsliturgier utruker til spesielle tjenester i kirken. Konfirmasjon gjør ikke det. Likevel er konfirmasjonsgudstjenesten komponert med en sterk og symbolrik liturgi.

c) Forbønn med velsignelse

Mot slutten av 1900-tallet skapte framveksten av liturgisk teologi, med bl.a. den ortodokse teologen Alexander Schmemmann, en liturgisk bevegelse som også fant nedslag her til lands. Vi fikk en renessanse for uttrykket *lex orandi – lex credendi, bønnens lov (er) troens lov*. Dette vektla på en ny måte den liturgiske handlingen som uttrykk for troen. Bruk av symboler og liturgiske tegn fikk nå større plass. Dette ser vi avtrykk av både i den reviderte dåpsliturgien fra 2017 og i Justert ordning for hovedgudstjeneste 2019.

Kirkelige handlinger fra Gudstjenesteboken av 1992 gir ingen anvisninger om symbolbruk under konfirmasjons-gudstjenesten. Men i menighetene er det utviklet mange lokale praksiser med dåpspåminnelse, lystening, blomster etc. Høringsforslaget åpner for ulike symbolhandlinger ved døpefonten i leddet *Dåpspåminnelse*, samt under *forbønnene*. Konfirmasjonsgudstjenesten som dåpsaktualisering understrekes ved den handling som også kan sees, ved siden av at dette også er integrert i oppbygningen i forbønner for den enkelte. Bønnene understreker dåpens grunnleggende betydning for tro og tilhørighet til Kristus og kirken. Høringsforslaget ønsker også å hente opp igjen velsignelsesmomentet som falt ut i 1979, og som gjorde at konfirmasjonsgudstjenesten ble en ren forbønnsgudstjeneste. Forslaget er å avslutte alle bønnene for den enkelte konfirmant slik: *Velsign og bevar henne/ham, i Jesu Kristi navn*. Dette vil styrke handlingen som en forbønns- og velsigneshandling.

Forbønner for den enkelte er foreslått utformet slik: *Tiltale til Gud - takk for konfirmanten - dåpsaktualisering - bønn om Åndens hjelp og styrke - velsignelse*.

Slik det nå foreslås, knyttes velsignelsen til dåpsaktualiseringen. Helge Fæhn pekte på 1960-tallet på at man i mange signingsformularer ikke gjorde dette. I luthersk forståelse er konfirmasjonshandlingen en *kjærlighetens velsignelse (Benedictio caritatis)* knyttet til forbønnen⁸.

Som eksempel på formulering som foreslås i høringsdokumentet kan nevnes:

⁸ Konfirmasjonen i går og i dag; Verbum 1986, s 124f

Livets Gud, vi takker deg for NN. *Hun/han* ble forenet med deg i dåpen. Styrk *NN* med din hellige Ånd. Hjelp *henne/ham* til å leve i tillit og tro på din kjærlighet. Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn. (kan tegne korstegn på pannen)

Bønnene er altså sterkere knyttet opp til dåpen, og dåpsforankringen er gitt et større rom.

d) Confirmatio

Kirken døper etter oppdrag fra Jesu ord. Dåpen er Guds gode gave, og dåpsliturgien er tydelig på hva dette er. Tilsagnsordene til den dømte lyder: *Den allmektige Gud har i dåpen gitt deg sin hellige Ånd, født deg på ny og tatt deg inn i sin troende menighet.*

Gjennom dåpen handler Gud på en særlig måte med den som døpes. Dåpen er både en punktuell og en prosessuell hendelse, knyttet til Jesu ord og løfter. Gud handler ikke bare i dåpen, men hele tiden, både før og etter, også i konfirmasjonstiden.

Løftene som den enkelte får i dåpen mottas i tro. Jesu «følg meg!» forutsetter mer enn kunnskap. Det forutsetter et liv, et engasjement, en holdning og en handling. Den unge må berøres for å beveges. Konfirmasjonen er for den unges skyld, fordi det gir dem noe verdifullt. Konfirmasjonen er også for kirkens skyld, fordi kirken *er* mennesker og *trenger* mennesker.

Konfirmasjon er *confirmatio* – *gjøre sterk, styrke*⁹. Det er relasjonen mellom Gud og den enkelte som er gjenstand for fordykning og refleksjon. Det hellige evangeliet forkynnes til hver enkelt konfirmant: *Gud, som knyttet seg til deg i dåpen, vil være med deg alle dager!*

Konfirmantene har ulik grad av kjennskap til kirken og kristen tro når de melder seg opp til kirkelig konfirmasjon. I konfirmasjonstiden møtes den enkeltes tro, tvil og egenrefleksjon med kirkens undervisning, lære og dogmatikk. Det legges stor vekt på denne toveis dynamikken fordi konfirmantene stiller eksistensielle spørsmål ut fra sin egen hverdag.

Man må se et godt stykke bakover i tid for å finne oppfatningen om at de unge skulle «gå for presten» og bestå en kateketisk prøve og bekrefte sitt løfte. Begrepet *overhøring* er blitt erstattet med *samtalegudstjeneste*. Konfirmasjonstiden har fått en metodisk og pedagogisk fornyelse, med flere former for læring og arenaer for fellesskap. Det har skjedd en pedagogisk utvikling som vektlegger at kirkens tro og bekjennelse må erfares og praktiseres. Læring ved delt liv er en form for *inkarnasjonsteologi*. Plan for trosopplæring setter gudstjenestelivet og aktiv deltakelse som viktige elementer i undervisningsopplegget.

Konfirmasjonstiden utgjør en vesentlig bærebjelke i kirkens trosopplæringsprogram for aldersgruppen 0-18 år. Konfirmasjonsgudstjenesten har gjennom de ulike skiftninger beholdt sin plass som en avslutning på konfirmasjonstiden. Denne gudstjenesten er samtidig en helt spesiell hendelse hvor kirken inviterer til forbønn og velsignelse. Den unge svarer på kirkens invitasjon ved å ta imot kirkens forbønn og velsignelse. Det er verd å merke seg at over 50% av konfirmanter responderer at konfirmasjonsdagen er *en av de viktigste dagene i livet mitt*¹⁰. Denne gudstjenesten har derfor en grunnleggende funksjon både som kirkelig ritual, folkelig livsrite og individuell troshandling. I utformingen av bønner og ved bruk av symboler utformes gudstjenesten i samsvar med impulser både fra den liturgiske teologien og kirkens egen trosopplæring.

e) Bekjennelse og tro

⁹ Confirmare (latin)

Make secure/firm/reassure/secure/strengthen/develop/ build up (w/troops)
Oxford Latin Dictionary; 1982

¹⁰ Fra den internasjonale konfirmantundersøkelse fra 2008 – 2017; intervju med norske konfirmanter.

Liturgien i Den norske kirke er full av skatter som man nødvendigvis ikke oppdager på egenhånd¹¹. Å knekke liturgiens koder forutsetter kunnskap og fortrolighet. Dette er et viktig element i konfirmasjonsoppleggene. Gjennom ulike reformprosesser er det blitt stilt spørsmål om konfirmasjonsteologien og –liturgien er uten utfordring. Håndslag og individuelle svar er tatt bort i de nyere liturgier. Gudstjenesten fra 1992 er en gudstjeneste med *bønn* for den enkelte. I ordningen fra 2002 er ordet bønn endret til *forbønn*. I det forslaget som nå legges fram er dette endret til *forbønn med velsignelse*. Dette er noe den kristne kirke gjerne vil la alle mennesker komme til gode, ikke minst de unge som står i en livsfase med mye forandring og viktige livsvalg. I menighetens fellesskap blir konfirmantene invitert fram til Herrens alter, til forbønn for og velsignelse over sitt liv.

I hvilken grad konfirmantene deler kirkens overleverte credo er det ikke kirkens oppgave å avgjøre. Ordningen forutsetter bare at konfirmantene er villige til å bli bedt for. Under konfirmasjonstiden er den enkelte tilstede, involveres og deltar i kirkens undervisning, gudstjenesteliv og trospraksiser. I dette får konfirmantene møte troens mange uttrykk og delta aktivt i menighetens fellesskap.

f) Tro og kristent engasjement

Konfirmasjonstiden må bygge broer mellom *religiøse/teologiske* spørsmål og *livsspørsmål*. Den må knytte sammen tro og liv og gi den enkelte redskaper til egne trosuttrykk. Det pedagogiske opplegget skal frigjøre til personlig trosliv og tilbedelse, så vel som å skape forståelse for en sammenheng mellom kristen tro og samfunnsengasjement. Gjennom hele konfirmasjonstiden utfordres hver enkelt til å reflektere over seg selv og sine relasjoner. Den unge skal oppfordres til å gjøre en forskjell, og til å se sitt ansvar, for seg selv, for sine medmennesker og for verden. Gudstjenester, undervisning, diakoni og andaktsliv er sentrale arbeidsformer for å hjelpe den enkelte til *å leve og vokse i tro*, med en tro som hviler i Guds nåde, integrert i livet. Slik kalles de unge gjennom hele konfirmasjonstiden til å finne sine egne uttrykk for tro, samt å bruke sine ressurser og ta ansvar i kirken og samfunnet, lokalt og globalt.

g) Økumenisk utblikk

Moderne katolsk forståelse er fremdeles at konfirmasjon er et sakrament som supplerer dåpen, og som knytter den dømte desto sterkere til Kirkens synlige sentrum, Kristus. I Den anglikanske ordningen blir også salvingen en slags fullføring av dåpen. I denne ordningen er det bare biskoper som kan konfirmere.

Dåpens livslange betydning var et viktig perspektiv for Luther, og er i våre dager også blitt et økumenisk viktig tema. Særlig fordi det har vært en klar utvikling i retning av en mer sakramental økumenisk forståelse: Dåpen er ikke bare et symbol som peker på noe annet, men den *gir del i* det den peker på. I økumenisk sammenheng har Limadokumentet fra 1982 fått en sterk posisjon og viser hvor mye kirkene sammen kan si om dåpen, og om hvordan *Den Hellige Ånd arbeider i et menneskes liv før, under og etter dåpshandlingen*. Om Dåp og tro sies: *Dåpen er ikke bare en engangserfaring, men en livslang vekst i Kristus*¹². Under avsnittet *Dåp – signing – konfirmasjon* settes ord på at kristne har forskjellige oppfatninger av hvor tegnet på Den hellige Ånd kommer til uttrykk, og at det er forskjellige handlinger for å uttrykke dette¹³.

Et nærmere økumenisk syn på sakramentene kommer også til uttrykk i Nådens fellesskap fra 1994.

h) Funn fra forskning

¹¹ Innledning til vedtak UKM 07/18 Hovedgudstjenesten, s 2.

¹² BEM norsk utgave v/MKR 1996 om Dåpen pkt C, Dåp og tro s 19 pkt 8

¹³ IBID s 22

Den internasjonale konfirmantundersøkelsen fra 2008 – 2017 trekker fram interessante funn om gudstjenester, blant annet dette: «*Gudstjeneste er en av de mest utfordrende aspektene i konfirmantarbeidet. En suksessfaktor er å involvere konfirmantene i utarbeidelse og gjennomføring av gudstjenester for å skape relevans og gjenkjennelighet.*»

Undersøkelsen finner imidlertid at det ser ut til at det blir vanskeligere for konfirmantene å se eller identifisere broen mellom religiøse tema som nattverd, dåp o.l. og konfirmantenes dagligliv. Dette er en utfordring for hele konfirmasjonstiden. Forskningsfunn bekrefter at liturgi, symboler, salmer og andre lokale gudstjenestelige uttrykk er gode elementer for å bygge slike broer mellom liv og tro under konfirmasjonstiden.

ORDNING FOR GUDSTENESTER I KONFIRMASJONSTIDA

Gudsteneste med presentasjon av konfirmantar som høyrer til i kyrkjelyden

Når konfirmasjonstida tek til, blir konfirmantane i kyrkjelyden presenterte i ei gudsteneste.

Ein legg presentasjonen av konfirmantane anten til del I Samling eller til ledd 18 Forbøn i gudstenesta.

Presentasjonen kan knytast til lystenning eller andre enkle symbolhandlingar, til dømes når ein seier fram namna til konfirmantane.

Dersom det ikkje er dåp i gudstenesta, kan det vera eit eige ledd: *Påminning om dåpen*. Her kan ein nytta innleiingsorda frå alternativ A i *Påminning om dåpen* i konfirmasjonsgudstenesta.

Forbøn kan ein henta frå ferdigskrivne forbøner i Ordning for hovudgudsteneste 2019, *alternativ 3 eller 4*.

Følgjande bøn kan ein nytta som *Bøn for konfirmantane*, under del 18 Forbøn.

Liturg eller medliturg leier denne bøna. Kyrkjelyden kan lesa eller syngja bønesvara i samsvar ned det som er vedteke i den lokale grunnordninga.

L/ML Lat oss venda oss til Gud i bøn.

Allmechtige Gud, du held himmel og jord i dine hender.

Vi bed for jorda du har gjeve oss.

Skap fred der det er krig, gje dei svoltne mat og hald di hand over dei som er på flukt.

Vern om ditt skaparverk. Lær oss å ta vare på naturen så vi ikkje øydelegg for framtida.

Vi bed for landet vårt, for staden der vi bur (eller byen/bygda), og for alle som har ansvar i samfunnet.

Styrk familiane våre og fellesskapa, lær oss å vera gjestfrie mot framande, og gje alle ein stad å høyra til.

Sjå til dei ulukkelege, einsame og redde, og opna auga våre for andres naud.

Gud, vi bed:

M Bønesvar

Nådige Gud, vi takkar deg for kyrkja, der du møter oss gjennom Ord og sakrament.

Vi takkar deg for dåpen, der du sameinar oss med den krossfeste og oppstadne Jesus Kristus, og for nattverden, der vi tek imot hans kropp og hans blod.

Vi bed for den verdsvide kyrkja. Gje vern til alle som blir forfølgde for si tru.

Lat kyrkja vera eit teikn på håp.

Vi bed for kyrkjelyden. Lat han vera ein stad der vi kjenner oss trygge og finn kvile og kraft.

Gud, vi bed:

M Bønesvar

Gode Gud, du styrkjer oss med Den heilage ande.

Vi takkar deg for konfirmantane.

Vi bed for kvar og ein av dei, og for familiare deira, og venene og fadrane.
 Velsign konfirmasjonstida,
 og lat oss alle veksa i tru, von og kjærleik.
 Gud, vi bed:

M Bønesvar

L/ML Evt.: Vi bed for... (aktuelle bønneemne med lokalt, nasjonalt eller globalt perspektiv)

L/M Gud vi bed:

Bønesvar

Her følgjer Fadervår. Om ein feirar nattverd, bed ein Fadervår under del III Nattverd i liturgien.

Gudstenesta held fram i tråd med den lokale grunnordninga.

Konfirmasjonsgudsteneste med forbøn og velsigning

Konfirmasjonstida blir avslutta med konfirmasjonsgudstenesta. Ein kan feira denne med nattverd.

Konfirmasjon er som hovudregel feira i hovudgudstenesta som kyrkjelyden held på søn- eller heilagdag. Gudstenesta følgjer Ordning for hovudgudsteneste 2019 etter den lokale grunnordninga.

Ved prosesjon kan ein ringja med alle kløkkene.

Presten kan bera messehaket. Sjå punkt 1.4. i Reglar for bruk av liturgiske klede.

Påskelyset er tent. Sjå § 3,13 i Reglar for liturgisk inventar og utstyr.

I. Samling

1 | Førebuing

Kyrkjerommet er ope ei stund før gudstenesta, med høve til å tenna lys og sitja stille, i ettertanke og bøn.

Klokkeringing

Her eller etter 3 kan følgja Helsing:

Kort informasjon om gudstenesta i dag ved medliturg eller liturg

Informasjonen blir avslutta med:

ML/L: «Lat oss vera stille for Gud»

Kort stille

Tre klokkeslag

2 | Inngangssalme

Kyrkjelyden står under prosesjon, Inngangssalme og Helsing.

3 | Helsing

Før dei to første alternativa til inngangssord kan liturgen seia: Kjære kyrkjelyd.

L Nåde vere med dykk og fred frå Gud vår Far, og Herren Jesus Kristus.

Eller

Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærleik og Den heilage andens samfunn vere med dykk alle.

Eller

I namnet åt Faderens og Sonen og Den heilage ande.

Eller

I namnet åt Faderens og Sonen og Den heilage ande: Vår skapar, frigjerar og livgjevar.

Dersom kort informasjon om gudstenesta ikkje er gjeven under ledd 1, kan ein gje den her.

4 | Samlingsbøn

Her følgjer *samlingsbøn* med kyrkjeårsvariabelt ledd for konfirmasjon.

5 | Syndsvedkjenning

Følgjer her eller i ledd 16 (kunngjeringar)

6 | Bønerop kyrie

7| Lovsong gloria

8| Dagens bøn

Dagens bøn kan utelatast.

For den aktuelle søndagen kan ein i staden be ei av følgjande bøner:

L Anten A

Trufaste Gud, du tok imot oss i dåpen. Du elsker oss, slik ei kjærleg mor og ein kjærleg far elsker borna sine. Styrk oss i trua og lat oss få leva i samfunn med deg og kvarandre; ved Son din, Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den heilage ande lever og råder, éin sann Gud frå æve til æve.

L Eller B

Evige Gud, du tok imot oss i dåpen. Du sviktar oss aldri. Ver du vår styrke og hjelp gjennom livet, og lat oss få leva til beste for kvarandre; ved Son din, Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den heilage ande lever og råder, éin sann Gud frå æve til æve.

II. Ordet

Tekstlesing og preike, ledd 9-13 i Ordning for hovudgudsteneste

Ein les éin eller to lesetekstar i tillegg til preiketeksten.

I andre hovudgudstenester enn høgmessa kan det vera to lesingar, eller éi lesing (evangeliet).

Sjå Allmenne føresegner.

Påminning om dåpen

Dette leddet følgjer enten der dåpen til vanleg skjer, eller etter at ein salme er sunge mellom ledd 13 Preike og ledd 14 Truvedkjønning. Som hovudregel finn påminninga stad ved døypefonten.

Liturgen eller ein medliturg heller vatn i døypefonten.

L vend mot kyrkjelyden

Kjære kyrkjelyd.

Anten **A**

I dåpen frelste Gud oss ut or mørkrets makt og gav oss rett til å vera born av lyset. Vi vart kalla til å følgja Kristus og leva livet vårt i samfunn med han. Lat oss difor vedkjennast forsakinga og trua som lydde ved vår dåp.

Eller **B**

Liturgen eller ein medliturg heller vatn i døypefonten.

L vend mot kyrkjelyden

I dåpen vart vi teikna med det heilage krossmerket. Lat oss minnast vår dåp, der vi vart sameina med den krossfeste og oppstadne Jesus Kristus og tekne inn i den truande kyrkjelyden.

Her kan liturgen og konfirmantane teikna seg med krossteiknet. Liturg og konfirmantar kan saman seia høgt : «Eg høyrer Jesus Kristus til». Denne symbolhandlinga føreset at konfirmantane er fortrulege med å gjera dette.

Ein kan nytta andre symbolhandlingar i tråd med lokale tradisjonar.

L Lat oss vedkjennast forsakinga og trua som lydde ved vår dåp.

Kyrkjelyden reiser seg.

Alle

Eg forsakar djevelen....

Den apostoliske truvedkjønninga, ledd 14

Kyrkjelyden set seg.

15| Salme

Ein kan syngja salmen alternativt mellom ledd 13 Preike og ledd 14 Truvedkjening.

16 | Kunngjeringar**17 | Syndsvedkjening**

Kan plasserast her eller som ledd 5.

18. | Forbøn for kyrkja og verda**18 A. | Forbøn for konfirmantane**

Her kan det nemnast aktuelle forbøner for familiane til konfirmantane og relasjonane der, for lokalmiljøet og dessutan forbøner som spesielt har med konfirmantane dette året å gjera. Også sjukdom, sorg og andre bønemne som har med ein eller fleire av konfirmantane å gjera, kan nemnast når det er avtala med vedkomande.

Kyrkjelydssvaret følgjer den lokale grunnordninga.

L Kjære kyrkjelyd

Lat oss takka og be for konfirmantane våre.

Anten A

L/ML Kjære Gud, vi takkar deg for konfirmantane. Dei er dyrebare i dine auge. Lat dei henta kraft i di kyrkje. Vis dei at du er å finna i Ordet ditt, i bønna og nattverden. Styrk dei i tru, von og kjærleik. Bevar dei og gje dei visdom og kraft i gode og vanskelege stunder. Du har i dåpen gjeve dei lovnaden om å vera med dei alle dagar. Lat dei vandra i ditt lys og nå det evige målet i ditt rike.

M Kyrkjelydssvar

Eller B

L/ML Evige Gud, vi takkar deg for konfirmantane. Du har skapt dei i ditt bilete og har lova å vera med dei gjennom livet. Vi bed deg særskilt for dagen i dag. Lat det bli ein dag der konfirmantane for visst kjenner at dei er verdifulle og elska. Gud vi bed:

M Kyrkjelydssvar

L/ML Herre Jesus Kristus, du er Frelsaren vår og har kalla oss til å elska kvarandre og følgja deg. Vis konfirmantane dine vegar. Høyr dei når dei bed. Møt dei i orda frå deg, i nattverden og i medmennesket på deira veg. Lat dei få leva som tilgjevne og frie menneske til dei når det evige målet i riket ditt. Gud, vi bed:

M Kyrkjelydssvar

L/ML Gode heilage Ande. Du møtte oss i dåpen og har gjeve oss ein heim i kyrkja. Ver nær hos konfirmantane. Gje dei visdom og kraft når livet er godt, og når det er vanskeleg. Lat dei leva i teneste for verda og for kyrkja, i tillit til deg og din nåde. Styrk dei i trua, håpet og kjærleiken. Gud, vi bed:

M Kyrkjelydssvar

Eller **C**

L/ML

Gud vår skapar, vi takkar deg for konfirmantane. Dei er dyrebare i dine auge. Vi bed for framtida deira.

Gje dei håp ved ordet ditt og styrk dei gjennom den heilage nattverden.

Ver hos dei, også når dei møter motgang. Lat dei oppleve gode fellesskap, der dei får vener som dei kan dela tårer og gleder med. Lat dei sjølve vera ein god ven for andre menneske.

Vi bed for dei som står saman med konfirmantane sine.

Lei oss alle gjennom livet i trua på din nåde, med kjærleik for vår verd og våre medmenneske.

Det bed vi om i Jesu Kristi namn.

L/ML Evt.: Vi bed for... (aktuelle bønneemne i lokalt, nasjonalt eller globalt perspektiv)

L/M Gud vi bed

Kyrkjelydssvar

Her følgjer Fadervår. Dersom ein feirar nattverd, kjem Fadervår under Del III, Nattverd)

18 B. / Bønesalme/Bønevers

Salme eller anna eigna musikk ved kor eller solist.

18 C. / Forbøn med velsigning for den einskilde konfirmanten

Forbønshandlinga kan knytast til lystenning eller andre enkle symbol.

Liturg

vend mot kyrkjelyden

L Kjære konfirmantar.

Til den kristne trua er de døypte. I den kristne trua er de opplærte. Kom no fram til Herrens altar, så vi kan be for kvar einskild av dykk i Jesu namn.

Konfirmantane går fram slik det er avtalt på førehand og kneler på altarringen.

Bønene blir avslutta med " Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn".

Under desse orda kan liturgen teikna eit krossteikn på panna til konfirmanten.

Anten A

1 Livsens Gud, vi takkar deg for NN. *Ho/han* vart sameina med deg i dåpen. Styrk *NN* med din heilage Ande. Hjelp *henne/han* til å leva i tillit og tru på din kjærleik. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

2 Trufaste Gud, vi takkar deg for NN. I dåpen vart *ho/han* teikna med krossteiknet. Styrk *NN* med din heilage Ande. Gje *henne/han* ei trygg og tillitsfull tru, og lat di miskunn vera ei kjelde til trøyst og glede. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

3 All nådes Gud, vi takkar deg for NN. I dåpen kalla du *henne/han* til fellesskap med deg. Styrk *NN* med din heilage Ande. Fyll *henne/han* med livsglede, kjærleik og håp. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

4 Kjærleikens Gud, vi takkar deg for NN. *Ho/han* vart kalla av deg i dåpen. Styrk *NN* med din heilage Ande. Gje *henne/han* kraft til å leva i kjærleik og tru. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

5 Gud som gjev håp, vi takkar deg for NN. Du tok imot *henne/han* i dåpen. Styrk *NN* med din heilage Ande. Ver lys for *henne/han* i mørkret, gjer *henne/han* trygg i trua og bevar *henne/han* i din kjærleik. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

6 Fredens Gud, vi takkar deg for NN. I dåpen vart *ho/han* teken inn i di kyrkje. Styrk *NN* med din heilage Ande. Hald *henne/han* nær til deg, så *ho/han* kan leva i tru og tillit. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

7 Gud, vår skapar, vi takkar deg for NN. *Ho/han* tok imot nådens vatn i dåpen. Styrk *NN* med din heilage Ande. Gje *henne/han* håp og tru og bevar *henne/han* i din kjærleik. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

8 Evige Gud, vi takkar deg for NN. I dåpen opna du for *henne/han* eit nytt liv i fellesskap med deg. Styrk *NN* med din heilage Ande. Ta *henne/han* inn i din kjærleik og gje *henne/han* ei tru som ber. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

9 Miskunnsame Gud, vi takkar deg for NN. I dåpen fekk *ho/han* del i Kristi død og oppstode. Styrk *NN* ved Den heilage ande. Ver med *henne/han* gjennom livet og bevar *henne/han* i trua på deg. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

10 Visdommens Gud, vi takkar deg for NN. I dåpen kalla du *henne/han* til eit liv med deg. Styrk *NN* ved din heilage Ande. Fyll *henne/han* med håp og tru. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

Eller B (Endra bøneforslag med utgangspunkt i 2002-ordninga.)**Liturgen legg handa på hovudet til konfirmanten og bed éi av følgjande bønner:**

1 Trufaste Gud, vi takkar deg for (namnet blir nemnt). Du tok imot *henne/han* i dåpen. Styrk *NN* ved din heilage Ande og la *henne/han* alltid sjå at *ho/han* er elska av deg. Velsign og bevar *henne/han* i Jesu Kristi namn.

2 Himmelske Far, vi takkar deg for (namnet blir nemnt). Du kalla *henne/han* gjennom dåpens vatn. Gje *henne/han* kraft i kvardagen. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

3 Gode Gud, vi takkar deg for (namnet blir nemnt) Du gav *henne/han* det evige livs håp då *ho/han* vart døypt. Bevar *NN* frå alt vondt og lat *henne/han* kjenna at du alltid tek imot *henne/han*. Gje *henne/han* glede ved si tru. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

4 Evige Gud, vi takkar deg for (namnet blir nemnt) *Ho/han* er dyrebar i dine auge. Bevar *NN* frå alt vondt og ver *hennar/hans* vaktar og hjelpar i dag og alle dagar. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

5 Herre, treeinige Gud, vi takkar deg for (namnet blir nemnt). I dåpen vart *ho/han* boren til deg. Ver hos *henne/han* med ditt lys, også i dagar som er mørke. Lat *NN* kjenna at du er nær. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

6 All nådes Gud, vi takkar deg for (namnet bli nemnt). Du som har teke til med di gode gjerning i *henne/han*, fullfør den, heilt til Jesu Kristi dag. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

7 Miskunnsame Gud, vi takkar deg for (namnet blir nemnt) Du kalla *henne/han* i dåpen til å leva i fellesskap med deg. Vis *NN* det håpet *ho/han* har i deg. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

8 Trufaste Gud, vi takkar deg for (namnet blir nemnt) I dåpen fekk *ho/han* del i ei kjelde av nåde. Ta *NN* inn den kjærleiken som er sterkare enn våre nederlag. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

9 Livsens Gud, vi takkar deg for (namnet blir nemnt) I dåpen kalla du *henne/han* ved namn og gav *henne* lovnad om det evige liv. Styrk *NN* ved din heilage Ande til tru og håp. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

10 Allmektige Gud, vi takkar deg for (namnet blir nemnt) I dåpen vart *ho/han* kalla til eit liv i tru. Ver med *NN* gjennom livet og lat *henne/han* sjå at din kjærleik er størst av alt. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

11 Nådige, trufaste Gud, vi takkar deg for (namnet blir nemnt) *Ho/han* vart i dåpen teken inn i din kjærleik. Styrk *NN* ved din Heilage Ande og bevar *henne/han* i ei tru som ber gjennom livet. Velsign og bevar *henne/han*, i Jesu Kristi namn.

Etter at alle konfirmantane har vorte bedne for seier liturgen:

Anten A

L Lova vere Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som i si store miskunn har fødd oss på nytt til ei levande von ved Jesu Kristi oppstode frå dei døde! Fred vere med dykk!

Eller B

L Gud har no gjeve dykk si rike velsigning og stadfest lovnaden om å vera dykk nær. Søk han når de bed, i tilbeding og teneste, og i fellesskapen av alle truande. Han styrkje dykk med sin nåde til det evige liv. Fred vere med dykk!

Eller C

L Med Guds velsigning og kyrkjelydens forbøn er de konfirmerte. Må han som tok til med si gode gjerning i dykk, fullføra *henne*, heilt til Jesu Kristi dag. Bli verande i hans kjærleik og i fellesskapen med alle som trur på ham. Han styrkje dykk med sin nåde til det evige liv. Fred vere med dykk!

19. | Takkoffer frå kyrkjelyden

Takkoffer kan ein samla inn her eller under ledd 20 (førebuing av måltidet), eventuelt under ledd 27 (postludium).

Under takkofferet kan det framførast høveleg instrumental- eller vokalmusikk.

Takkofferet kan samlast inn i kyrkjebenkene eller ved at ein går rundt altaret.

IV. Sending

Gudstenesta blir avslutta i samsvar med den lokale grunnordninga, anten med nattverdfeiring eller med sluttsalme og velsigning.

Her kan følgja musikk ved kor, solist, eller følgjande sluttord:

L Kjære kyrkjelyd.

Anten

Vi er kalla til eit liv i tru. Ved Guds nåde og Den heilage andens hjelp vil vi saman med Kristus og med kvarandre gå framtida i møte.

Eller

Kristus har kalla oss til å leva i tru på hans oppstode og vera hans vitne i verda. Bli verande i hans kjærleik og i fellesskapet med alle som trur på han. Kristus har gjeve oss til kvarandre, han er nær oss i Ordet og bøna, dåpen og nattverden. Lat oss alltid be for kvarandre, og saman med Kristus gå framtida i møte.

Konfirmantene går ut av kyrkja i resesjon, følgde av medliturgar og liturg.

Høring om gudstenestene i konfirmasjonstida

Forslag til høyringsvar

1. Vurderer dere de nye bønnene bedre enn dagens bønner?

Me synest dei nye bønnene er ei forbetring, men synest òg at det er nødvendig med vidare arbeid med innhald og formuleringar.

I forbønna på presentasjonsgudstenesta kan bønn for konfirmantane koma først. Det vil fungera godt å begynna i det nære og sidan venda seg ut mot verda.

I eit konfirmantperspektiv kan det også vera betre å be om mot og vilje til å inkludera dei framande og dei som står åleine enn om å vera gjestfrie.

Sjølv om det ligg eit djup av meining i formuleringa, blir det også for vanskeleg for målgruppa med formuleringar som «forener oss med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus». Slike uttrykk blir også meir forkynning enn bønn. Det held å seie: «Vi takkar deg for at du gjorde oss eitt med Jesus Kristus i dåpen.

Det som blir sagt om nattverden kan også gjerast enklare, for eksempel: «Vi takkar deg for at du tek imot oss i nattverden. Takk for at vi får høyra til i din familie/hjå deg/i ditt rike, nå og til evig tid.»

Det er nok heller ikkje alle det gjev meining for at Gud møter oss gjennom ord og sakrament. Er det betre å seia «Vi takkar deg for kyrkja, for møte med deg i ord, song, bønn, fellesskap, dåp og nattverd/ heilage handlingar?»

Sjølv om «mor og far» som bilete på Gud er modifisert med «kjærlig» veit me at mange konfirmantar vil oppleva dette som eit problematisk bilete. Det vil aktualisera smerte i den nære familien, så alternative bilete vil vera mykje betre.

2. Mener dere at de nye tekstforslagene er gode?

Det er valt gode og passande tekstar. Frå 1. Kor 12 kan det vurderast om vers 12-22 hadde vore eit betre tekstutsnitt enn det som er foreslått.

Setninga om talet på tekstar i gudstenesta er forvirrande. Biskopen vil foreslå at som hovudregel skal bare preiketeksten lesast, men at ein der det er ønskeleg kan lesa ein eller to av dei andre tekstane for dagen.

3. Anser dere alternativ B som et godt alternativ?

Me er glade for at det blir opna for symbolhandlingar.

Me trur krossteikninga i dette leddet vil fungera mykje betre i ramma av eit tilsegn enn som ei vedkjenningshandling. Det siste vil vera vanskeleg å gjennomføra på ein autentisk og inkluderande måte i dei fleste konfirmantgrupper. I staden for at alle seier «Eg høyrrer til Jesus Kristus» kan liturgen eller medliturgen seia til konfirmantane: «Du høyrrer til hos Jesus Kristus». Formuleringa «Me høyrrer til hos Jesus Kristus» kan også vurderast.

Teksten i dåpspåminninga kan også gjerast klarare, for eksempel slik: «I dåpen blei me teikna med den heilage krossen. Lat oss minna kvarandre om at me der blei sett og tekne imot av Gud, ein del av fellesskapet i kyrkja og eitt med Jesus Kristus. I dåpen har kvar av dykk fått del i Jesu død og oppstode, til liv, frelse og håp.»

I fleire kyrkjelydar i bispedømmet er dåpspåminninga ein del av forbønshandlinga. Konfirmanten går fram til døypefonten og blir teikna med krossteiknet. Så går konfirmanten fram til forbøn ved alteret. Denne ordninga ønsker me nemnt som ei mogleg ordning for dåpspåminning i konfirmasjonsgudstenesta.

4. Forbønnene i alternativ A-C er justert i samsvar med den endrede dåpsliturgien. Er det behov for tre alternativer?

Av desse tre alternativa synest me B er det beste. Det legg vekt på takk for konfirmantane og gjer dagen tydeleg både som ein festdag og ein viktig dag i relasjonen mellom konfirmanten og Gud. Dette alternativet er tilstrekkeleg.

I bøn A kjem spranget frå tema til tema for brått til at kvart av dei kan takast inn. Viss A likevel blir inkludert, kan siste del av bøn A byttast ut med formuleringa «nå målet i ditt evige rike».

5. Mener dere at korstegning er en god symbolhandling?

Ja.

6. De nye forbønnene løfter fram dåps- og velsignelsesperspektivet. Mener dere at dette er løst på en god måte?

I forbønnene for den einskilde kjem dåpspåminninga som ei konstatering. Fleire av forbønnene tenderer med dette mot å forkynna meir enn å takka og be.

Eit alternativ er å takka Gud for det som er gjeve i dåpen, for eksempel gjennom formuleringar som:

- Takk for den tryggleiken du har gjeve han / henne i dåpen.
- Takk for løftet om ditt nærvær alle dagar, som ho / han fekk i dåpen.
- Takk for at du i dåpen har teke imot han / henne hjå deg.
- Takk for at du i dåpen har vist at du elsker og kjenner han / henne.
- Takk for at du har reist han / henne opp med Jesus Kristus i dåpen.

Dåpsteologi, frelsesteologi og dåpen som eit verkeleg møte mellom den treeinige Gud og den einskilde gjev mange moglegheiter til å formulera slike dåpsmotiv som takk, også ut over desse eksempla.

Velsigninga kjem til uttrykk i siste setning i dei nye bønene, gjennom formuleringa «velsign og bevar henne / han i Jesu Kristi namn». Sjølv om dei to verbala har sentral bibelsk bakgrunn, kan det vurderast om «velsign henne / han i Jesu Kristi namn» er enklare, meir kraftfullt og reindyrkar velsigninga som motiv på ein positiv måte.

Me meiner også at alle bønene treng minst ei setning som fokuserer på meir enn truslivet til konfirmanten. Dette følgjer av både skapingsteologi, nestekjærleik som truspraksis og det som ligg i dagen av feiring og omsorg for konfirmantane, frå Guds og kyrkjelyden si side. I forslaget manglar dette i bøn 1, 2, 6, 7 og 8 i alternativ A. I alternativ B manglar dette i bøn 1, 7, 8, 9, 10 og 11. I fleire av dei andre bønene er livsperspektivet anten utydeleg eller einsidig fokusert på nederlag eller vanskar.

Bøna for konfirmantane sitt liv kunne handla om både relasjonar til familie og venner, nestekjærleik og teneste, livsglede, styrke og visdom, modning og vekst, Guds nærvær og hjelp i motgang og andre aktuelle tema. Det er mange bibelske førebilete på slike bøner, til dømes i breva i Det nye testamente.

Der motgang og mørke blir nemnt, må det ikkje stå åleine, Det positivt menneskelege, som har Gud som kjelde, må også vera synleg i bønene, ikkje minst på ein dag som har takk, kjærleik og håp for eit ungt menneske midt i seg.

7. Alternativ A er likelydende med 2002-ordningen og identisk med lesningen som avslutter Dåpsliturgien (1. Pet 1,3). Alternativ B utdyper troens gave og kall. Alternativ C benytter ordet *konfirmert* som liturgiske begrep for selve forbønnshandlingen. Er det tjenlig med bønnealternativer med ulik karakter?

Ja.

1. Pet 1,3 har ein sterk tradisjon og flott innhald og bør derfor vera med, sjølv om det er ei utfordringa at dette er ei setning der kvart ledd har mange ord. Ho let seg ikkje lett gripa med mindre ein har høyrte henne nokre gongar og veit kva miskunn, å bli født på ny og å «lova Gud» er. Konfirmasjonsundervisninga ikkje alltid nok i detalj til at dette i praksis er folkekyrkjeleg felleseige.

Både B og C fungerer godt.

8. I forslaget har en valgt å ikke åpne for en personlig hilsen fra menighet eller konfirmantledere her. Meningsinnhold i en slik hilsen kan inkluderes i inngangord eller preken, eller legges til andre arrangementer enn denne gudstjenesten. Er dere enige i dette?

Nei.

Sluttordet er ein etablert tradisjon som mange stader fungerer godt. Det gjer at det framleis bør vera eit kan-ledd.

9. Mener dere at dette liturgiforslaget møter behovene for fornyelse av de gjeldende liturgier?

Forsking viser at gudstenestene er den delen av konfirmasjonstida som er vanskelegast for konfirmantane å kopla seg på, og det bør me som kyrkje ta på alvor. Intensjonane bak forslaget er gode, men ikkje fullt ut realiserte.

Gudstenesteordningar retta spesielt mot konfirmantar bør lesast kritisk med tanke på kva konfirmantane og kyrkjelyden kjenner til av teologiske omgrep. Desse forslaga føreset ofte meir teologisk kunnskap enn det konfirmantane og familiane deira sit inne med. Det blir brukt mange omgrep og formuleringar som ikkje vil kommunisera der og då. Det er mogleg å uttrykka det same på enklare måtar.

Liturgien inneheld ofte for mange ord pr. setning og går innom for mange ulike tema på kort tid. Gudstenesta treng eit treffande, teologisk riktig, slitesterkt og vakkert språk, men samtidig gjer det at

han blir framført og høyrte munnleg også at språket må vera enkelt og direkte. Dette er spesielt viktig når målgruppa er yngre tenåringer, der mange av dei ikkje er spesielt orienterte mot verbal kompleksitet.

Det er også gjort nokre språklege val som bør vurderast endra. På bokmål bruker forslaget på fleire punkt «enkel bestemmelse» av substantiv i bestemt form. I både munnleg og skriftleg norsk er «dobbel bestemmelse» det vanlege. «Enkel bestemmelse», t.d. «den gode gjerning /det evige mål» kan gje eit formelt, upersonleg og gammaldags preg. Denne forma kan også ta med seg nokre av dei sosiologiske assosiasjonane som følger riksmål, og dermed kjennast framand mange stader.

I nokre faste uttrykk, t.d. «den hellige nattverd» kan «enkel bestemmelse» forsvarast for å skapa høgtid, men også her må ein gjera medvitne val i forhold til om dette gjer noko viktig meir verdsfjernt.

Både på bokmål og nynorsk ser me også at teksten kan bli klarare og flyta lettare ved å sjå på genitivsformer på nytt. Når genitiven uttrykker samanheng mellom omgrep og ikkje eigedom, blir formuleringane ofte klarare ved å velja samansette ord eller andre uttrykk i staden for genitiv. «Nådekilde» er betre enn «nådens kilde». «Dåpsvannet» er betre enn «dåpens vann». «Nådens vann» høyrst også uklart ut og er ikkje eit eigedomssamband. Er «nådevatnet» eller «vatnet som gjev nåde» betre?

På nynorsk synest me det kling meir naturleg om eigedomspronomen kjem etter og ikkje før ordet det står til. «Vår dåp» kling påfallande formelt samanlikna med for eksempel «då vi blei døypte» / «dåpen vår». Også på bokmål kling «Felleskapet i kirken» betre enn «kirkens fellesskap».

I forslaga til «Dagens bønn» bør ein bruka «tatt imot oss» i staden for «tatt oss imot».

Elles kan nokre bønner for den einskilde konfirmant bli påfallande ved at dei nemner motgang, mørke og nederlag, mens andre bønner er frie for dette. Gudstenestedeltakarane kan spørja seg om kvifor akkurat denne bønna blir valt for denne konfirmanten. Ideelt sett bør alle bønner ta høgd for både lys og mørke i livet, utan at mørket blir overtydeleg eller ståande aleine.

Sist, men ikkje minst, ønsker me oss enno meir fokus på konfirmantane sine liv. På konfirmasjonsdagen er kyrkjelyden fylt av takk og omsorg for konfirmantane og av kjærleik til kven dei er. Dette aspektet bør komma tydeleg fram i bønnene for den einskilde. Omsorga for livet og framtida deira bør også få tydelegare plass. Dette har vore ein viktig intensjon for revisjonsarbeidet, men sjølv om noko er gjort, kan det gjerast tydelegare og klarare, slik me har kommentert i punkt seks.

10. Har dere kommentarer til utformingen av alminnelige bestemmelser?

Me opplever at punkt 1 var betre slik det var formulert før. Formuleringa nå har ein viss klang av baptistisk og reformert dåpsteologi, der dåpen følger av ei «oppfordring» Jesus har gjeve, mens luthersk dåpspraksis ut frå innhaldet i dåpen ikkje blir like tydeleg. Me høyrer også ein tydelegare logisk samanheng mellom dåpen og trusopplæringa i den tidlegare formuleringa.

Punkt 4 opplever me for smalt. Konfirmasjonstida bør ha like breitt mål som trusopplæringa og inkludera truspraksis, kunnskap, engasjement for medmenneske og samfunn, livstolking og livsmestring. Første setning er arkaisk formulert, med utydelege omgrep som «troens liv», «forsakelse og tro», «tilbedelse og tjeneste». Eit gjennomsnittleg kyrkjemedlem som sjekker formålet

med konfirmasjonen ville sitta igjen med at målet er ullent og ugjennomtrengeleg og religiøst på ein framand måte.

Formålet med konfirmasjonen kunne vore uttrykt i tilknytning til visjonen for trusopplæringa eller ved ei formulering som: «Målet med konfirmasjonen er å gje konfirmantane tillit til kva Gud har gitt dei i dåpen, kjennskap til den treeinige Gud, kunnskap om kristen tru, øving i truspraksis, identitet som ein del av eit kristent fellesskap og inspirasjon til å leva til beste for verda, samfunnet og menneska rundt seg.»

I punkt 5 kan «menighetens fellesskap» erstattes med «kirken». I setning to er det nok å seia at kyrkja vil «hjelpa dem å leve som kristne», utan vidare modifikatorar.

Punkt 6 og 8 og 9 kan slåast saman. Her bør det også stå at kyrkjelyden skal sikta seg inn mot konfirmantane som målgruppe på dei gudstenestene konfirmantane blir oppfordra til å vera til stades på. Det bør også stå at konfirmasjonsundervisninga tidleg må bidra til at konfirmantane får gode føresetnadar for å forstå og ta del i gudstenestene i konfirmasjonstida.

Me er glade for oppmodinga til å bruka salmar som er kyrkjeleg felleseige.

Punkt 11 kan lyda slik: «Presten leier arbeidet med gudstenestene i konfirmanttida. Dei hovudansvarlege for konfirmantundervisninga bør vera synlege, få tydelege roller og vera aktivt med i førebuing og gjennomføring av dei sentrale gudstenestene i konfirmanttida, i forkynning og ulike liturgiske funksjonar. Det skal leggast til rette for at konfirmantane får bidra i gudstenesta så langt det er mogleg.»

Elles står det i rubrikkane at konfirmasjonsgudstenesta som hovudregel skal haldast på ein sundag. Praksis i Stavanger bispedømme går sterkt i retning av konfirmasjon på lørdagar, ut frå at familiane ofte vel dette når det er mogleg. Biskopen tenkjer at konfirmasjonsgudstenestene på laurdagar er fullverdige gudstenester og at det ikkje bør leggast hindringar i vegen for at feiringa kan skje denne dagen.